ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Իրավագիտության ամբիոն

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ
ԾՐԱԳՐՈՎ
սովորող ուսանողների համար

ԵՐԵՎԱՆ –2019-2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԺԻՆ I.

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՄԲ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳ....................................4
1. Ընդհանուր դրույթներ..5
2. Կրեդիտային համակարգի ընդհանուր նկարագիրը 5
   2.1. Կրեդիտային համակարգի հիմնադրույթները 5
   2.2. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները..........................8
   2.3. Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը և կրթական ծրագրերի աշխատածավալը 9
3. Դասընթացները և կրթական մոդուլները...10
4. Կրեդիտների հատկացումը...10
5. Կրթական ծրագրերի ավարտական պահանջները..11
6. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը...................................11
   6.1. Համակարգի հիմնադրույթները 11
   6.2. Գնահատման մեթոդաբանությունը 13
   6.3. Ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատման կազմակերպումը 16
   6.4. Գնահատման սանդղակը և նշագրումը 17
   6.5. Ուսանողի ակադեմիական տեղեկագիրը 17
   6.6. Ուսման առաջադիմությունը 20
7. Քննությունների վերահանձնումը և դասընթացի կրկնումը 21
8. Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը 23
9. Մագիստրոսի ծրագրի հետազոտական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը 24
10. Դասընթացների տեղեկագիրքը..25
11. Կրթական ծրագրերի եզրափակիչ ատեստավորումը.....................................26
12. Կրեդիտների փոխանցումը 28
13. Ուսումնական խորհրդատուների ծառայությունը...29
14. Ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները 30
15. Եզրափակիչ դրույթներ...31

ԲԱԺԻՆ II.

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ 32
Մաս I. ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ...32
1. Ուսումնական ծրագրի կառուցվածքը.. 33
2. Ծրագրի բովանդակությունը..34
   2.1. *Ուսումնական կառուցամաս* 34
   2.2. *Հետազոտական կառուցամաս* 38
Մաս II. ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ...39
1. Տեղեկագրքի նպատակը...40
1. Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ...41
2. Լրացական դասընթացներ 44
3. Տիտղոսային ծրագրի պարտադիր դասընթացներ..46
4. Կամընտրական դասընթացներ.. 66

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ 74

I ԲԱԺԻՆ

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՄԲ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳ

1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1. Սույն կարգը (այսուհետ՝ կարգ) սահմանում է ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ (այսուհետ՝ Կենտրոն) հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսի պատրաստման կրթական ծրագրի կրեդիտային հենքով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման միասնական կանոնները:

1.2. Կարգը ներառում է հեռակա ուսուցման ձևով մագիստրոսի պատրաստման ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ընթացակարգերը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը, ակադեմիական առաջադիմության չափանիշները, ինչպես նաև եզրափակիչ ատեստավորման կազմակերպման ընթացակարգը:

1.3. Կարգում տրված են նաև կրեդիտային համակարգում գործածվող առանձին տերմիններ, նկարագրված են համակարգի բնութագրիչները, բնորոշ գործառույթները և ընթացակարգերը:

2. Կրեդիտային համակարգի ընդհանուր նկարագիրը

2.1. Կրեդիտային համակարգի հիմնադրույթները

Համաեվրոպական ECTS[1] կրեդիտային համակարգի հետևյալ սահմանումները և դրույթները ընդունված են Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգում և գործում են Կենտրոնի մագիստրոսի կրթական ծրագրում:

1. *Կարողությունը* գիտելիքի, իմացության և ունակությունների դինամիկ համակցություն է, որի ձևավորումը կրթական ծրագրի հիմնական

[1] Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման եվրոպական համակարգ:

նպատակն է: Այն կարող է լինել մասնագիտական (առանձնահատուկ ուսման տվյալ բնագավառի համար) և ընդհանուր:

2. *Կրթական արդյունքն* այն է, ինչ պետք է գիտենա, հասկանա և (կամ) կարողանա անել ուսանողն ուսումնառության ավարտին: Կրթական արդյունքը զուգակցվում է համապատասխան գնահատման չափանիշով, որը հնարավորություն է տալիս դատելու դասընթացով սահմանված կրթական արդյունքի ձեռքբերման վերաբերյալ: Կրթական արդյունքը և գնահատման չափանիշը միասին սահմանում են կրեդիտի շնորհման պահանջները:

3. *Կրթական (ուսումնական) մոդուլը* ուսումնական ծրագրի ամենափոքր, համեմատաբար ինքնուրույն միավորն է, որի համար կրեդիտ է տրվում: Կրթական մոդուլի ուսուցման տևողությունը 1 կիսամյակ է՝ դրանով սահմանված կրթական արդյունքների պարտադիր գնահատմամբ: Կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտները ուսանողին շնորհվում են ամբողջությամբ, այլ ոչ թե առանձին մասերով:

4. *ECTS կրեդիտը* դասընթացն (կրթական մոդուլը) ավարտելու և դրա ելքային կրթական արդյունքները ձեռք բերելու համար ուսանողից պահանջվող ուսումնառության ժամաքանակով արտահայտված բեռնվածքի չափման համընդունելի միավոր է, որը տրվում է ուսանողին դասընթացով նախանշված կրթական արդյունքների դրական գնահատումից հետո:

5*. ECTS կրեդիտի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- ECTS կրեդիտով սահմանվող ուսումնական բեռնվածքը ներառում է ուսանողի լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն իրականացվող բոլոր տեսակի ուսումնական աշխատանքները, այդ թվում՝ մասնակցությունը դասախոսություններին, սեմինար և գործնական պարապմունքներին, լաբորատոր աշխատանքներին և պրակտիկաներին, ավարտական աշխատանքների կատարումը,

քննություններին նախապատրաստվելը և դրանք հանձնելը, անհատական հետազոտությունը և այլն,

- կրեդիտը չափում է ուսանողի միայն ուսումնական բեռնվածքը և չի գնահատում դասընթացի կամ կրթական մոդուլի բարդության աստիճանը, կարևորությունը և մակարդակը կրթական ծրագրում կամ ուսանողի կողմից դրա յուրացման որակը (գնահատականը),
- կրեդիտը ուսանողին տրվում է միայն կրթական մոդուլով նախանշված ելքային կրթական արդյունքի գնահատման շեմային չափանիշները բավարարելուց հետո: Ուսանողը վաստակում է կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտների լրիվ քանակը՝ քննական արդյունքների (գնահատականների կամ գնահատման միավորների) հետ միասին,
- ECTS կրեդիտը չի չափում դասախոսի ուսումնական գործունեության (դասավանդման) աշխատածավալը: Այն չափում է ուսանողի ուսումնական աշխատանքի (ուսումնառության) ծավալը,
- կրեդիտը չի փոխարինում ուսանողի՝ թվանշաններով գնահատմանը, իսկ ուսանողի վաստակած կրեդիտների քանակը չի որոշվում նրա ստացած թվանշաններով (գնահատման միավորներով),
- կրեդիտը չի արտահայտում ուսանողի ստացած գիտելիքի որակը, այն չափվում է գնահատականներով:

6. *Կրեդիտային համակարգը* ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ակադեմիական կրեդիտների միջոցով ուսումնառության արդյունքների հաշվառման (արժևորման), կուտակման և փոխանցման համակարգ է, որտեղ համապատասխան որակավորումը շնորհվում է կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ բովանդակության և քանակի ձեռքբերումից հետո:

7. *Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգը* միասնական համաեվրոպական կրեդիտային համակարգ է, որտեղ ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածքը 1 ուստարում գնահատվում է 48 ECTS կրեդիտ: Այն նախատեսված է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ուսանողների ձեռք բերած կրթական արդյունքների չափման, պաշտոնական ճանաչման և բուհից բուհ փոխանցումը դյուրացնելու համար:

8. *ECTS համակարգի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- կիսամյակը, ուսումնական տարին կամ ուսումնառության լրիվ ծրագիրը հաջողությամբ ավարտելու համար ուսանողը պետք է վաստակի կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ քանակը,
- կրեդիտներ հատկացվում են կրթական ծրագրի՝ գնահատման ենթակա բոլոր բաղկացուցիչներին՝ դասընթացներին, կրթական մոդուլներին, պրակտիկաներին, ավարտական աշխատանքներին և այլն,
- կրթական ծրագիրը և դրա առանձին բաղկացուցիչները բնութագրող բոլոր պայմանները՝ ծրագրի նպատակը և ավարտական պահանջները, դասընթացների ելքային կրթական արդյունքները և հատկացված կրեդիտները, ուսումնառության, դասավանդման և գնահատման մեթոդները և այլն, հրապարակվում են նախապես և հասանելի են դրանցից օգտվողներին (ուսանողներին և դասախոսներին)։

2.2. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները

2.2.1. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները երկուսն են՝

ա) *կրեդիտների փոխանցում.*

այս գործառույթը ենթադրում է ուսումնական ծրագրի (պլանի) բոլոր դասընթացների և կրթական մոդուլների աշխատածավալների արտահայտում կրեդիտների օգնությամբ, ինչը հնարավոր է դարձնում կրեդիտներով չափված կրթական արդյունքի փոխանցումը ծրագրերի և բուհերի միջև,

բ) *կրեդիտների կուտակում.*

այս գործառույթի իրականացումը ենթադրում է կրթական կրեդիտների աստիճանական կուտակման գործընթացի առկայություն, ինչն իրականացվում է ուսանողի ուսումնառության անհատական ուսումնական ծրագրի օգնությամբ։

Նշված գործառույթները բնութագրվում են մի շարք հատկանիշներով և ուղեկցվում համապատասխան ընթացակարգերով:

2.2.2. *Կրեդիտների փոխանցման* գործառույթի հիմնական հատկանիշներն են.

- գործում են մոդուլացված ուսումնական ծրագրեր, որոնց բոլոր բաղադրամասերի (դասընթացներ,կրթական մոդուլներ, ավարտական աշխատանքներ, պրակտիկաներ և այլն) աշխատածավալները տրված են ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն աշխատանք)արտահայտող ECTS կրեդիտներով,
- կրեդիտներով արտահայտված կրթական արդյունքների փոխադարձ ճանաչման և որոշակի թվով կրեդիտների՝ ծրագրից ծրագիր փոխանցման (տեղափոխման) հնարավորություն նույն բուհի ներսում կամ բուհերի միջև՝ ընդունող ծրագրի պահանջներին համապատասխան:

2.2.3. *Կրեդիտների կուտակման գործառույթի* հիմնական հատկանիշներն են.

- պարտադիր և ընտրովի դասընթացներից բաղկացած ուսումնական ծրագրեր, որոնցից յուրաքանչյուրի յուրացման հաջորդականությունը սահմանվում է դասընթացների նախապայմաններով,
- ուսանողի կողմից դասընթացների ընտրության և դրանցում ընդգրկվելու համար գրանցման ընթացակարգերի առկայություն,
- ուսանողների ուսումնառության անհատական ծրագրերի առկայություն,
- դասընթացի համար մեկից ավելի ուսումնական հոսքերի առկայության դեպքում ուսանողի կողմից դրանց ընտրության հնարավորություն՝ ելնելով դասընթացի կայացման ժամանակացույցից և (կամ)դասախոսի նախապատվությունից,
- ուսանողի կողմից ուսումնառության ինտենսիվության, հետևաբար նաև ուսումնառության ծրագրի տևողության կարգավորման հնարավորություն:

2.3. *Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը և կրթական ծրագրերի աշխատածավալը*

1. Կենտրոնում մագիստրոսի կրթական աստիճաններում հեռակա ուսուցման համակարգի ուսանողի տարեկան ուսումնական բեռնվածությունը սահմանվում է միջինը 1440 ժամ, որը համարժեք է 48 ECTS կրեդիտի:
2. 1 ECTS կրեդիտը համարժեք է ուսանողի 30 ժամ լրիվ (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն) ուսումնական բեռնվածությանը:
3. Հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագրի տևողությունը կազմում է 2.5 տարի (5 կիսամյակ): Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 16-շաբաթյա տևողություն, որից 3 շաբաթը հատկացվում է տեսական ուսուցման, 9-ը՝ ինքնուրույն աշխատանքի և կոնսուլտացիաների, իսկ 4-ը՝ քննաշրջանի համար: Ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է 2 կիսամյակով՝ աշնանային և գարնանային:
4. Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լսարանային լրիվ բեռնվածությունը առնվազն 24 ժամ է[2] :
5. Հեռակա ուսուցման համակարգում ընդգրկված ուսանողը կիսամյակում պետք է ունենա առնվազն 22-26, առավելագույնը՝ 30 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածություն, իսկ մեկ ուսումնական տարում՝ 48 կրեդիտ:
6. Որոշ դեպքերում, ուսման բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողը սահմանված կարգով կարող է ստանձնել լրացուցիչ ուսումնական բեռնվածություն:
7. Մագիստրոսի՝ 2,5 տարի ուսման տևողության դեպքում կրթական ծրագրի ուսումնական լրիվ աշխատածավալը 120 կրեդիտ է, և առնվազն 96 կրեդիտ՝ 2 տարի ուսման տևողության դեպքում :

3. Դասընթացները և կրթական մոդուլները

[2] Առանց լրացական դասընթացների

1. Ուսումնական ծրագրում (պլանում) ներառված դասընթացները կամ կրթական մոդուլները ներկայացվում են հատկացված կրեդիտների հետ միասին։
2. Մեծածավալ դասընթացներն անհրաժեշտության դեպքում բաժանվում են 1 կիսամյակ տևողությամբ առանձին կրթական մոդուլների։
3. Դասընթացները (կրթական մոդուլները) ըստ յուրացման բնույթի բաժանվում են 2 հիմնական խմբի՝

ա) պարտադիր դասընթացներ, որոնց յուրացումն ամրագրված է որոշակի կիսամյակներում,

բ) կամընտրական դասընթացներ, որոնց յուրացման կիսամյակն ամրագրված է մագիստրոսական ծրագրում, ուսանողը դրանք ընտրում է առաջարկվող ցանկից։

4. Կրեդիտների հատկացումը

1. Կրթական ծրագրի առանձին մոդուլներին կրեդիտների հատկացումը ելնում է մոդուլով սահմանված կրթական արդյունքին հասնելու համար ուսանողից պահանջվող միջին աշխատաժամանակի (լրիվ ուսումնական բեռնվածության) իրատեսական կանխատեսումից։
2. Հատկացվող կրեդիտների թվի և լսարանային (կոնտակտային) ժամերի միջև միարժեք կապ չկա։ Կրեդիտների թիվը կախված է նաև պարապմունքի ձևից (դասախոսություն, սեմինար, գործնական կամ լաբորատոր պարապմունք և այլն), ուսումնառության, դասավանդման և գնահատման մեթոդներից և այլն։
3. Դասընթացի ծրագիրը մշակող ուսումնական կառույցը (ամբիոնը) այնպես է պլանավորում ուսանողի ուսումնական աշխատանքը, որ դրա կատարման համար պահանջվող ժամաքանակը համապատասխանի դասընթացին հատկացված կրեդիտների ժամային համարժեքին։
4. Կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտները պետք է ներկայացվեն ամբողջական թվերով։

5. Կրթական ծրագրերի ավարտական պահանջները

1. Մագիստրոսի որակավորման աստիճան ստանալու համար Կենտրոնի ուսանողը ծրագրի կատարման արդյունքում պետք է հաջողությամբ լրացնի 120 կրեդիտ ուսումնագիտական բեռնվածություն՝ 2,5 տարի ուսման տևողությամբ և առնվազն 96 կրեդիտ՝ 2 տարի ուսման տևողությամբ:
2. Բոլոր ուսանողները, մասնագիտությունից անկախ, պետք է կուտակեն առնվազն 6 կրեդիտ՝ *ընդհանուր դասընթացների կրթամասից*, 2,5 տարի ուսման տևողությամբ՝ 48 կրեդիտ և առնվազն 42 կրեդիտ՝ 2 տարի ուսման տևողությամբ՝ *հետազոտական կառուցամասից /ներառյալ՝ մագիստրոսական թեզը/*:
3. Մնացած կրեդիտների բովանդակային կազմը սահմանվում է մասնագիտական պարտադիր կրթամասով և կամընտրական դասընթացներով՝ ելնելով տվյալ մասնագիտությամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագրի ելքային կրթական արդյունքներով սահմանված մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերման պայմանից, և յուրաքանչյուր ծրագրի համար տրվում է առանձին (ընդ որում, մինչև 18 կրեդիտ հատկացվում է կամընտրական դասընթացների ձևով որոշակի ուղղությամբ անհատական ուսուցում իրականացնելու համար):

6. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը

6.1. Համակարգի հիմնադրույթները

1. Կենտրոնում գործում է ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգը, որի կիրարկման հիմնական նպատակներն են՝

ա) ուսումնական կիսամյակի ընթացքում գիտելիքների անընդհատ ստուգման և գնահատման օգնությամբ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, խթանել ուսանողի ինքնուրույն

աշխատանքը, ուսումնառության գործընթացում ներմուծել մրցակցության տարրեր և բարելավել դասահաճախումները,

բ) ընթացիկ քննությունների և ստուգումների իրականացման օգնությամբ ներմուծել դիագնոստիկ գնահատման տարրեր՝ գնահատման արդյունքները դասախոսների և ուսանողների կողմից օգտագործելով որպես հետադարձ կապ՝ դասավանդման և ուսումնառության շարունակական բարելավման և կատարողականի բարձրացման նպատակով, բարելավել դասընթացի արդյունարար գնահատման հիմնավորվածությունն ու արժանահավատությունը՝ գիտելիքների գնահատման գործընթացում հաշվի առնելով ուսումնառության տարբեր բաղադրիչները:

2. Գիտելիքների գնահատումը (ստուգումը) ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

ա) դասընթացին ուսանողի մասնակցության գնահատում՝ հաշվի առնելով դասահաճախումները և մասնակցության ակտիվությունը,

բ) դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված անհատական առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ և ստուգումներ, թեստեր, նախագծեր, անհատական աշխատանքներ և այլն),

գ) ամբողջ դասընթացի կամ ուսումնական մոդուլի եզրափակիչ գնահատում քննաշրջանում,

դ) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի, ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատումների հիման վրա դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականի ձևավորում:

3. Ելնելով մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների (ուսումնական մոդուլների) աշխատածավալից,

պարապմունքի ձևից, դասավանդման մեթոդներից և հաշվի առնելով դասընթացի կարևորությունը ուսանողի մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման մեջ՝ դասընթացներն ըստ գնահատման ձևի բաժանվում են 2 խմբի՝

ա) *եզրափակիչ գնահատումով դասընթացներ*,

բ) *առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացներ*:

6.2. Գնահատման մեթոդաբանությունը

6.2.1. Մագիստրոսի կրթական ծրագրում ներառված բոլոր դասընթացները եզրափակիչ գնահատումով դասընթացներ են:

1. Դասընթացը քննաշրջանի ընթացքում անցկացվող եզրափակիչ քննության հետ մեկտեղ նախատեսում է 2 ընթացիկ (միջանկյալ) քննություն, որոնցից առնվազն մեկն անց է կացվում ուսանողի գրավոր աշխատանքի գնահատման հիման վրա: Եզրափակիչ քննության ձևը դասընթացը կազմակերպող դասախոսի առաջարկությամբ հաստատում է ամբիոնի վարիչը:
2. Դասընթացից (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը/միավորը (Գ$_{\text{արդ.}}$) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ըստ հետևյալ բաղադրամասերի՝

ա) դասընթացի լսարանային պարապմունքներին ուսանողի մասնակցության ակտիվության աստիճանից, որը լիարժեք իրականացնելու դեպքում ուսանողը վաստակում է 2 միավոր: Դասընթացին ուսանողի մասնակցության Գ$_{\text{մաս.}}$ միավորը որոշվում ***աղյուսակ 1-ում*** բերված սանդղակի չափանիշներին համապատասխան (ուսումնառության անհատական ժամանակացույցով սովորող ուսանողի՝ դասընթացի մասնակցության համար տրվող միավորների քանակը հաշվարկվում է նրա ինքնուրույն աշխատանքի կատարողականի հիման վրա).

Աղյուսակ 1.

Մասնակցության աստիճանը (%)	Հատկացվող միավորը
91-100	2
81-90	1,5
71-80	1
61-70	0,5
<60	0

Օրինակ 1. Եթե 12 լսարանային ժամ աշխատածավալով դասընթացից ուսանողն ունի 5 ժամ բացակայություն, ապա դասընթացին մասնակցության աստիճանը կլինի՝

[1- 5/12] x 100% = (1-0.42) x 100% = 58%

Համաձայն աղյուսակի՝ $Գ_{մաս.}$ = 0 միավոր:

գգ

Օրինակ 2. Եթե 24 լսարանային ժամ աշխատածավալով դասընթացից ուսանողն ունի 3 ժամ անհարգելի և 2 ժամ հարգելի բացակայություն, ապա դասընթացին մասնակցության աստիճանը կլինի՝ **[1- 3/2 4-2] x 100% = (1-0,14) x 100% = 86%** *Համաձայն աղյուսակի՝ $Գ_{մաս.}$ = 1,5 միավոր:*

բ) ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 ընթացիկ (միջանկյալ) քննությունների (գրավոր աշխատանք և բանավոր ներկայացում), կամ 1 ընթացիկ (միջանկյալ) և անհատական աշխատանք կամ թեստ[3] արդյունքներից ($\sum Ք_{ընթ.}$), որոնցից յուրաքանչյուրին հատկացվում է առավելագույնը 4 միավոր.

գ) եզրափակիչ քննության արդյունքից ($Ք_{եզր.}$), որը կարող է գնահատվել մինչև 10 միավոր։

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման առանձին բաղադրամասերով վաստակած միավորների գումար՝

$$Գ_{արդ.} = Գ_{մաս.} + \sum Ք_{ընթ.} + Ք_{եզր.} :$$

Ըստ այդմ, մագիստրոսի կրթական ծրագրում ընդգրկված դասընթացն ունի գնահատման հետևյալ սխեման, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն

[3] Թեստային առաջադրանքի գնահատման քայլը առնվազն 0,1 միավոր

միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով) [4].

Աղյուսակ 2.

Գնահատման բաղադրամասը	$Գ_{\text{մաս.}}$	$Ք_{\text{ընթ.}1}$	$Ք_{\text{ընթ.}2}$	$Ք_{\text{եզր.}}$	$Գ_{\text{արդ.}}$
Միավորը	2	8		10	20

3. Ընթացիկ գնահատման ձևերի միջև միավորների բաշխման քանակական հարաբերակցությունը որոշում է դասընթացը վարող դասախոսը, ինչը պարտադիր կերպով արձանագրվում է մագիստրոսական ծրագրի ուսանողի ուսումնառության ուղեցույցում զետեղված դասընթացի նկարագրության մեջ (դասընթացի ընթացիկ գնահատման կառուցվածքի փոփոխություն ուղեցույցի հրապարակումից հետո չի թույլատրվում):

4. Գնահատման վերը նկարագրված եղանակը կիրառվում է միայն ուսումնական կառուցամասի բաղկացուցիչ դասընթացների (բացի լրացական դասընթացներից) գնահատման համար: Հետազոտական կառուցամասի մոդուլները, այդ թվում նաև պրակտիկաները, գնահատվում են ստուգարքի ձևով: Մագիստրոսական ատենախոսությունը գնահատվում է 20 միավորանոց սանդղակով՝ սույն կարգում բերված գնահատման չափանիշներին համապատասխան:

6.3. Ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատման կազմակերպումը

1. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների/ստուգումների ենթակա ուսումնական նյութի բովանդակությունը, քննությունների ձևերը,

---

[4] Ընթացիկ քննության մեկ առաջադրանքի արժեքը գնահատվում է առնվազն 1 միավոր, իսկ գնահատման քայլը՝ առնվազն 0.5 է

հարցաշարերը և ժամանակացույցը, ինչպես նաև գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները տրամադրվում են ուսանողներին նախապես (կիսամյակի առաջին 2 շաբաթվա ընթացքում):

2. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների ժամանակացույցները կազմում են ամբիոնները, և հաստատում է ուսումնական մասի պետը: Քննությունների հաստատված ժամանակացույցի մեկ օրինակը հանձնվում է ուսումնական մաս:
3. Ընթացիկ քննությունները կամ դրանց հավասարեցված առաջադրանքները անց են կացվում ուսումնառության կիսամյակի 4÷5-րդ և մինչև 11-րդ շաբաթներում տվյալ առարկան դասավանդող դասախոսի կողմից (դասերից դուրս) :
4. Եզրափակիչ քննություններն անց են կացվում կիսամյակային քննաշրջանում՝ 15 ÷16-րդ շաբաթներում:
5. Քննության/ստուգման ավարտից հետո քննությունն ընդունած դասախոսը քննական ամփոփագիրը նույն օրը ներկայացնում է ամբիոն:
6. Ընթացիկ և եզրափակիչ քննությունների գնահատականը հրապարակելու պահից ուսանողն իրավունք ունի այն զանգատարկելու գնահատումն իրականացրած դասախոսին կամ քննական հանձնաժողովին, իսկ վերջինիս հետ անհամաձայնության դեպքում՝ նույն օրը դիմելու դասընթացը կազմակերպող ամբիոնի վարիչին, այնուհետև՝ ուսումնական մասի պետին:

6.4. Գնահատման սանդղակը և նշագրումը

1. Կենտրոնում ուսանողի ուսումնառության արդյունքների գնահատման համար կիրառվում է գնահատականների 20 միավորանոց սանդղակը, որը ներկայացված է ստորև.

Աղյուսակ 3.

Գնահատման արդյունարար միավորը	Գնահատականը
18-20	«Գերազանց»

13-17	«Լավ»
8-12	«Բավարար»
0-7	«Անբավարար»
0	Չներկայացած
-	«Ստուգված»/ «Չստուգված»

Դասընթացի քննական ամփոփագրում գնահատման արդյունարար միավորի հետ մեկտեղ փակագծերում նշվում է նաև համապատասխան գնահատականը օրինակ՝ 18 (գերազ.)):

2. Դասընթացներից, որոնցից ուսանողը վաստակել է 8-ից ցածր արդյունարար միավոր կամ գնահատվել է «Չստուգված», կրեդիտներ չեն տրվում: «Ստուգված» գնահատման դեպքում ուսանողի օգտին վարկանիշային միավորներ չեն գրանցվում, հետևապես այն չի ազդում ուսանողի միջին որակական գնահատականի (ՄՈԳ) վրա:

6.5. Ուսանողի ակադեմիական տեղեկագիրը

1. Ուսանողի ուսումնական գործունեության արդյունքներն ու առաջադիմության ցուցանիշներն ուսման որոշակի ժամանակահատվածի կամ ողջ շրջանի ընթացքում վավերագրելու համար Կենտրոնի ուսումնական մասը, ամբիոնի հետ համատեղ յուրաքանչյուր ուսանողի համար, նրա ընդունման պահից սկսած, վարում են *ակադեմիական տեղեկագիր*[5], որտեղ յուրաքանչյուր քննաշրջանից հետո գրանցվում են ուսանողի ուսումնասիրած դասընթացները և կրթական մոդուլները, վաստակած կրեդիտները և ստացած արդյունարար գնահատականներն ըստ կրթական մոդուլների և կիսամյակների: Տեղեկագիրն արտացոլում է

[5] Ակադեմիական տեղեկագրի օրինակն կցված է սույն կարգին (հավելված 3):

ուսանողի կատարած ուսումնական աշխատանքի ծավալը և կրթական ձեռքբերումների որակը:

2. Ուսանողի վաստակած կրեդիտները վավերագրվում և կուտակվում են նրա ակադեմիական տեղեկագրում և մնում ուժի մեջ նրա ուսումնառության ողջ շրջանում՝ անկախ ուսումնառության ընդհատումից կամ տվյալ ուսումնական ծրագրի հետագա հնարավոր փոփոխություններից:
3. Ուսանողի ուսման առաջադիմության ընդհանրացված արդյունքները ներկայացնելու համար ակադեմիական տեղեկագրում կիսամյակային արդյունքներից հետո նշվում են տվյալ կիսամյակի և մինչև ուսման տվյալ ժամանակահատվածն ուսանողի առաջադիմությունն ամբողջացնող ամփոփիչ տվյալները, որոնք ներառում են հետևյալ 4 քանակական ցուցանիշները[6]

- *գումարային կրեդիտների* քանակը,
- *գնահատված կրեդիտների* քանակը,
- *վարկանիշային միավորները*,
- *միջին որակական գնահատականը*:

4. *Գումարային կրեդիտը* (Կ) կրթական ծրագրի ավարտական պահանջները բավարարելու նպատակով ուսանողի վաստակած կրեդիտների գումարն է:

5. *Գնահատված կրեդիտը* (ԳԿ) գումարային կրեդիտների այն մասն է, որը գնահատված է թվային միավորներով.

ԳԿ=Σ Կրեդիտ :

6. *Վարկանիշային միավորը* (ՎՄ) յուրաքանչյուր կրեդիտի համար ուսանողի ստացած գնահատականների գումարն է, որը հաշվարկվում է որպես առանձին դասընթացների (մոդուլների) գնահատված կրեդիտների և դրանց արդյունարար գնահատականների արտադրյալների գումար.

ՎՄ=(Σ Կրեդիտ x $Գ_{արդ}$):

[6] Տե՛ս հավելված 3 ակադեմիական տեղեկագիրը:

որտեղ $Գ_{արդ}$-ը տվյալ ուսումնական մոդուլից ստացված արդյունարար գնահատականն է:

Օրինակ, եթե ուսանողը 5,4, և 6 կրեդիտանոց դասընթացից գնահատվել է (վաստակել է) համապատասխանաբար 12,16, և 19 միավոր, ապա դասընթացների այդ խմբից ուսանողի վաստակած վարկանիշային միավորը հավասար է՝

ՎՄ= 5 x 12 + 4 x 16 + 6 x 19 = 238՝300** հնարավորից **(5 x 20 + 4x 20 + 6 x 20)

7. *Միջին որակական գնահատականը* (ՄՈԳ) կրեդիտներով կշռված գնահատականների միջինն է, որը հաշվարկվում է վարկանիշային միավորները գնահատված կրեդիտների գումարի վրա բաժանելով (արդյունքը կլորացվում է 1/100-ի ճշտությամբ).

ՄՈԳ= ՎՄ/ ԳԿ

Օրինակ, նախորդ դեպքում դիտարկված դասընթացների խմբի համար հաշվարկված միջին որակական գնահատականը կլինի՝

ՄՈԳ= 238/15 = 15,87

20 հնարավորից:

8. Հաշվառում և ակադեմիական տեղեկագրում գրանցվում են *կիսամյակային* (հաշվարկված առանձին կիսամյակի համար) և *արդյունարար* (հաշվարկված ուսման տվյալ շրջանի համար) վարկանիշային միավորները և ՄՈԳ-երը:

6.6. Ուսման առաջադիմությունը

1. Ըստ ուսման առաջադիմության՝ ուսանողները դասակարգվում են՝ *առաջադիմող*, *փորձաշրջանի կարգավիճակում գտնվող* և *հեռացման ենթակա* :
2. Ուսանողը համարվում է *առաջադիմող*, եթե՝

ա) կիսամյակում ունի 30 կրեդիտ ուսումնական միջին բեռնվածություն(10% թույլատրելի շեղումով),

բ) հավաքել է տվյալ կիսամյակի համար ուսումնական ծրագրով սահմանված բոլոր պարտադիր դասընթացների[7] կրեդիտները:

3. Ուսանողը համարվում է *փորձաշրջանի կարգավիճակում*, եթե չի բավարարել նախորդ կետում նշված պայմաններից որևէ մեկը, և տնօրինության կողմից նրան թույլատրվել է մասնակցել ակադեմիական պարտքերի մարմանը (լուծարքին):
4. *Փորձաշրջանի կարգավիճակ ունեցող* ուսանողին հնարավորություն է տրվում ուղղելու թերացումներն ու բացթողումները և բարձրացնելու ուսման առաջադիմությունը ծրագրի նվազագույն պահանջներին համապատասխան:
5. Մագիստրոսի ծրագրում ուսանողին կարող է տրվել նաև լրացուցիչ ժամանակ՝ դասընթացը կրկնելու համար:
6. *Փորձաշրջանի կարգավիճակում* գտնվող ուսանողը համարվում է հեռացման ենթակա, եթե սահմանված ժամկետում դուրս չի գալիս այդ կարգավիճակից: Հեռացված ուսանողի վերականգնումը կատարվում է նույն կիսամյակում՝ ուսումնառության նախորդ ընթացքում վաստակած բոլոր կրեդիտների պահպանմամբ:
7. Նույն ուսումնական բեռնվածությամբ ուսանողների ակադեմիական առաջադիմությունները համեմատվում են (ուսանողական նպաստներ, պետական, և այլ տեսակի կրթաթոշակներ

[7] Տե՛ս դասընթացների ա) խումբը, բաժին 3, 3-րդ կետ:

հատկացնելիս) նրանց միջին որակական գնահատականներով, իսկ միևնույն կրթական ծրագրում ընդգրկված տարբեր ուսումնական բեռնվածություն ունեցող ուսանողներինը՝ վարկանիշային միավորներով:

7. Քննությունների վերահանձնումը և դասընթացի կրկնումը

1. Դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանը որոշելիս հաշվի չեն առնվում հարգելի պատճառներով բացակայության դեպքում բաց թողնված դասաժամերը, եթե այն հավաստող սահմանված կարգի բժշկական տեղեկանքը կամ դիմումը ներկայացվում է հաճախումները վերսկսելուց հետո 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
2. Քննությանը կամ ստուգմանը չներկայանալը համարվում է հարգելի միայն 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում ուսումնական մասում գրանցված սահմանված կարգի բժշկական տեղեկանքի կամ դիմումի առկայության դեպքում:
3. Ընթացիկ (միջանկյալ) քննությունների կամ ստուգումների արդյունքների վերահանձնում, այդ թվում նաև ակադեմիական պարտքերի մարման (լուծարքի) շրջանում, չի թույլատրվում:
4. Հարգելի պատճառով ընթացիկ քննությանը կամ ստուգմանը չներկայացած ուսանողը կարող է այն հանձնել մինչև հաջորդ ընթացիկ քննությունը/ստուգումն ընկած ժամանակահատվածում (համապատասխանաբար, 2-րդ ընթացիկ քննությունը՝ մինչև եզրափակիչ քննությունը, իսկ 2-րդ ընթացիկ ստուգումը՝ մինչև քննաշրջանի սկիզբը)՝ նախապես այն համաձայնեցնելով ուսումնական մասի և դասընթացը վարող դասախոսի հետ:
5. Հարգելի պատճառներով եզրափակիչ քննությանը չներկայացած ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում կարող է վերահանձնել այն:
6. *Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացի* գնահատման արդյունարար միավորի նվազագույն 8-ի շեմը չապահոված ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման (լուծարքի) շրջանում պետք է վերահանձնի եզրափակիչ քննությունը՝ վերջինիս համար սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ:

Օրինակ, եթե ուսանողի մասնակցությունը դասընթացին գնահատվել է 2 միավոր, դասընթացի համար նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից նա վաստակել է համապատասխանաբար 1 և 2 միավորներ, իսկ եզրափակիչ քննությունից՝ 2 միավոր, ապա այդ դասընթացի արդյունարար գնահատականը կլինի՝

Գ**արդ.**= 2 + 1 + 2 + 2 = 7,

որը ցածր է նվազագույն շեմային պահանջից (8 միավոր): Այս դեպքում ուսանողը պարտքերի մարման շրջանում վերահանձնում է միայն եզրափակիչ քննությունը՝ սահմանված 10 միավորի ձեռքբերման հնարավորությամբ, իսկ արդյունարար գնահատականը փոխվում է եզրափակիչ քննության միավորների տարբերությամբ: Օրինակ, եթե եզրափակիչ քննության 2 միավորը լուծարքում բարձրացվել է մինչև 5, ապա

Գ**արդ.**= 7 + (5 - 2) = 10:

7. Եթե մագիստրոսական ծրագրում դասընթացի գնահատման արդյունարար միավորը գտնվում է 5÷7 միավորի տիրույթում, ապա թույլատրվում է դասընթացի վերահանձնում նախորդ կետում բերված պահանջներին համապատասխան, ընդ որում՝ նույն կիսամյակի ընթացքում ուսանողն ունի յուրաքանչյուր այդպիսի դասընթաց վերահանձնելու ընդամենը մեկ հնարավորություն՝առաջին լուծարքային շրջանում 4 միավոր և ցածր արդյունք ցուցաբերած մագիստրոսական ծրագրով սովորող ուսանողը պարտավոր է կրկնել դասընթացը:
8. Ուսումնառության 1÷2-րդ կիսամյակներում՝ 2,5 տարի ուսման տևողությամբ և 1-ին կիսամյակում՝ 2 տարի ուսման տևողությամբ մինչև 12 կրեդիտ ծավալով դասընթացներ չհանձնած մագիստրոսական ծրագրով սովորող ուսանողին հնարավորություն

է տրվում անհատական ծրագրով կրկնել դասընթացները հաջորդ կիսամյակներում՝ շարունակելով ուսումը:

9. Ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանից հետո սովորողին թույլատրվում է հանձնել մինչև 12 կրեդիտ առարկայական պարտքերը, եթե դասընթացի գնահատման արդյունարար միավորը 5 ÷7 տիրույթում է, իսկ 4-ից ցածր արդյունարար միավորի դեպքում սովորողը հեռացվում է մագիստրատուրայից:
10. Հաջողությամբ հանձնված դասընթացների կրեդիտները կուտակվում են ուսանողի ակադեմիական տեղեկագրում և մնում ուժի մեջ՝ անկախ կիսամյակում ցածր առաջադիմությամբ պայմանավորված ուսման ընդհատման հանգամանքից:
11. Կրեդիտների կուտակման գործառույթի շնորհիվ վերանում է տարբեր պատճառներով ուսումնառությունն ընդհատած և այն վերսկսող ուսանողի կողմից կիսամյակն ամբողջությամբ կրկնելու անհրաժեշտությունը:

8. Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը

1. Ուսումնառության առաջին կիսամյակի սկզբում մագիստրոսական ծրագրում ընդգրկված ուսանողը ծրագրի ղեկավարից ստանում է ուսումնառության իր անհատական ծրագրի ձևաթերթը, որտեղ նախապես լրացված են ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի բաղկացուցիչ դասընթացները և գիտակրթական մոդուլները՝ բացառությամբ կամընտրական դասընթացների:
2. Անհատական ծրագրում տրվում է դասընթացների ընտրացանկն ըստ ուսման տարիների և կիսամյակների՝ դրանց հատկացված կրեդիտների հետ միասին: Մագիստրոսի կրթական ծրագրի ուսանողների ուսումնառության անհատական ծրագրի ձևաթերթը բերված է հավելված 1-ում:
3. Ուսման առաջին շաբաթում ուսանողն իր ուսումնական խորհրդատուի հետ միասին լրացնում է կամընտրական դասընթացները ուսումնառության իր անհատական ծրագրում, որն այնուհետև հաստատվում է ծրագրի ղեկավարի կողմից և ներկայացվում ամբիոն:
4. Անհատական ծրագրում ներառված տվյալ կիսամյակի կամընտրական դասընթացներին ուսանողների գրանցումն իրականացվում է համապատաս խան ամբիոնում:

5. Հետագա կիսամյակների ընթացքում, անհրաժեշտության դեպքում, ուսանողը կարող է փոփոխություններ կատարել ուսումնառության իր անհատական ծրագրի դասընթացների ընտրացանկում՝ նախապես ստանալով ուսումնական խորհրդատուի և ծրագրի ղեկավարի համաձայնությունը: Ուսումնառության անհատական ծրագրի փոփոխությունների ձևաթերթը բերված է *հավելված 2-ում:*
6. Դասընթացի փոփոխությունը կարող է կատարվել նաև մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման նախաձեռնությամբ, եթե տվյալ դասընթացում բավարար թվով մասնակիցներ չեն ընդգրկվել:
7. Անհատական ծրագրի փոփոխությունը ենթադրում է դասընթացի բացթողում, նոր դասընթացի ընտրություն (ավելացում) ընտրացանկում, որի իրա կանացման ընթացակարգը հետևյալն է.
   - ուսանողը կարող է բաց թողնել իր ընտրած դասընթացը ուսումնական խորհրդատուի համաձայնությամբ՝ մինչև պարապմունքների 1-ին շաբաթվա վերջը,
   - մինչև տվյալ կիսամյակի 2-րդ շաբաթվա վերջը բացթողումը ձևակերպելու համար ուսանողը պետք է ստանա նաև դասընթացը վարող դասախոսի և ծրագրի ղեկավարի համաձայնությունը,
   - ուսանողն իր ընտրացանկում նոր դասընթաց կարող է ավելացնել ուսումնական խորհրդատուի և դասընթացը վարող դասախոսի համաձայնությամբ՝ մինչև պարապմունքների 1-ին շաբաթվա վերջը:
8. Նախորդող կրթական աստիճանի մասնագիտության փոփոխությամբ մագիստրոսական ծրագրում ընդգրկված ուսանողների համար ուսումնառության 1-ին շաբաթվա ընթացքում կարող են նշանակվել լրացական դասընթացներ: Լրացական դասընթացներ նշանակելու հարցը համապատասխան հարցազրույցից հետո առաջադրվում է մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարի կողմից և համաձայնեցվում մասնագիտացնող ուսումնական ստորաբաժանման հետ:
9. Ուսանողը պատասխանատու է ուսումնառության իր անհատական ծրագրի ճշտության և ամբողջականության ապահովման համար:
10. Կենտրոնն իրեն իրավունք է վերապահում հանել ցանկացած դասընթացի առաջադրումը տվյալ կիսամյակում, եթե դրանում ընդգրկված չեն բավարար թվով ուսանողներ:

9. Մագիստրոսի ծրագրի հետազոտական կառուցամասի կազմակերպման ընթացակարգը

1. Կիսամյակի առաջին երկու շաբաթվա ընթացքում մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարը կազմում և ուսանողներին է տրամադրում տվյալ կիսամյակի հետազոտական աշխատանքների պլանը (ծրագրի հետազոտական կառուցվածքով նախատեսվող գիտակրթական մոդուլների կազմակերպման ժամանակացույցը):
2. Ծրագրի հետազոտական կառուցվածքով նախատեսված գիտակրթական մոդուլների կատարողականի ստուգման համար կիրառվում է ատեստավորում: Գիտական ղեկավարի սեմինարի, ինքնուրույն գիտահետազոտական աշխատանքի և պրակտիկաների ատեստավորումը կատարում է մագիստրանտի գիտական ղեկավարը և/կամ ամբիոնի վարիչը, որը լրացված ատեստավորման թերթիկն անձամբ հանձնում է ամբիոն:
3. Ուսումնառության 1-ին կիսամյակի ավարտին ծրագրի համապատասխան հետազոտական մոդուլից ատեստավորում չստացած ուսանողին հնարավորություն է տրվում շարունակելու ուսումը 2-րդ կիսամյակում՝ այդ ընթացքում կատարելով չատեստավորված մոդուլով նախատեսված անավարտ աշխատանքը: 2-րդ և 3-րդ կիսամյակներում որևէ հետազոտական մոդուլով չատեստավորված ուսանողն ազատվում է մագիստրատուրայից:

10. Դասընթացների տեղեկագիրքը

1. Կենտրոնը յուրաքանչյուր ուստարվա համար հրապարակում է Կենտրոնի դասընթացների տեղեկագիրք (տպագրված և/կամ կայքէջում տեղադրված է էլեկտրոնային տարբերակով), որը նաև կրեդիտային համակարգով ուսումնառության ուղեցույց է:
2. Դասընթացների տեղեկագիրքը նախատեսված է Կենտրոնում իրականացվող կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ուսանողներին, դասախոսական ու վարչական կազմին, ինչպես նաև լայն հանրությանը մատչելի դարձնելու համար և պարունակում է.

ա) ընդհանուր տեղեկություն Կենտրոնի վերաբերյալ՝ տեսակը և կարգավիճակը, ուսումնական ստորաբաժանումները, առաջարկվող կրթական ծրագրերը, ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ներքուհական հիմնական կանոնները

(հատկապես կրեդիտների կուտակման, պաշտոնական ճանաչման և փոխանցման վերաբերյալ) և այլն,

բ) տեղեկություն կրթական ծրագրերի վերաբերյալ.

- ընդհանուր նկարագրությունը՝ շնորհվող որակավորումը, մուտքի շեմային պահանջները, ծրագրի նպատակները և նախանշված ելքային կրթական արդյունքները, կրթությունը շարունակելու հնարավո րությունները, ծրագրի ընդհանուր կառուցվածքը և բովանդակությունը, քննական կանոնները և գնահատման կարգը, ավարտական ատեստավորման ձևերը, պրակտիկաների վերաբերյալ տեղեկատ վությունը և այլն,
- առանձին դասընթացի նկարագրությունը՝ դասընթացի անվանումը և նույնացման թվանիշը, ուսուցման կիսամյակը, դասընթացին հատկացված կրեդիտները , ներառյալ՝ շաբաթական լսարանային ժամաքանակներն ըստ պարապմունքի ձևերի), դասընթացի խնդիրները՝ արտահայտված կրթական արդյունքներով և սպասվող մասնագիտական և/կամ փոխանցելի գիտելիքներով ու կարողություններով, դասընթացի համառոտագիրը (հակիրճ բովանդակությունը/թեմաները), անհրաժեշտ նախապայմանները, ուսուցման և գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները, դասավանդման լեզուն և այլն,

գ) ընդհանուր տեղեկատվություն ուսանողների համար.

- նյութական օգնության հնարավորությունները, ուսման վարձերի զեղչման և փոխհատուցման պայմաններն ու կանոնները, գործող ուսանողական ծառայությունները, ուսանողներին հասանելի ուսումնական/լաբորատոր ենթակառուցվածքները և այլն:

11. Կրթական ծրագրերի եզրափակիչ ատեստավորումը

1. Ուսանողի կողմից մագիստրոսի ծրագրի ելքային կրթական արդյունքներին համապատասխան մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը հաստատվում է մագիստրոսական թեզի կատարումով և պաշտպանությամբ:

2. Մագիստրոսական թեզի գիտական ղեկավարի նշանակումը և թեմայի հաստատումը իրականացվում է 1-ին կիսամյակում՝ 2 տարի ուսման տևողության դեպքում, 2-րդ կիսամյակում՝ 2,5 տարի ուսման տևողության դեպքում: Համապատասխան ընթացակարգը ներառում է.
   - ծրագրի ղեկավարի հետ խորհրդատվությունների անցկացում, որոնց ընթացքում ճշգրտվում են մագիստրանտի հետազոտական հետաքրքրությունները, կազմակերպվում է հանդիպում տվյալ մագիստրոսական ծրագրի թեզերի ղեկավարների հետ,
   - գիտական ղեկավարի հետ թեմայի ընտրության վերաբերյալ խորհրդատվությունների անցկացում,
   - մագիստրոսական թեզի համաձայնեցված թեմաների և գիտական ղեկավարների թեկնածությունների ներկայացում մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ամբիոնի (միջամբիոնային հանձնախմբի) հաստատմանը, գիտական ղեկավարի նշանակումը:
3. Մագիստրանտի կողմից գիտական ղեկավարի հետ համաձայնեցված մագիստրոսական թեզի առաջարկի պատրաստում և ներկայացում՝ ամբիոնում (միջամբիոնային հանձնախմբում) քննարկման և հաստատման համար, որն իրականացվում է ըստ ժամանակացույցի: Առաջարկվող մագիստրոսական աշխատանքը պետք է պարունակի թեմայի բնագավառում առկա իրադրության նկարագրությունը, աշխատանքի նպատակը, ածանցյալ խնդիրների առաջադրումն ու սահմանումը, դրանց հավանական լուծումները, հետազոտական մեթոդները և գրականության ցանկը: Թեզի աշխատանքի կատարումը շարունակվում է ուսուցման հաջորդող կիսամյակներում:
4. Մագիստրոսական թեզի պաշտպանության կազմակերպման համար հատկացվում են ուսումնառության վերջին 6 շաբաթները, որոնց ընթացքում նախատեսվում է.

ա) մագիստրոսական թեզի ներկայացում մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման քննարկմանը պաշտպանությունից առնվազն 4 շաբաթ առաջ: Թեզի հետ ներկայացվում է գիտական ղեկավարի կարծիքը, որը պետք է ներառի կատարված աշխատանքի վերաբերյալ դրական եզրակացություն,

բ) թեզի նախնական քննարկում մասնագիտացնող ամբիոնում (միջամբիոնային հանձնախմբում) մագիստրոսական ծրագրի ղեկավարի, մագիստրանտի գիտական ղեկավարի և մագիստրանտի պարտադիր մասնակցությամբ մեկ շաբաթյա ժամկետում/1-ին շաբաթ/ ։ Էական դիտողությունների առկայության դեպքում մագիստրոսի աստիճան հայցողը պարտավոր է երկշաբաթյա ժամկետում լրամշակել աշխատանքը և լրացուցիչ քննարկման ներկայացնել այն։ Լրացուցիչ քննարկման արդյունքում դրական եզրակացության դեպքում մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման կողմից թեզը երաշխավորվում է պաշտպանության,

գ) մագիստրոսական ծրագիրն իրականացնող ուսումնական ստորաբաժանման կողմից աշխատանքի գրախոսության կազմակերպում, որի արդյունքում ոչ ուշ, քան պաշտպանությունից 3 օր առաջ մասնագիտացնող ամբիոնին (միջամբիոնային հանձնախմբին) է ներկայացվում թեզի վերաբերյալ գրախոսականը,

դ) մագիստրոսական թեզի հրապարակային պաշտպանություն ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նիստում և մագիստրոսի աստիճանի շնորհում։

5. Մագիստրոսական թեզի պաշտպանությունն իրականացվում է համաձայն ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից սահմանված ամփոփիչ ատեստավորման կարգի։
6. Մագիստրոսական թեզի գնահատումը կատարվում է աղյուսակ 4-ում ներկայացված 20 միավորանոց սանդղակով։
7. Մագիստրոսական թեզի գնահատման ընդհանուր որակական չափանիշների համար 2021 թվականից սահմանվում են գնահատման միավորների հետևյալ չափաքանակները.

Աղյուսակ 4.

Թիվ	Չափանիշ	Առավելագույն միավորը
1	Թեմայի արդիականության հիմնավորումը և գրականության վերլուծությունը	2
2	Հետազոտության իրականացումը և արդյունքները	6
3	Ձևակերպման որակը(շարադրանքը և ձևավորումը)	4
4	Թեզի հրապարակային պաշտպանությունը	8
	Ընդամենը	**20**

8. Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի անդամների կողմից մագիստրոսական թեզի գնահատումները կատարվում են սահմանված նմուշի գնահատման ձևաթերթում (տե՛ս *հավելված 4*):

12. Կրեդիտների փոխանցումը

1. Այլ բուհերից ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոն մագիստրոսի կրթական ծրագրեր կրեդիտները փոխանցելի են առանձին դասընթացների, դասընթացների խմբի կամ ուսումնառության որոշակի շրջանների (կիսամյակ, ուստարի) տեսքով: Փոխանցումը կատարվում է ուսանողի հայտի հիման վրա՝ երկու բուհերի փոխադարձ համաձայնությամբ՝ ECTS կրեդիտների փոխանցման կանոնների պահպանմամբ:
2. Այլ կրթական ծրագրից ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոն կրթական ծրագիր կրեդիտներ կարող են փոխանցվել, եթե դրանց բովանդակությունները միանման են կամ առկա են բովանդակային տարբերություններ, սակայն վերջնական կրթական արդյունքները համարժեք են:
3. Այլ բուհում ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի ուսանողի ուսումնառության որոշակի շրջանի (կիսամյակ, ուստարի) անցկացման դեպքում այդ ժամանակահատվածի ուսումնառության ծրագիրը դառնում է եռակողմ համաձայնագրի

առարկա՝ ուսանողի, ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի և ընդունող բուհի միջև:

4. Կրեդիտների փոխանցման և ուսանողների միջբուհական փոխանակման գործընթացների կազմակերպման համար ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնը նշանակում է ECTS-ի բուհական համակարգող, որի գործունեության հիմնական ոլորտները և պարտականությունների շրջանակները կանոնակարգվում են առանձին կարգով:

13. Ուսումնական խորհրդատուների ծառայությունը

5. Կրեդիտային համակարգով սովորող ուսանողներին ուսման գործընթացում օժանդակելու նպատակով ամբիոնները կազմակերպում են ուսումնական խորհրդատուների (կուրատորների) ծառայություն, որում ընդգրկում են մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական ծրագրերին քաջատեղյակ մասնագետներ:
6. Մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական խորհրդատուների թիվը սահմանում է Կենտրոնը՝ ելնելով տարբեր կրթական ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների թվի և ամբիոնների դասախոսական ներուժի համադրումից:
7. Ուսումնական խորհրդատուն իրականացնում է խորհրդատվական ծառայություններ մեկ կամ մի քանի հարակից մասնագիտությունների գծով և հսկում իրեն ամրագրված ուսանողների ուսումնական առաջընթացը նրանց ուսումնառության ողջ շրջանում:
8. Խորհրդատուն ներկայացնում է ուսանողների ուսումնական շահերը, ուսումնական գործընթացի հետ կապված տարաբնույթ հարցերի շուրջ նրանց համար պարբերաբար (ամիսը 2 անգամ) կազմակերպում խմբային և/կամ անհատական խորհրդատվություններ, ողջ աշխատանքային օրվա ընթացքում օգնում դասընթացների ընտրության և անհատական ուսումնական ծրագրերի կազմման գործընթացներում:

14. Ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Ուսանողը պարտավոր է՝

- ծանոթանալ կրեդիտային համակարգով ուսուցման սույն կարգին և խստորեն հետևել դրա պահանջներին,

- կատարել ուսումնական դասընթացների և քննությունների համար սահմանված պահանջները,
- կանոնավոր հաճախել իր ուսումնառության ծրագրում ընդգրկված բոլոր դասընթացներին։

2.

Ուսանողն իրավունք ունի՝

- – ընտրելու տվյալ մասնագիտության (մասնագիտացման) ուսուցման համար Կենտրոնի կողմից առաջադրվող կամընտրական դասընթացներ՝ ուսումնական ծրագրի պահանջներին համապատասխան,
- – միջբուհական փոխանակման և (կամ) ակադեմիական շարժունության ծրագրերի շրջանակներում ուսումնառության որոշակի շրջան (կիսամյակ, ուստարի) ուսումնառելու այլ բուհում (ներառյալ՝ օտարերկրյա),
- – փոխադրվելու մեկ այլ բուհ , ներառյալ՝ օտարերկրյա)՝ համաձայն ՀՀ Կառավարության սահմանած կարգի,
- շարունակելու ուսումնառությունը ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնում՝ համաձայն գործող կարգի,
- հիմնավորված կերպով դիմելու և ստանալու իր ակադեմիական տեղեկագիրը՝ ավարտված ուսումնառության կամ ուսումնական ծրագրի չավարտված մասի համար,
- մագիստրոսի աստիճանը և համապատասխան որակավորումը հաստատող ավարտական փաստաթղթի (դիպլոմի) հետ միասին ստանալու ՀՀ Կառավարության որոշմամբ հաստատված համաեվրոպական նմուշի դիպլոմի հավելված՝ երկու լեզվով՝ հայերեն և անգլերեն։

15. Եզրափակիչ դրույթներ

Սույն կարգը գործողության մեջ է դրվում 2019 թվականից՝ ՀՀ ԳԱԱ Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրոսի կրթական ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների ուսումնառությունը կազմակերպելու համար

II ԲԱԺԻՆ

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մաս I.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Իրավագիտության ամբիոնը մագիստրոսի կրթական մակարդակում կազմակերպում է հեռակա ուսուցում՝ «Իրավագիտություն» ծրագրով.

1. Ուսումնական ծրագրի կառուցվածքը

Հեռակա ուսուցմամբ մագիստրոսի պատրաստման ծրագիրը բաղկացած է 2 հիմնական կառուցամասից՝ ուսումնական և հետազոտական, որոնցից յուրաքանչյուրով նախատեսված աշխատանքներն իրականացվում են նախանշված ուսումնական կիսամյակներում՝ ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի կրեդիտներով արտահայտված ծավալների հետևյալ համամասնությամբ.

Կրթամաս	Կրեդիտներ	Դասընթաց-մոդուլների քանակը
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		
Լրացական դասընթացներ	0	4
Ընդհանուր կրթամաս	6	2
Մասնագիտական պարտադիր կրթամաս	41	12
Կամընտրական դասընթացներ	6	4
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		
Գիտական սեմինար	13	4
Գիտահետազոտական աշխատանք	12	4
Գիտահետազոտական պրակտիկա	3	1
Մագիստրոսական թեզ	15	1
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	96	32

Մագիստրոսի ծրագրի ուսումնական և հետազոտական կառուցամասերի հարաբերակցությունը.

Կիսամյակ	I	II	III	IV	Ընդամենը
Ուսումնական կառուցամաս, կրեդիտ	18	17	18	0	53
Հետազոտական կառուցամաս, կրեդիտ	6	7	6	24	43
Ընդամենը, կրեդիտ	24	24	24	24	96

Ուսումնական կիսամյակի համար սահմանվում է 16-շաբաթյա տևողությունը, որից 3-ը հատկացվում է տեսական ուսուցմանը, 9-ը՝ ինքնուրույն աշխատանքին և խորհրդատվություններին, իսկ 4-ը՝ քննաշրջանին:

Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լրիվ բեռնվածությունը կազմում է 1,5 կրեդիտ կամ 45 ժամ, իսկ ուսումնական կրեդիտի ժամային համարժեքը՝ 1 կրեդիտ = 30 ժամ: Ուսումնական ծրագրի լրիվ աշխատածավալը կազմում է առնվազն 96 կրեդիտ, մեկ կիսամյակում այն կազմում է 24 կրեդիտ, իսկ մեկ ուսումնական տարում՝ առնվազն 48 կրեդիտ:

2. Ծրագրի բովանդակությունը

2.1. Ուսումնական կառուցամաս

Ծրագրի ուսումնական կառուցամասը բաղկացած է ***լրացական,, ընդհանուր, մասնագիտական պարտադիր, և կամընտրական*** դասընթացներից: Առաջին երկուսը ծառայում են մագիստրոսի կրթական աստիճանի ընդհանուր հենքի ապահովմանը կամ համալրմանը, երրորդ կրթամասը կազմում է մագիստրոսի ծրագրի բովանդակային էությունը, որն ապահովում է մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների անհրաժեշտ հենքը, իսկ չորրորդը՝ ծրագրի անհատականացված ուսուցման մասն է:

2.1.1. Լրացական դասընթացներ

Լրացական դասընթացների բաղադրիչն ուղղված է նախորդ կրթական աստիճանի պահանջներն անհրաժեշտության դեպքում լրացնելուն (մասնագիտության փոփոխության դեպքում կամ օտար լեզուների իմացության ոլորտում): Նկատի ունենալով մագիստրոսների՝ մասնագիտական և հետազոտական աշխատուժի միջազգային շուկայում ազատ տեղաշարժն ու պահանջվածությունն ապահովելու անհրաժեշտությունը, որպես պարտադիր լրացական դասընթաց՝ ծրագրում ընդգրկված է օտար լեզուն: Բաղադրիչը յուրաքանչյուր մագիստրոսական ծրագրում նախատեսում է մինչև 3 լրացական դասընթացի առկայություն: Լրացական դասընթացները կրեդիտատար չեն:

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)[8]	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
18/H01	*Օտար լեզու /Անգլերեն1/*	*0*	*12/0/0*	*I*	*Ստուգարք*
18/H01	*Օտար լեզու/Անգլերեն2/*	*0*	*12/0/0*	*I I*	*Ստուգարք*
18/H02	*Օտար լեզու /Գերմաներեն1/*	*0*	*12/0/0*	*I*	*Ստուգարք*
18/H02	*Օտար լեզու/Գերմաներեն2/*	*0*	*12/0/0*	*I I*	*Ստուգարք*
18/H03	*Օտար լեզու /Ֆրանսերեն1/*	*0*	*12/0/0*	*I*	*Ստուգարք*

[8] Այսուհետ՝ դ – դասախոսություն, գ – գործնական կամ սեմինար պարապմունք, *լ* – լաբորատոր աշխատանք:

18/H03	*Օտար լեզու/Ֆրանսերեն2/*	*0*	*12/0/0*	*II*	*Ստուգարք*
06/H35	*Պետության և իրավունքի տեղսություն*	*0*	*12/0/0*	*I*	*Ստուգարք*

2.1.2. Ընդհանուր դասընթացներ

Ընդհանուր կրթամասի աշխատածավալը 9 կրեդիտ է: Ընդհանուր դասընթացների առկայությունը ծրագրում նպատակաուղղված է ուսանողների մոտ փոխանցելի գիտելիքների և կարողությունների, մասնավորապես, տեղեկատվական տեխնոլոգիական ունակությունների և մասնագիտական ոլորտի հիմնախնդիրների պատշաճ ընկալումն ապահովելուն: Այն ներառում է երեք պարտադիր դասընթաց՝ *«Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում», «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտի հիմունքներ», և «Իրավունքի փիլիսոփայություն»:* Առանձին դեպքերում, մասնագիտական անհրաժեշտությունից ելնելով, մասնագիտական պարտադիր դասընթացներին հատկացված ժամաքանակի հաշվին հնարավոր է նաև ընդհանուր այլ դասընթացների ընդգրկումը:

Թվանիշ	**Մոդուլ-դասընթաց**	**Կրե-դիտ**	**Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)**	**Կիսամ-յակ**	**Գնահատ -**
05/H02	*Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
16/H02	*Իրավունքի փիլիսոփայություն*	*3*	*12/0/0*	*I*	*Քննություն*

2.1.3. Մասնագիտական պարտադիր դասընթացներ

Մասնագիտական պարտադիր կրթամասը կարող է ընդգրկել 8-ից մինչև 16՝ երեքից վեց կրեդիտատարությամբ մոդուլ-դասընթաց: Կրթամասի ընդհանուր աշխատածավալը ծրագրում սահմանված է 54 կրեդիտ: Սա մագիստրոսական ծրագրի պարտադիր դասընթացների կազմն է, որն ապահովում է տվյալ մասնագիտացմամբ մագիստրոսի կրթական մակարդակում պահանջվող գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը: Դրանք մշակվում են՝ հաշվի առնելով մասնագիտական աշխատաշուկայի արդի կարիքները և պահանջմունքները:

Մագիստրոսական ծրագիր՝
«Իրավագիտություն»

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրե-դիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)	Կիսամ-յակ	Գնահատ-ման ձևը
06/H01	*Համեմատական սահմանադրակա նիրավունք*	*4*	*12/0/0*	*I*	*Քննություն*
06/H15	*ՀՀ մաքսային իրավունք*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/H03	*Սահմանադրական վերահսկողությունը ՀՀ-ում*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/H17	*Մարդու իրավունքների պաշտպանությունը Եվրոդատարանում*	*4*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*
06/H06	*Վարչարարության հիմունքներ և վարչական վարույթ*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/H08	*ՀՀ և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգեր*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/H09	*Իրավունքի աղբյուրների տեսագործնական հիմնախնդիրներ*	*3*	*12/0/0*	*I*	*Քննություն*
06/H10	*Քաղաքացիական ծառայության իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում*	*4*	*12/0/0*	*I*	*Քննություն*
06/H11	*Գործադիր իշխանության ինստիտուտը պետական իշխանության համակարգում*	*3*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*
06/H19	*ՀՀ գործարարական իրավունք*	*4*	*12/0/0*	*I*	*Քննություն*
06/H23	*ՀՀ ազգային անվտանգության իրավական և ռազմավարական հիմունքները*	*4*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*

06/Н33	*Իրավաբանական գրագրություն*	*3*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*

2.1.4. Կամընտրական դասընթացներ

Կամընտրական դասընթացներն ընտրվում են Կենտրոնի այլ մագիստրոսական ծրագրերի դասընթացներից և նպատակ ունեն մագիստրանտի մոտ ձևավորելու մագիստրոսական թեզը հաջողությամբ կատարելու համար անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ: Այս դասընթացների ընդհանուր աշխատածավալը ծրագրում սահմանափակված է 9 կրեդիտով, իսկ կազմն ընտրվում է ուսումնական խորհրդատուի (գիտական ղեկավարի) հետ համատեղ՝ տվյալ կամ հարակից (մասնագիտության շրջանակներում միջդիսցիպլինար կապերի ձևավորման նպատակով) մագիստրոսական ծրագր(եր)ի դասընթացների ցանկից՝ 2÷4-րդ կիսամյակների ընթացքում: Տվյալ ծրագրի կամընտրական դասընթացներից ընտրվող դասընթացների ընդհանուր աշխատածավալը պետք է կազմի առնվազն 9 կրեդիտ, իսկ առաջարկվող դասընթացների քանակը՝ պահանջվածից առնվազն 2 անգամ ավելի:

Կամընտրական դասընթացների ցանկը պարունակում է համեմատաբար ազատ բովանդակային կառուցվածքով և հաշվարկված կրեդիտատարությամբ հետևյալ մոդուլները, որոնցից ուսանողը հնարավորություն ունի ընտրելու երեքը:

Մագիստրոսական ծրագիր՝
«Իրավագիտություն»

Թվանիշ	Մոդուլ-դասընթաց	Կրեդիտ	Լսարանային ժամ (դ/գ/լ)	Կիսամյակ	Գնահատման ձևը
15/Н48	*Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտի հիմունքներ*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/Н07	*ՀՀ ընտրական իրավունք և համակարգեր*	*3*	*12/0/0*	*III*	*Քննություն*
06/Н14	*ՀՀ հարկային իրավունք*	*3*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*
06/Н02	*Պառլամենտական իրավունք*	*3*	*12/0/0*	*II*	*Քննություն*

2.2. Հետազոտական կառուցամաս

Ծրագրի հետազոտական կառուցամասը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները՝

գիտական սեմինար, գիտահետազոտական աշխատանք, գիտահետազոտական պրակտիկա, գիտամանկավարժական պրակտիկա և ***մագիստրոսական թեզ:***

Գիտական սեմինարը ծրագիրն իրականացնող կառույցի (գիտական կազմակերպություն, ամբիոն, կենտրոն և այլն) կողմից կազմակերպվող կանոնավոր գործող սեմինարների շարք է, որի անցկացման ժամանակացույցը սահմանվում է մագիստրոսական ծրագրի տվյալ կիսամյակի դասացուցակով: Գիտական սեմինարի ընթացքում մագիստրանտներին ցուցաբերվում է գիտական հետազոտություն կատարելու մեթոդաբանական և մեթոդական աջակցություն, ձևավորվում են գիտական սեմինարներին հաղորդումներ և զեկուցումներ ներկայացնելու, գիտական բանավեճ վարելու, գրախոսություններով հանդես գալու հմտություններ: Կազմակերպվում է ուսումնառության բոլոր 4 կիսամյակներում:

Գիտահետազոտական աշխատանքի բովանդակությունը պայմանավորվում է ուսանողի մագիստրոսական թեզի թեմայի խնդիրներով և կազմվում է գիտական ղեկավարի հետ համատեղ: Այն ևս կազմակերպվում է ուսումնառության բոլոր կիսամյակներում:

Գիտահետազոտական պրակտիկան կազմակերպվում է 4-րդ կիսամյակում՝ գիտական ղեկավարի հետ համատեղ կազմված և հաստատված ծրագրով: Կարող է իրականացվել ամբիոնի կամ լաբորատորիայի գիտական թեմաների շրջանակներում: Ունի 3 կրեդիտ աշխատածավալ:

Մագիստրոսական թեզի կատարումը և նրա պաշտպանությունը մագիստրոսի կրթական ծրագրի եզրափակիչ փուլն է, որն իրականացվում է 4-րդ կիսամյակում: Մագիստրոսական թեզի կատարման և պաշտպանության համար ծրագրում նախատեսվում է 15 կրեդիտ աշխատածավալ:

Մաս II.

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

1. ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ ՆՊԱՏԱԿԸ

Դասընթացների տեղեկագիրքը նախատեսված է «Իրավագիտություն» ամբիոնում հեռակա ուսուցմամբ իրականացվող մագիստրոսի կրթական ծրագրի նույնանուն մասնագիտության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ուսանողներին, դասախոսական ու վարչական կազմին, ինչպես նաև լայն հանրությանը մատչելի դարձնելու համար և պարունակում է ամփոփ տեղեկատվություն ինչպես ուսումնական ծրագրի, այնպես էլ դրա բաղադրիչ դասընթացների և ուսումնական մոդուլների վերաբերյալ: Այն ներառում է.

- կրթական ծրագրի ընդհանուր նկարագրությունը՝ շնորհվող որակավորումը, ծրագրի նպատակները և նախանշված ելքային կրթական արդյունքները, ծրագրի բովանդակային կազմը և կրեդիտների կառուցվածքը, ավարտական պահանջներն ու ամփոփիչ ատեստավորման ձևերը, պրակտիկաների վերաբերյալ տեղեկատվությունը և այլն,
- առանձին դասընթացների և ուսումնական մոդուլների հակիրճ նկարագիրը՝ դասընթացի անվանումը և նույնացման թվանիշը, , ուսուցման կիսամյակը, դասընթացին հատկացված կրեդիտները, դասընթացի հակիրճ բովանդակությունը, ուսուցման և գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները:

Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ

05/H02. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Moodle հեռաուսուցման հարթակում ուսուցանելու ընթացքում ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որպեսզի ուսանողները ինքնուրույն ձեռք բերեն լրացուցիչ մասնագիտական գիտելիքներ, ձեռք բերած գիտելիքը կարող լինեն գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնել, բարդությունները հնարավորինս հաղթահարել: Ծրագրի խնդիրներն են՝ ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողին գիտելիքներ հաղորդել ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման մասին, որի հետևանքով ուսանողը կկարողանա ավելի խորը հետազոտությունները կատարել իր ոլորտում:

Դասընթացն ընդգրկում է ինֆորմացիայի տեսակների նկարագրությունները՝ թվային, տեքստային, ձայնային, պատկերներ և տեսաշարեր և այլն: Թվային ինֆորմացիայի ներկայացում տարբեր թվային համակարգերում, մշակում, արտապատկերում ինֆորմացիայի այլ տեսակների միջոցով:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիմանա**
   - ԱՀ արտաքին և ներքին կառուցվածքը, ներքին սարքավորումների նպաակը:
   - Հիշողության տեսակներ և կազմակերպման ձևեր:
   - Windows 7, 8, 10 ՕՀ հիմնական տարրերը
   - Ֆայլային համակարգ
   - Աշխատանք պատուհանի հետ
   - Աշխատանք ֆայլերի հետ
   - Անվտանգություն
   - Ինտերնետ ցանցի ծառայություններից օգտվելու մեթոդներ:
   - Մասնագիտական կայքեր: Անվտանգություն:
   - Ամպային տեխնոլոգիաներ:

1. **Կկարողանա կատարել** MS Word 2010, MS Excel 2010, MS Power Point 2010 միջավայրերում
   - Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում:
   - Բանաձևերի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում
   - Օբյեկտների և գրաֆիկների կառուցում, մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում:

- Աղյուսակների կառուցում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում

2. **Կտիրապետեն**

- Ուսանողը կտիրապետի վերոհիշյալ բոլոր հիմնախնդիրներին վերաբերող գործիքատարրերին, ծրագրերին, մեթոդներին՝ առավելագույնս հմտորեն օգակար լինելու իր մասնագիտական ազպարեզում:
- Կտիրապետեն առկա հնարավորություններին և մեթոդներին հետնելու այս որորտի զանգացմանը և կիրառել իրենց մասնագիտական ոլորտում:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
Թեմա 1	**MS Office Power Point** ծրագրում դրվագների ավելացում, ձևավորում, յուրաքանչյուր դրվագի համար անիմացիաների կարգավորում, դրվագներում օբյեկտների ներմուծում, ձևավորում, դրվագում յուրաքանչյուր օբյեկտի համար անիմացիաների կարգավորում: Տեքստի մուտքագրում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում և շտկում:	**2**	1	20	Մագիստրանտը կտիրապետի շնորհանդեսի կառուցման և ներկայացման հիմնական մեթոդներին
Թեմա 2	**MS Office Excel էլեկտրոնային աղյուսակում՝** բանաձևերի մուտքագրում, գրաֆիկների կառուցում, ձևավորում և դրանց հետ առնչվող յուրահատուկ խնդիրների պարզաբանում: Հիմնական խնդիրների դիտարկում և լուծման մեթոդների պարզաբանում:	**2**	1	20	Մագիստրանտը կիմանա էլեկտրոնային աղյուսակների հետ աշխատանքի, հիմնական ֆունկցիաների, դրանց հիմնական սկզբունքները

Թեմա 3	**MS Office Word տեքստային խմբագրիչում՝** տեքստի մուտքագրում, խմբագրում, և ձևավորում: Աշխատանք աղյուսակների և օբյեկտների հետ (մասնավորապես՝ ներմուծել **MS Office Excel էլեկտրոնային** աղյուսակը, այլ ծրագրերի օբյեկտների ներմուծում): Մասնագիտական թեստեր և ռեֆերատների պատրաստում: Հոդվածներում, ռեֆերատներում հղումների ստանդարտների հետ աշխատել: Աղյուսակների, բանաձևեր,բովանդակություն,գրաֆիկներ, պատկերներ, հղումներ, համարակալում, թվարկում և այլն:	**2**	1	18	Մագիստրանտը կտարբերի ընտրական համակարգերը, կիմանա ցանկացած բարդության տեքստի մուտքագրում, խմբագրում: Անկախ նրանից տեքստը ինչ տեսակի օբյեկտներ է պարունակում:
Թեմա 4	**Համացանց, նամակներ, ամպային տեխնոլոգիաներ**	**2**	1	20	Մագիստրանտը կտիրապետի համացանցում անվտանք օգտվելու մեթոդների, նամակագրության կարևոր նրբությունների, ամպային տեխնոլոգիաների կիրառման մեթոդների;
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,

- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	Միավոր
1. Առաջին միջանկյալ	0-4
2. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
3. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	Միավոր
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

16/H02. Իրավունքի փիլիսոփայություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է՝ իրավագետ մագիստրանտներին ծանոթացնել իրավունքի, օրենքի փիլիսոփայական ըմբռնումների և հայեցակարգի հետ, նրանց մեջ ձևավորել իրավունքի փիլիսոփայության պատմության իրավական հիմնահարցերի փիլիսոփայական հիմքերը տեսնելու, դրանք հասկանալու և վերլուծելու հետազոտական ունակություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կծանոթանա և **պատկերացում կկազմի** անցյալի իրավագետ փիլիսոփաների տեսական ժառանգության մասին

2. ձեռք կբերի հիմնարար իրավագիտական հասկացությունների փիլիսոփայական հիմքերը ըմբռնելու և դրանք հետազոտելու ունակություններ

3. կկարողանա ծանոթանալ XX դ. իրավունքի փիլիսոփայության հիմնական հայեցակարգի հետ

Բովանդակությունը.

Թեմա 1՝ Իրավունքի փիլիսոփայությունը: ***Թեմա 2***՝ Ցիցերոնի իրավափիլիսոփայական հայացքները: Հռոմեական իրավագետները: ***Թեմա 3***՝ Ժան Բոդենի իրավափիլիսոփայական հայացքները: ***Թեմա 4***՝ Հուգո Գրոտիուսը որպես իրավական ռացիոնալիզմի հիմնադիր: ***Թեմա 5***՝ Թոմաս Հոբսի էտատիզմի փիլիսոփայությունը: ***Թեմա 6***՝ Ջոն Լոկը որպես իրավաբանական լիբերալիզմի հայրը: ***Թեմա 7***՝ Ֆրանսիական լուսավորիչների իրավափիլիսոփայական հայացքները (Մ. Վոլտեր): ***Թեմա 8***՝ Շառլ Լուի Մոնթեսքյոի իրավափիլիսոփայական հայացքների առանձնահատկությունները: ***Թեմա 9***՝ Ժան Ժակ Ռուսսոյի իրավափիլիսոփայական հայացքները: ***Թեմա 10***՝ Ի. Կանտի իրավափիլիսոփայական հայեցակարգը: ***Թեմա 11***՝ Գ. Ֆ. Հեգելի իրավափիլիսոփայական հայացքները: ***Թեմա 12***՝ Ամերիկյան իրավափիլիսոփայական միտքը (Բ. Ֆրանկլին, Թ. Ջեֆերսոն, Ռ. Համիլտոն և ուրիշներ): ***Թեմա 13***՝ Ֆրանսիական լիբերալիզմ (Բ. Կոնստան, Ա. Թոքվիլ): ***Թեմա 14***՝ Եվրոպական իրավապիլիսոփայական միտքը XIX դարի երկրորդ կեսին:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4,3,3 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

Լրացական դասընթացներ

06/M37. Պետության և իրավունքի տեսություն (0 կրեդիտ)

Շաբաթական 2 ժամ, 1-ին կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրանտին ներկայացնել և ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողին կրեդիտային համակարգով համակարգային գիտելիքներ հաղորդել Պետության և իրավունքի տեսությունը որպես գիտություն, որն իր հերթին նպատակ ունի հետազոտել ու ձևակերպել պետության և իրավունքի զարգացման օրինաչափությունները: Պետության և իրավունքի տեսության որպես դասընթացի նպատակը գիտական հետազոտության արդյունք համարվող տեսական նյութը սովորողին մատչելի ձևով շարադրելն է: Ծրագրին ուսումնասիրելիս ուսանողը ձեռք կբերի տեսական գիտելիքներ, ուսումնական նյութերով ինքնուրույն աշխատելու, ինչպես նաև տեսական գիտելիքները գործնական հմտությունների հետ համադրելու ունակություններ

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիմանա**

պետական և իրավական ընդհանուր օրինաչափությունները, իրավագիտության մեթոդաբանական հիմունքները,

2. **կկարողանա**

ձևավորել իրավական աշխարհայացք և կողմնորոշում,

3. **կտիրապետի**

մասնագիտական արհեստավարժությանը. գործնական ունակություններ և հմտություններ վերլուծելու պետաիրավական կոնկրետերևույթները, ճիշտ կիրառել ստացված տեսական գիտելիքները:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքի տիպը ժամերի թիվը		
		դասախոսություն	սեմինար, գործնական	ինքնուրույն
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1		

ԹԵՄԱ 1	**ԹԵՄԱ 1. Պետության և իրավունքի տեսության հետազոտման առարկան և դրա առանձնահատկությունները, գործառույթները, կապը պրակտիկայի հետ: Պետության և իրավունքի տեսությունը որպես գիտության հիմնական հատկանիշները և որպես դասընթաց նպատակները, խնդիրները, կառուցվածքը:**	1		
	Թեմայի շրջանակում քննարկվում է Պետության և իրավունքի տեսության առարկան, նրա կարևորությունն ու դերը, կապը այլ գիտությունների հետ: Մեծ ուշադրություն է դարձվում կատարած գործառույթներին, խնդիրներին, ինչպես նաև Պետության և իրավունքի տեսության կառուցվածքին:			
ԹԵՄԱ 2	**ԹԵՄԱ 2. Մինչպետական հասարակություն, Պետության հասկացությունները, հատկանիշները: Պետության առաջացման ընդհանուր և առանձնահատուկ պատճառները (օրինաչափությունները) և ուղիները, պետության առաջացման տեսությունների բազմազանությունը, բնութագիրը:**	1		
	Ներկայացվում է մինչև պետությունը գոյություն ունեցած տոհմերի, ցեղերի, գործող իրավանորմերի համակարգը, պետության առաջացման տեսությունները և վարկածները, ինչպես նաև պետության հասկացությունն ու նրա կարևորագույն տարրերը:			
ԹԵՄԱ 3	**ԹԵՄԱ 3. Պետության գործառույթներ հասկացությունը, բնութագրական գծերը, դասակարգումը, բովանդակությունը: Պետության գործառույթների իրականացման ձևերը և մեթոդները: Պետական իշխանության առանձնահատուկ գծերը, իրականացման եղանակները:**	1		

	Սույն թեմայի շրջանակում քննարկման առարկա է դարձվում պետության և պետական իշխանության հարաբերակցությունը, պետական իշխանության իրականացման եղանակները ու մեթոդները, ինչպես նաև պետական իշխանությանը բնորոշ առանձնահատկություններին՝ չանտեսելով պետության բուն գործառույթները և լուծմանն ուղղված խնդիրները:			
ԹԵՄԱ 4	**ԹԵՄԱ 4. Պետության ձև հասկացությունը և տարրերը: Պետության էության**, **տիպի և ձևի հարաբերակցությունը**: Քննարկվում է պետության կառուցվածքի ձևը, կառավարման ձևը և պետաիրավական վարչաձևը, յուրաքանչյուրն իր բազմակողմ դրսևորումներով:	1		
ԹԵՄԱ 5	**ԹԵՄԱ** 5. **Իրավունքի հասկացությունը հատկանիշները**, **նշանակությունը**, **հայեցակարգերը:**	1		
	Ուսումնասիրվում է Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները, գոյություն ունեցող իրավունքի վերաբերյալ հայեցակարգերը, իրավունքի ծագման և զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունները:			
ԹԵՄԱ 6	**ԹԵՄԱ** 6. **Իրավագիտակցության հասկացությունը**, **հատկանիշները**, **դերը /գործառույթները**/, **կառուցվածքը**, **տեսակները**, **մակարդակները: Իրավական դաստիարակություն**. **հասկացությունը**, **բաղադրատարրերը** Սույն թեմայի շրջանակում քննարկվում է իրավագիտակցության հասկացությունը, պարզաբանվում է անհատական և հասարակական իրավական մշակույթի հասկացությունը, կառուցվածքը: իրավագիտակցության մակարդակները, իրավական մշակույթը և իրավական դաստիարակության	1		

	հիմնահարցերը:			
ԹԵՄԱ 7	**ԹԵՄԱ** 7. **Իրավահարաբերության կառուցվածքը** (**տարրերը**), **բնութագիրը**, **բովանդակությունը**, **ծագման նախադրյալները**:	1		
	Թեմայի շրջանակներում վե է հանվում, թե ինչ է իրենից ներկայացնում իրավահարաբերությունը, ովքեր են դրանց մասնակիցները, սուբյեկտային կազմը, բովանդակությունը, ինչպես նաև ծագման համար հիմք հանդիսացող նախապայմանները:			
ԹԵՄԱ 8	**ԹԵՄԱ** 8. **Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը**, **հատկանիշները**, **տեսակները:**	2		
	Ուսումնասիրվում է անձի վարքագծի դրսևորումները՝ բաժանելով այն ակտիվի և պասիվի, նրա կողմից դրսևորվող վարքագիծը իրավաչափ համարելու հատկանիշները, տեսակների բաժանելու հիմնախնդիրը:			
ԹԵՄԱ 9	**ԹԵՄԱ** 9. **Իրավախախտման հասկացությունը**, **հատկանիշները**, **տեսակները**, **իրավաբանական կազմը: Իրավական պատասխանատվության հասկացությունը**, **տեսակները**, **հատկանիշները**, **նպատակները և գործառույթները**, **հիմքերը**, **սկզբունքները:**	1		
	Թեման տրամաբանական կապի մեջ է գտնվում նախորդ թեմայի՝ իրավաչափ վարքագծի հետ, որի հակապատկերն է իրավախախտումը, քննարկվում է իրավախախտման հասկացությունը, նրա			

	տեսակները, և կազմը:			
ԹԵՄԱ 10	**ԹԵՄԱ** 10. **Իրավական օրինականության հասկացությունը, կառուցվածքը, սկզբունքները և պահանջները Իրավական օրինականության և իրավակարգի երաշխիքների հասկացությունը և տեսակները** Ամփոփ կերպով մատուցվում է օրինականության հասկացությունը, ինչպես նաև օրինականության և իրավական օրինականության հարաբերակցությունը: Թեմայի շրջանակում բացահայտվում է նաև օրիանականության հաստատման գաղափարի էությունը և վերջարդյունքը՝ իրավակարգը:	2		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 12 ժամ, 0 կրեդիտ				

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- գնահատման ձևեր՝ բանավոր ներկայացում:

18/M01. Մասնագիտական օտար լեզու (**անգլերեն-1, 2**) (0 կրեդիտ)
Շաբաթական 2 ժամ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

զարգացնել ուսանողների մասնագիտական բանավոր և գրավոր խոսքը, խորացնելու և ընդլայնելու լեզվական և արտալեզվական գիտելիքները, ընդլայնելու մասնագիտական բառապաշարը, մասնագիտական թեմատիկ տեքստերը կարդալու և յուրացնելու հմտությունները: Մասնագիտական օտար լեզվի ուսուցումը ենթադրում է ուսուցման բովանդակության համապատասխան ընտրություն, որով և պայմանավորվում է բառային ու քերականական միավորների, ինչպես նաև հաղորդակցման միջոցների գործածությունը: Այն խթանում է ուսանողների՝ անգլերենով շփվելու, մասնագիտական ոլորտում գիտելիքները գործնականում կիրառելու հնարավորությունը:

Կրթական արդյունքները.

1. Կիմանա

թեմատիկ բառապաշարը, հոմանիշային շարքերը, կայուն բառակապակցությունները, լեզվական տարբեր իրավիճակներին բնորոշ ոճերը

2. Կկարողանա

- Ընթերցել, հասկանալ, վերլուծել բնագրային մասնագիտական տեքստը
- Քննարկել թեման՝ օգտագործելով նոր թեմատիկ մասնագիտական բառապաշարը
- Ճիշտ համատեքստում օգտագործել իրավաբանական եզրույթները և կայուն բառակապակցությունները
- Լսել և հասկանալ լսածի հիմնական միտքը և մասնագիտական տեղեկատվությունը, ինչպես նաև վերարտադրել և վերլուծել լսածը նյութը
- Կարդալ և վերարտադրել մասնագիտական հոդված և նյութ

3. Կտիրապետեւ

- Թեմատիկ մասնագիտական նոր բառապաշարին
- Լեզվակրի խոսքը լսելու և ըմբռնելու, լսած տեքստը վերլուծելու և վերարտադրելու հմտություններին ու ունակություններին

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
Թեմա 1	Հայտորոշիչ գնահատում		2		խմբի լեզվական գիտելիքների, հմտությունների և արժեքների մակարդակի որոշում
Թեմա 2	Legal Profession, Adjectives for Law Book: Check Your Vocabulary for Law, a workbook for users https://www.youtube.com/watch?v=ClOenRSdPQA		1		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում
Թեմա 3	Crimes: Matching Activities, Name the Crime Vocabulary Game: Guess the		2		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում

	Crime				
Թեմա 4	Useful Verbs in Law (Past Tense and Mixed Tenses)		2		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում
Թեմա 5	Adjectives for Law – 2; Word Associations Opposites in Law, Word Associations 2		1		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում,
Թեմա 6	Գրավոր թեստ և բանավոր հարցազրույց		2		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում
Թեմա 7	**Ստուգարք**		2		մասնագիտական բառապաշարի տիրապետման մակարդակի ստուգում
Թեմա 8	Employment Law: Part 1		2		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում, մասնագիտական տեքստի, թարգմանություն, վերլուծություն և մեկնաբանում, բանավոր խոսքի հմտություններ

					ի զարգացում,
Թեմա 9	Employment Law: Part 2		1		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում, մասնագիտական տեքստի, թարգմանություն, վերլուծություն և մեկնաբանում, բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում,
Թեմա10	The Subject Matter of the Legal System Book: Professional English, Law, Nick Brieger, 2002		2		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում, մասնագիտական տեքստի, թարգմանություն, վերլուծություն և մեկնաբանում, բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում,

Թեմա 11	Court Structure in England and Armenia Prepositions in Law https://www.englishcentral.com/video/15888/three-different-types-of-court		1		մասնագիտական բառապաշարի զարգացում, մասնագիտական տեքստի, թարգմանություն, վերլուծություն և մեկնաբանում, բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում, թեմատիկ ունկնդրում և մեկնաբանում,
Թեմա 12	Prepositions at Law, Introduction to the Law of Contract,				մասնագիտական բառապաշարի զարգացում, մասնագիտական տեքստի, թարգմանություն, վերլուծություն և մեկնաբանում, բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացում,
Թեմա 13	Բանավոր հարցազրույց		2		մասնագիտական բառապաշարի տիրապետման մակարդակի ստուգում. բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացման մակարդակի ստուգում

Թեմա 14	Ստուգարք		2		մասնագիտական բառապաշարի տիրապետման մակարդակի ստուգում. բանավոր խոսքի հմտությունների զարգացման մակարդակի ստուգում
Ընդամենը՝ 24 ժամ, 0 կրեդիտ					

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ մեկ ստուգում, ստուգարք, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ

Քննության տեսակը	**Միավոր**
4. Միջանկյալ ստուգում	0-6
5. Ստուգարք	0-7

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն, որից Դասահաճախում՝ Ակտիվություն՝	0-7 0-3.5 0-3.5

18/M03. Մասնագիտական օտար լեզու (**Ֆրանսերեն-1, 2**) (0 կրեդիտ)
Շաբաթական 2 ժամ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

երկու կիսամյակ տևողությամբ ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողները ուսուցանելու են ֆրանսերենը, որպես մասնագիտական լեզու, որն իր մեջ ներառում է քորականական ժամանակաձևերի, կառուցվածքների ուսումնասիրում և ամրապնդում՝ նախապես մշակված վարժությունների և թեմատիկ նյութերի միջոցով, համապատասխան մասնագիտական տերմինների, բառերի ու արտահայտությունների ուսումնասիրում և տիրապետում՝ համապատասխան տեքստերի միջոցով, տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառում՝ օգնելու ուսանողներին զրգացնելու խոսքի

հմտություններնու կարողությունները: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսված է ուսանողներին ծանոթացնել լեզվի ուսումնասիրման հետ կապված խնդիրներին, նպատակներին, սկզբունքներին, ինչպես նաև հմտություններին՝ ինչպես հաղթահարել ուսուցման ընթացքում ծառացած խնդիրներն ու դժվարությունները:

Դասընթացների միջոցով ուսանողները ձեռք կբերեն ֆրանսերեն լեզվի տեսական և գործնական գիտելիքներ, որը կնպաստի նրանց հետագա մասնագիտական գործունեությանը:

Կրթական արդյունքները.
Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանա**

- Քերականական ժամանակաձևերի, կառուցվածքների ճիշտ օգտագործման ձևերն ու ուղիները,
- Մասնագիտական անհրաժեշտ բառապաշար և տերմիններ, որոնք ուսանողներին կօգնեն կարդալ և հասկանալ մասնագիտական տեքստեր,
- Մասնագիտական բառարաններից և ձեռնարկներից արդյունավետ օգտվելու եղանակները,
- Համապատասխան մեթոդիկա՝ մասնագիտական տերմինների և բառապաշարի մտապահման և ամրապնդման համար;
- Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառում

2. **Կկարողանա**

- Խոսել, հարաբերվել ֆրանսերենով՝ կիրառելով մասնագիտական տերմինների և անհրաժեշտ պաշար,
- Լսել, հասկանալ և վերլուծել ֆրանսերեն տեքստեր;
- Մասնակցել քննարկումների կամ երկխոսությունների;
- Օգտվել ֆրանսերեն լեզվով մասնագիտական գրականությունից՝ խորացնելով մասնագիտական գիտելիքները;
- Արդյունավետորեն կիրառել բառարաններ;
- Պատրաստել պրեզենտացիաներ, զեկույցներ

3. **Կտիրապետի**

- Ֆրանսերեն լեզվի տեսական և գործնական գիտելիքներին;
- Ֆրանսերեն լեզվին /բավարար, միջին կամ ավելի բարձր մակարդակով՝ կախված ուսանողի անհատական ունակություններից/;
- Մասնագիտական տերմինների, կապակցությունների, արտահայտությունների;

- Քերականական ժամանակաձևերին և կառուցվածքներին;
- Օտար լեզուն ուսումնասիրելու մեթոդիկային

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Դասընթացի տեսակը, ժամաքանակը		
		գործնական	Նախագիծ, Ինքնուրույն աշխատանք	ստուգում
I Կիսամյակ				
Թեմա 1	Ներածություն	2		
Թեմա 2	La phrase française / L'article	1		
Թեմա 3	Verb du I groupe / pluriel des noms	2		

Թեմա 4	L'absence de l'article / Question sur le sujet	1			
Թեմա 5	Adjectifs possessifs / L' article Défini	2			
Թեմա 6	Forme négative du verbe / Le Féminin des noms	2			
Թեմա 7	Գիտելիքի ստուգում (I փուլ)			2	
Թեմա 8	Նախագիծ		1		

Թեմա 9	Verb du III groupe / L’emploi de l’aticle	1			
Թեմա 10	L'article contracté / pronoms personnels - le, la, les	2			
Թեմա 11	L'article défini / prépositions à, de	2			
Թեմա	Pluriel des verbes / pronrom indéfini	2			

12					
Թեմա 13	La conjugaison des verbes du I groupe	2			
Թեմա 14	La conjugaison du verbe “aller” / Verbes du III groupe	2			
Թեմա 15	Նախագիծ		1		
Թեմա	Եզրափակիչ ստուգարք			2	

16					
II Կիսամյակ					
Թեմա 1	Adverbes “en” “y” / pronom “en” / “ Le 14 Juillet” (I partie)	2			
Թեմա 2	“ Le 14 Juillet” (II partie) (c’est, cesont)	2			
Թեմա 3	“La Marsseillaise” (questionnaire)	1			
Թեմա 4	“Une année scolaire” (I partie)	2			

Թեմա 5	“Une année scolaire” (II partie)	2			
Թեմա 6	“De la maternelle à l’université”	2			
Թեմա 7	Գիտելիքի ստուգում (II փուլ)			2	
Թեմա 8	Նախագիծ		1		

Թեմա 9	“Un cours de français (grammaire)” (I Partie)	2		
Թեմա 10	“Un cours de français” (II Partie)	2		
Թեմա 11	“ Une class d’ histoire”	2		
Թեմա 12	“ Paul va au lycée” (texte complémantaire)	2		

Թեմա 13	" Une promenade à travers Paris" (I Partie) / passé composé	2		
Թեմա 14	" Une promenade à travers Paris" (II Partie)	2		
Թեմա 15	Նախագիծ		1	
Թեմա 16	Եզրափակիչ ստուգարք			2

Ընդամենը 24 ժամ				

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
6. Առաջին միջանկյալ	0-6
7. Եզրափակիչ քննություն	0-7

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-7

18/M02. Մասնագիտական օտար լեզու (**գերմաներեն-1, 2**) (0 կրեդիտ)

Շաբաթական 2 ժամ, 1-ին և 2-րդ կիսամյակ, ստուգարք

Նպատակը.

Երկու կիսամյակ տևող ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողներին ուսուցանել մասնագիտական գերմաներեն, որը ներառում է համապատասխան մասնագիտական եզրույթների և արտահայտությունների, քերականական կառույցների, ժամանակաձևերի ուսումնասիրում և տիրապետում, մեթոդական կողմնորոշիչ ցուցումներ՝ձեռք բերված գիտելիքն ամրապնդելու և վերարտադրելու, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառում՝ օգնելու սովորողներին զարգացնել խոսքային հմտություններն ու կարողությունները: Դասընթացը ենթադրում է նաև լրացուցիչ մասնագիտական և ոչ մասնագիտական տեքստերի ուսումնասիրություն, ինքնուրույն աշխատանք:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանա**

- գերմաներենի ժամանակաձևերը, քերականական կառուցվածքները, մասնագիտական հիմնական բառապաշարը
- գերմաներենի իմացության խորացմանը նպաստող անհրաժեշտ ուսումնական ձեռնարկների, դասագրքերի արդյունավետ օգտագործման ձևերն ու եղանակները,

- համապատասխան մեթոդներ՝ մասնագիտական եզրույթների և բառապաշարի մտապահման և ամրապնդման համար,
- տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառման ձևերը

2. **Կկարողանա**

- ճիշտ օգտագործել ժամանակաձևերն ու կառույցները
- օգտվել գերմաներեն մասնագիտական գրականությունից, մեթոդական ուղեցույցներից՝ խորացնելու մասնագիտական գիտելիքը,
- արդյունավետ օգտագործել բառարանները,
- պատրաստել ներկայացումներ , զեկուցումներ,
- խոսել գերմաներեն՝ կիրառելով մասնագիտական եզրույթների և արտահայտությունների անհրաժեշտ պաշար,
- լսել և հասկանալ գերմանալեզու տեքստեր,
- մասնակցել բանավոր քննարկումների, բանավեճերի, երկխոսությունների:

3. **Կտիրապետի**

- քերականական կառույցներին և ժամանակաձևերին,
- գերմաներենի տեսական և գործնական գիտելիքին,
- գերմաներեն խոսակցական լեզվին /բավարար, միջին կամ ավելի բարձր մակարդակով՝ կախված ուսանողների ընդունակություններից/,
- մասնագիտական տերմինաբանությանն ու բառապաշարին,

գերմաներենից հայերեն և հայերենից գերմաներեն մասնագիտական և ոչ մասնագիտական տեքստերի թարգմանական տեխնիկային

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
Թեմա 1	**ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ**		1		Ներկայացնել դասընթացի ծրագիրը և նպատակները, ստուգել ուսանողների գերմաներենի մակարդակը թեսթավորման միջոցով
Թեմա 2	**Berufe und Familie**		2		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ մասնագիտություն և ընտանիք թեմայով կարողանալ կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 3	**Wohnen**		1		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ բնակվել թեմայով կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 4	**Tourismus**		1	1	Սովորել բառեր և բառակապակցություններ զբոսաշրջություն թեմայով

					ներկայացնել սեփական բիզնես գաղափարներ, դիտել հոլովակ և քննարկել այն
Թեմա 5	**Einkaufen**		2		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ գնումներ կատարել թեմայով, կազմել ճաշացուցակ և կատարել պատվերներ
Թեմա 6	**Stadtbesichtigung**		1		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ քաղաքի այցելություն թեմայով
Թեմա 7	**Kultur**		1	1	Սովորել բառեր և բառակապակցություններ մշակույթ թեմայով, ներկայացնել սիրված մշակութային իրադարձությունները, դիտել հոլովակ և քննարկել այն
Թեմա 8	**Sport und Fitness**		1		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ սպորտ և ֆիթնես թեմայով, կազմել ձեր ֆիթնես պլանը
Թեմա 9	**Gesundheit und Krankheit**		2		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ առողջություն և հիվանդություն թեմայով, կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 10	**Arbeitsleben**		1	1	Սովորել բառեր և բառակապակցոիթյուններ աշխատանքային կյանք թեմայով, նկարագրել ապագա աշխատանքը դիտել հոլովակ և քննարկել այն
Թեմա 11	**Im Restaurant**		1		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ ռեստորանում թեմայով, կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 12	**Firmenporträt**		1		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ ֆիրմայի ներկայացում թեմայով, կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 13	**Ernährung**		1	1	Սովորել բառեր և բառակապակցություններ սնունդ թեմայով, ներկայացնել ուտելու

					սովորույթները Հայաստանում և Գերմանիայում, խորհուրդներ տալ աօողջ սնունդի վերաբերյալ, դիտել հոլովակ և քննարկել այն
Թեմա 14	**Post und Telekommunikation**		2		Սովորել բառեր և բառակապակցություններ պոստ և հեռահաղորդակցություն թեմայով, կիրառել երկխոսության մեջ
Թեմա 15	**Medien**		1	1	Սովորել բառեր և բառակապակցություններ լրատվամիջոցներ թեմայով, ներկայացնել տարբեր լրատվամիջոցներ, դիտել հոլովակ և քննարկել այն
Ընդամենը՝ 24 ժամ, օ կրեդիտ					

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
4. Առաջին միջանկյալ	0-6
5. Եզրափակիչ քննություն	0-7

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-7

Տիտղոսային ծրագրի պարտադիր դասընթացներ

06/H01. Համեմատական սահմանադրական իրավունք 1 (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրանտին ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների սահմանադրական իրավունքը՝ որպես իրավունքի ճյուղ, գիտություն, ինչպես նաև (համեմատական սահմանադրական իրավունքի հետ միասին) որպես դասընթաց:

Կրթական արդյունքները.

1. Կիմանա.

- «Սահմանադրական իրավունք» և «պետական իրավունքն» հասկացությունների ընդհանրություններն ու տարբերությունները:
- Սահմանադրաիրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները:
- Սահմանադրական իրավունքի աղբյուրները:
- Պառլամենտի դերն ու նշանակությունը իրավաստեղծ և քաղաքական գործընթացներում:
- Պառլամենտի տեղն ու դերը իշխանությունների բաժանման և հավասարակշռման համակարգում:
- Խորհրդարանի պալատների փոխգործակցության և փոխներգործության առանձնահատկությունները:
- Նորմաստեղծ համակարգի գործառնության առանձնահատկությունները արտասահմանյան երկրներում:
- Պառլամենտի գործունեության առանձնահատկությունները և իրավասության շրջանակը խորհրդարանական հանրապետությունում:
- Պատգամավորի իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները:
- Պետության գլխի (միապետի, նախագահի) կարգավիճակն ու իրավասությունների շրջանակը:
- Գործադիր իշխանության գործունեության առանձնահատկություններն ու փոխհարաբերությունները իշխանության այլ ճյուղերի հետ:

• Դատական իշխանության սոցիալական դերը, կառուցվածքը և տեղը պետական իշխանության համակարգում:
• Դատական համակարգի կազմավորման և գործունեության սահմանադրաիրավական սկզբունքները:
• Արդարադատության իրականացումը դատարանների կողմից:
• ՀՀ Կառավարության օրինաստեղծ գործունեության և ՀՀ Ազգային ժողովի հետ փոխհարաբերության բնութագրիչ հատկանիշները:

2. Կկարողանա.

• Արդյունավետ կիրառել դասընթացից ստացված տեսական և գործնական գիտելիքներն ու փորձը մասնագիտական վերլուծություններ իրականացնելիս:
• Ուսումնասիրել օրինաստեղծ գործունեության հիմունքները, օրենսդիր մարմնի գործառնական հիմնադրույթները:
• Ներկայացնել օրենսդրական նախաձեռնության ընթացակարգերն ու պառլամենտի իրավասությանը վերապահված հարցերի քննարկման ընթացակարգերը:
• Կազմակերպել և մանակեցել ուսումնասիրվող թեմաների վերաբրեյալ քննարկումներին:
• Իրականացնել համեմատական վերծություն ՀՀ-ում ընթացող օրենսդրական բարեփոխումների, պառլամենտական զարգացումներ վերաբերյալ, հաշվի առնելով միջազգային փորձը:

3. Կտիրապի

• Մասնագիտական գրականությունն ինքնուրույն մշակելու, ներկայացնելու հմտություններին:
• Համադրական, վերլուծական կարողություններին և հմտություններին:
• Քաղաքացիական ակտիվ գիտակցությամբ քաղաքացուն բնորոշգիտելիքներին ու հմտություններին:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	

Թեմա 1	**ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՃՅՈՒՂ, ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ**	**2**		18	Մագիստրանտը կիմանա սահմանդրական իրավունքի,սահման ադրաիրավական հարաբերություններ ի առանձնահտկությու նները, ինչպես նաև կկիարողանա մասնակցել նշված թեմանորով քննարկումներին:
	Սահմանադրական իրավունքի ճյուղի հասկացությունը: «Սահմանադրական իրավունք» և «Պետական իրավունք»: Սահմանադրական իրավունքի առարկան և մեթոդը, նորմերը և ինստիտուտները: Սահմանադրաիրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները: Սահմանադրական իրավունքի աղբյուրները: Սահմանադրական իրավունքի համակարգը: Սահմանադրական իրավունքի տեղը Հայաստանի Հանրապետության իրավունքի համակարգում, դրա զարգացման միտումները: Սահմանադրական իրավունքի գիտության առարկան, համակարգը, աղբյուրները: Սահմանադրական իրավունքի գիտության մեթոդները: Սահմանադրական իրավունքը որպես ուսումնական դասընթաց: Հայաստանի սահմանադրական իրավունքի				
Թեմա 2	**ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ Ի ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄՈԴԵԼՆԵՐԸ.**	**2**		18	Մագիստրանտը կիմանա սահմանադրության

					ժամանակակից մոդելներն ու սահմանադրության ընդունման, փոփոխման և դադարման բնութագրիչ գծերը և կկարողանա ակտիվորեն վերլուծել ՀՀ սահմանդրական բարեփոխումները:
	Սահմանադրության հասկացությունը, էությունը, իրավաբանական բնույթը: Սահմանադրության կարգավորման առարկան (օբյեկտը): Սահմանադրության տեսակները (դասակարգումը) և ձևերը: Սահմանադրության գործառույթները: Սահմանադրության գործողությունը ժամանակի և տարածության մեջ: Սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը (մշակում, ընդունում, փոփոխում, դադարում):				
Թեմա 3	**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**	**2**		18	Մագիստրանտը կիմանա պետության կառավարման ձևի բնութագրիչ հատկանիշները, կտարբերի միապետության տեսակները հանրապետությա ն տեսակներից:
	Պետության կառավարման ձևը, Միապետություն և հանրապետություն: Պետության տարածքային կառուցվածքի ձևը, Ունիտար պետություն: Դաշնային պետություն: Ինքնագովություններ և				

	համադաշնություններ: Պետական ռեժիմի հասկացությունը և տեսակները:				
Թեմա 4	**ՕՐԵՆՍԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**	**2**		18	Մագիստրանտը կտիրապետի պառլամենտի, դրա մարմինների գործունեության առանձնահատկություններին: Ստացված գիտելիքների հիման վրա, մագիստարանտը կկարողանա իրականացնել համեմատական վերլուծություն ՀՀ ԱԺ գործունեության և արտասահմանյան երկների խորրիրդարանների գործունեության միջև:
	Պառլամենտի տեղն ու դերը պետական իշխանության բարձրագույն մարմինների համակարգում: Խորհրդարանի հասկացությունը և ներկայացուցչական բնույթը: Խորհրդարանի պառլամենտական բնույթը և պառլամենտարիզմը: Խորհրդարանի իրավասությունները: Խորհրդարանի իրավասությունների պատվիրակումը: Խորհրդարանի ակտերը: Խորհրդարանի կառուցվածքը: Պալատները և հանձնաժողովները: Խորհրդարանի պալատների				

	փոխգործակցության և փոխներգործության առանձնահատկությունները: Պառլամենտի գործունեության առանձնահատկությունները և իրավասության շրջանակը խորհրդարանական հանրապետությունում: Պատգամավորի սոցիալական նշանակությունը և կարգավիճակը:				
Թեմա 5	ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	**2**		18	Մագիստրանտը կիմանա պետության գլխի (միապետի, նախագահի) կարգավիճակն ու իրավասություններ ի շրջանակը, ինչպես նաև գործադիր իշխանության գործունեության առանձնահատ-կություններն ու փոխհարաբերությա նները իշխանության այլ ճյուղերի հետ:
	Պետության գլխի հասկացությունը և տեղը պետական իշխանությունների համակարգում, Միապետը. նրա կարգավիճակը և իրավասությունները: Նախագահը, նրա կարգավիճակը և իրավասությունները: Նախագահի իրավասությունների առանձնահատկությո ւնները խորհրդարանական հանրապետությունում: Միապետի կամ նախագահի				

	լիազորությունների պատվիրակման հասկացությունն ու առանձնահատկությունները: Կառավարության հասկացությունը, նշանակությունը և տեսակները: Կառավարության կազմավորման կարգը, կազմը և իրավասությունները: Կառավարության գործունեության առանձնահատկությունները խորհրդարանական հանրապետությունում:				
Թեմա 6	**ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**	**2**		18	Մագիստրանտը կիմանա դատական իշխանության գործունեության առանձնահատկություններն ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտասահմանյան երկներում և կկարողանա իրականցնել համեմատական վերլուծություն:
	Դատական իշխանության սոցիալական դերը, կառուցվածքը և տեղը պետական իշխանության համակարգում: Դատական համակարգի կազմավորման և գործունեության սահմանադրաիրավական սկզբունքները: Արդարադատության իրականացումը դատարանների կողմից: Սահմանադրական արդարադատության հասկացությունը և սոցիալական գործառույթը: «Սահմանադրական հսկողություն» և				

	«սահմանադրական վերահսկողություն»: Սահմանադրական դատարանների կազմավորման կարգը և լիազորությունները: ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դերը խորհրդարանական կառավարման համակարգում:				
Ընդամենը՝ 120 ժամ, 4 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ բանավոր ներկայացումներ, և ստուգողական գրավոր
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
8. Առաջին միջանկյալ	0-4
9. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
10. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

ԲԱՇԽԻՉ ՆՅՈՒԹԵՐ՝ power point ներկայացումներ, դասախոսություններ, դասագրքեր, ուղեցույցներ, դերային խաղի նյութեր, և այլն:

06/H09. Իրավունքի աղբյուրների տեսագործնական հիմնախնդիրներ (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրանտին ներկայացնել և ուսումնական գործունեության ընթացքում ուսանողին կրեդիտային համակարգով համակարգային գիտելիքներ հաղորդել Իրավունքի աղբյուրների, նրանց տեսակների, ինչպես նաև իրավունքի աղբյուրների հիման վրա՝ տարբեր իրավական համակարգերում իրավական ընտանիքների առանձնահատկությունների մասին:

Ծրագիրն ուսումնասիրելիս ուսանողը ձեռք կբերի տեսական գիտելիքներ, ուսումնական նյութերով ինքնուրույն աշխատելու, ինչպես նաև տեսական գիտելիքները գործնական հմտությունների հետ համադրելու ունակություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիմանա** Պետության և իրավունքի տեսության, հատկապես իրավունքի աղբյուրների հասկացությունը, առանձնահատկությունները տարբեր իրավական համակարգերում,ինչպես նաև իրավունքի աղբյուրներին առնչվող այլ հիմնահարցերհարցեր:
2. **կկարողանա** օբյեկտիվ իրականության մեջ կատարել իրավաստեղծ և իրավակիրառ ոլորտների ուսումնասիրում, այդ երկուսի միջև կապերի հաստատում և առկա օրինաչափությունների հայտնաբերում:
3. **կտիրապետի** նորմատիվ իրավական ակտերի գործողության ժամանակային հիմնահարցերին՝ հատկապես նորմատիվ իրավական ակտերի գործողության մեջ մտնելու, նորմատիվ իրավական ակտի հետադարձ ուժի, նորմատիվ իրավական ակտի ժամանակի ընթացքում գործողության դադարեցման հիմքերի և հետևանքների, իրավական ակտն ուժը կորցրած ճանաչելու, ուղղակի-իրավաբանական վերացման, փաստացի վերացման,անվավեր ճանաչելու, չեղյալ ճանաչելու, գործողության կասեցնելու, գործողության ժամկետի լրանալու հարցերին:

Բովանդակությունը.

N	**Բաժինը, թեման**	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			
	Ներածություն	Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	Վերջնարդյունք

Թեմա 1	**ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ**	1		6	Իրավունքի աղբյուրների տարբերակում, յուրաքանչյուր աղբյուրի պատմական էվոլյուցիայի և առանձնահատկությունների իմացություն:
	Թեմայի շրջանակում քննարկվում է վաղ դասակարգային սոցիալական նորմերի համակարգը, իրավական սովորույթը, այդ թվում՝ քաղաքացիական շրջանառության սովորույթը, նորմատիվ իրավական ակտը և դատական նախադեպը որպես իրավունքի աղբյուր:				
Թեմա 2	**ԻՐԱՎԱՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿԱՊՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՂԲՅՈՒՐԻ ՀԵՏԱԶՈՏՄԱՆ ՀԵՏ**	1		6	Իրավահասկացողության սահմանում, վերջինիս կառուցվածքային տարրերի վերհանում:
	Ներկայացվում է թե ինչ է իրավահասկացողությունը, համապատասխանաբար նրա տարրերը՝ օբյեկտ, սուբյեկտ և բովանդակություն,				
	Իրավահասկացողությունը տիպաբանության ենթարկելու հիմնական չափանիշը և գաղափարը:				
Թեմա 3	**ԻՐԱՎԱՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ**	1		6	Իրավահասկացողության տեսակների տարբերակում, յուրաքանչյուրի առավելությունների և թերությունների իմացություն:
	Իրավբանական իրավահասկացողությունը՝ բնական և ազատական հայեցակարգերը,				

	Նորմատիվային-լեգիստական իրավահասկացողությունը,				
	Թվարկված իրավահասկացողության առավելությունները և թերությունները;				
Թեմա 4	**ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ**	1		8	Իրավական ընտանիքների դասակարգման տեսական մոտեցումների իմացություն:
	Իրավական ընտանիքների դասակարգման տեսական մոտեցումները՝ ըստ Ռենե Դավիդի, Կ. Ցվայգերտի, Խ. Կետցի				
Թեմա 5	**ՌՈՄԱՆՈԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆԳԼՈՍԱՔՍՈՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ**	1		7	Ռոմանոգերմանական և անգլոսաքսոնական իրավական ընտանիքների առանձնահատկությունների և առկա իրավունքի աղբյուրների իմացություն:
	Ռոմանոգերմանկան և անգլոսաքսոնական իրավական ընտանիքների առանձնահատկությունները, փոխհարաբերությունը, առկա իրավունքի աղբյուրները				
Թեմա 6	**ՍՈՎՈՐՈՒԹԱՅԻՆ, ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ**	1		6	Աֆրիկյան, մուսուլմանական և սոցիալիստական իրավական ընտանիքների առանձնահատկություններ ի և առկա իրավունքի աղբյուրի տարբերակում:
	Աֆրիկյան իրավունքի, մուսուլմանական իրավունքի առանձնահատկությունները, առկա իրավունքի աղբյուրները,				

	Սոցիալիստական իրավունքը և աղբյուրները				
Թեմա 7	**ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՆՔԻ ԱՂԲՅԻՐՆԵՐԸ**	1		6	Ներպետական իրավունքի աղբյուրների ճանաչում և դրանց աստիճանակարգության, հարաբերակցության վերաբերյալ պատկերացման կազմում:
	Սահմանադրություն, սահմանադրական օրենք, օրենք, ենթաօրենսդրական ակտեր՝ նորմատիվ, լոկալ, անհատական,				
	Դրանց աստիճանակարգությունը և հարաբերակցությունը				
Թեմա 8	**ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎՐԱ**	1		9	«Միջազգային իրավունք» ինստիտուտի ընկալում և առկա իրավունքի աղբյուրների իմացություն:
	Միջազգային իրավունքի ձևավորումը, նրա տեղն ու դերը ազգային իրավունքում, միջազգային իրավունքի աղբյուրները՝միջազգային պայմանագրեր, միջազգային իրավաան սովորույթ, միջազգային կազմակերպությունների որոշումներ, միջազգային իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ:				
Թեմա 9	**ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ ՈՐՊԵՍ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՂԲՅՈՒՐ**	1		6	Նորմատիվ իրավական պայմանագրի սահմանում, դրա տեսակների առանձնացում և միջազգային ու վարչական իրավունքում նրա տեղը որոշելու

					կարողություն:
	Նորմատիվ իրավական պայմանագրի հասկացությունը, դասակարգումը, նրա տեղը միջազգային և վարչական իրավունքում,				
	Սուբորդինացնող և Կոորդինացնող պայմանագրերը:				
Թեմա 10	**ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԱՆ ԱԿՏԻ՝ ՈՐՊԵՍ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՂԲՅՈՒՐԻ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԸ**	**1**		6	Նորմատիվ իրավական ակտի՝ ժամանակի և տարածության մեջ գործողության ընկալում:
	Ժամանակի ընթացքում Նորմատիվ իրավական ակտի գործողությունը, Ուժի մեջ մտնելու, գործողությունը դադարեցնելու հիմնախնդիրը:				
Թեմա 11	**ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՆՈՐՄ**	**1**		6	Իրավունքի նորմի սահմանում և դրա կառուցվածքի ընկալում:
	Իրավունքի նորմի հասկացությունը և բնութագրական գծերը,				
	Նորմի կառուցվածքը				
Թեմա 12	**ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՆՈՐՄԻ ԴՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ**	**1**		6	Իրավունքի նորմի դասակարգման չափանիշների և տեսակների իմացություն:

	Դասակարգումն ըստ ճյուղերի, ըստ կատարած ֆունկցիայի և հասարակական հարաբերությունների կարգավորման, ըստ կարգավորիչ գործողության ոլորտի և ծավալի, ըստ անձանց շրջանակի, ըստ իրավաբանական ուժի, ըստ գործողության ժամկետի:				
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացում,
- գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջինացում,
- գնահատման գործիքներ՝ յուրաքանչյուր ստուգման համար 4 միավորանոց սանդղակ և գիտելիքների, ակտիվության, ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակ, հաճախումների բաղադրիչներ:

06/H10. Քաղաքացիական ծառայության իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Մագիստրանտին ծանոթացնել քաղաքացիական ծառայության էությանը, դերը պետական կառավարման համակարգում, իրավական կարգավորումներին և քաղաքացիական ծառայողի տեսակին և վարքագծին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1.Կիմանան պետական կառավարման համակարգի, հանրային ծառայության Հայաստանի Հանրապետության առանձնահատկությունները:

2. Կկարողանան ստեղծագործաբար կիրառել ունեցած գիտելիքները առկա խնդիրների լուծման համար:

3. Կտիրապետեն ծառայության մոդելին, համեմատել և վերլուծել միջազգային փորձը: Համադրելով ստացված գիտելիքները՝ ստեղծել տեսական մոդելները, անել առաջարկություններ:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքի տիպը ժամերի թիվը			
		դասախոսություն	սեմինար, գործնական	ինքնուրույն	Վերջնարդյունքը
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1			
Թեմա 1	**<<Քաղաքացիական ծառայության իրավական կարգավորումը Հայաստանի Հանրապետությունում>> դասընթացի առարկան**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի ընդհանուր համակարգի կառուցվածքին
	Դասընթացում ներկայացվում է Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայության իրավական կանոնակարգումները: Ներկայացվում է հանրային ծառայության, պետական ծառայության տեսակները և դրանց ընդհանրություններն ու առանձնահատկությունները: Հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական ծառայության գործունեության ոլորտի առավել լայն շրջանակներն ընդգրկուն ներկայացվում է քաղաքացիական ծառայության համակարգի ներդրման անհրաժեշտությունը, արտասահմանյան փորձը և այդ համակարգի ինստիտուտներն ու գործընթացները:				
Թեմա 2	**Հանրային ծառայությունը: Պետական ծառայությունը որպես հանրային ծառայության տեսակ**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի հանրային ծառայության

					հայաստանյան առանձնահատկությո ւններին
	Հանրային ծառայության հասկացությունը: Հանրային ծառայության տեսակները: Պետական և համայնքային ծառայությունների ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները: Պետական ծառայության տեսակները: Պետական ծառայության տեսակների ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները: Քաղաքական, հայեցողական, քաղաքացիական պաշտոնները և քաղաքացիական աշխատանքը:				
Թեմա 3	**Քաղաքացիական ծառայությունը որպես պետական ծառայության տեսակ**	1		9	Մագիստրանտը կտիրապետի ընդհանուր առանձնահատկությո ւններին
	Քաղաքացիական ծառայության համակարգը և նրա ներդրման անհրաժեշտությունը: Քաղաքացիական ծառայության հասկացությունը: Քաղաքացիական ծառայության հիմնական սկզբունքները:				
Թեմա 4	**Քաղաքացիական ծառայության պաշտոնները**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի պաշտոնների կառուցվածքին և կարգավորման առանձնահատկությո ւններին

	Քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների դասակարգումը: Քաղաքացիական ծառայության դասային աստիճանները: Քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների անվանացանկը: Քաղաքացիական ծառայության պաշտոնի անձնագիրը:				
Թեմա 5	**Քաղաքացիական ծառայության պաշտոն զբաղեցնելը**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի պաշտոն զբաղեցնելու իրավական կարգավորումներին
	Քաղաքացիական ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունքը: Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոն զբաղեցնելը մրցութային կարգով: Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոն զբաղեցնելը արտամրցութային կարգով:Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոն զբաղեցնելը համապատասխան մարմնի վերակազմակերպման, կառուցվածքային փոփոխության դեպքում: Քաղաքացիական ծառայության պաշտոնի նշանակումը: Քաղաքացիական ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու առանձնահատուկ դեպքերը: Քաղաքացիական ծառայության ժամանակավոր թափուր պաշտոն զբաղեցնելը: Քաղաքացիական ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու առավելագույն տարիքը:				
Թեմա 6	**Քաղաքացիական ծառայողի Կատարողականի գնահատումը**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի առկա մոդելներին և ՀՀ կարգավորումներին

	Քաղաքացիական ծառայողի Կատարողականի գնահատման իրավական կարգավորումները:				
Թեմա 7	**Քաղաքացիական ծառայողի վերապատրաստումը**	2		9	Մագիստրանտը կտիրապետի առկա մոդելներին և ՀՀ կարգավորումներին
	Քաղաքացիական ծառայողի վերապատրաստման ձևերը, ժամկետները և հիմքերը: Քաղաքացիական ծառայողի վերապատրաստման գործընթացը:				
Թեմա 8	**Քաղաքացիական ծառայության կադրերի ռեզերվը**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի առկա մոդելներին և ՀՀ կարգավորումներին
	Քաղաքացիական ծառայության կադրերի ռեզերվի իրավական կարգավորումները:				
Թեմա 9	**Քաղաքացիական ծառայողի իրավական կարգավիճակը**	1		10	Մագիստրանտը կտիրապետի ՀՀ կարգավորումներին
	Քաղաքացիական ծառայողի հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները:Քաղաքացիական ծառայողի նկատմամբ կիրառվող սահմանափակումները: Անհամատեղելիության պահանջները: Քաղաքացիական ծառայողի վարձատրությունը: Քաղաքացիական ծառայողի սոցիալական երաշխիքները և սոցիալական ապահովությունը:				
Թեմա 10	**Քաղաքացիական ծառայողների անձնական գործը, գրանցամատյանը և քաղաքացիական ծառայության ստաժը**	**1**		10	Մագիստրանտը կտիրապետի ՀՀ կարգավորումներին

	Քաղաքացիական ծառայողի անձնական գործի վարումը: Քաղաքացիական ծառայողների գրանցամատյանի վարումը: Քաղաքացիական ծառայության ստաժը:				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 120 ժամ, 4 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացում,
- գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջինացում,
- գնահատման գործիքներ՝ յուրաքանչյուր ստուգման համար 4 միավորանոց սանդղակ և գիտելիքների, ակտիվության, ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակ, հաճախումների բաղադրիչներ:

06/H19. ՀՀ գործարարական իրավունք (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 1-ին կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Գիտակրթական միջազգային կենտրոնի մագիստրանտին ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության և Գործարարական իրավունքը: Գործարարական իրավունքը ներկայացվում է, որպես համակարգային իրավունքի ճյուղ, ինչպես նաև որպես դասընթաց:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

1.1 գործարարական գործունեության հիմնական հատկանշները,

1.2 գործարարությամբ զբաղվելու համար անրաժեշտ պայմանները,

1.3 գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների առանձնահատկությունները,

1.4 գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների սնանկացման առանձնահատկությունները,

1.5 գործարարներին պատկանող գույքի կարգավիճակի առանձնահատկությունները,

1.6 պայմանագրի դերակատարությունը գործարարական հարաբերություններում

1.7 գործարարական գործունեության ֆինանսավորման ու վարկավորման առանձնահատկությունները,

1.8 ներդրումային գործունեության առանձնահատկությունները,

1.9 արտաքին տնտեսական հարաբերությունների իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները

2. կկարողանա

2.1. ապահովել տեսական ու գործնական գիտելիքների արդյունավետ կիրառություն,

2.2. լուծել պրոբլեմային իրավիճակները,

2.3. արդյունավետ հաղորդակցվել ոլորտում առկա խնդիրների շուրջ,

2.4. կազմակերպել ուսումնասիրվող թեմաների վերաբերյալ քննարկում,

3. կտիրապետի

3.1. ՀՀ-ում մտավոր սեփականության ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտին:

3.2. գործարարական գործունեության հասկացությանը և հինական հատկանիշներին,

3.3. գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների մասնակցության ձևաչափի առանձնահատկություններին քննարկվող հարաբերություններում,

Բովանդակությունը.

N	ԲԱԺԻՆԸ ԹԵՄԱՆ	ՊԱՐԱՊՈՒՆՔՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿԸ			
		դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	ինքնուրույն	վերջնարդյունք
	Ներածություն	1			
Թեմա 1	**ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԴԵՐԸ ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ**	1		10	Սույն թեմայի յուրացման արդյունքում մագիստրանտը կսահմանազատի Գործարարական իրավունքը այլ իրավունքի ճյուղերից, կընկալի իրավունքի էությունը կարգավորման առարկան:

	Գործարարական իրավունքի զարգացման փուլերը, Գործարարական իրավունքի էությունը և նրա տեղն ու դերը ՀՀ իրավական համակարգում, Գործարարական իրավունքով կարգավորվող հարաբերությունները, Գործարարական հարաբերությունների կարգավորման մեթոդը:				
Թեմա 2	**ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԸ**	1		10	
	Գործարարական գործունեության հատկանիշները և գործարարությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ պայմանները, Գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների հասկացությունը և տեսակները, Գործարարի իրավունքներն ու պարտականությունները:				Սույն թեմայի յուրացման արդյունքում մագիստրանտները կիմանան գործարարական գործունեություն իրականացնելու անհրաժեշտ պայմանները, սուբյեկտների ընդհանրական տեսակները, լեգիտիմացման առանձնահատկությունները:
Թեմա 3	**ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ**	1		10	
	Անհատական գործարարական գործունեության հասկացությունը, անհատ				Սույն թեմայի յուրացման արդյունքում

	գործարարի կարգավիճակը, Հասարակ ընկերակցությունների մասնակցությունը գործարարական հարաբերություններին:				մագիստրանտներ ը կիմանան անհատ ձեռնարկատիրոջ իրավական կարգավիճակի առանձնահատկու թյունները:
Թեմա 4	**ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԻՆՔ ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ, ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՁԵՎԵՐԸ**	2		10	
	Իրավաբանական անձանց ստեղծումը, պետական գրանցման կարգը, Իրավաբանական անձի իրավունակությունը, Իրավաբանական անձի դադարումը, Առևտրային կազմակերպությունների տեսակները, Վարկային կազմակերպությունները որպես գործարարական գործունեության սուբյեկտներ, Իրավաբանական անձանց միություններ, Ապրանքային և ֆոնդային բորսաները, դրանց կարգավիճակի առանձնահատկությունը:				Սույն թեմայի յուրացման արդյունքում մագիստրանտներ ը կիմանան գործարարական գործունեություն իրականացնելու անհրաժեշտ պայմանները, սուբյեկտների ընդհանրական տեսակները, դրանց կազմակերպաիր ավական ձևերի առանձնահատկու թյունները:
Թեմա 5	**ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՄՈՒԹՅՈՒՆԸ**	**1**		9	
	Մրցակցության իրավական ապահովումը և մենաշնորհային քաղաքականության սահմանափակումը				Սույն թեմայի յուրացման արդյունքում մագիստրանտներ ը կիմանան

	ապրանքային շուկայում: Հակամրցակցային համաձայնությունները և դրանց արգելումը: Գերիշխող դիրքի հասկացությունը և հատկանիշները: Համակենտրոնացման հասկացությունը և դրա պետական կարգավորումը: Մենաշնորհային գործունեության հասկացությունը և տեսակները : Անբարեխիղճ մրցակցության հասկացությունը և ձևերը: Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական մարմինը: Տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտումների համար պատասխանատվությունը:				մրցակցության իրավական ապահովման առանձնահատկությունները:
Թեմա 6	**ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՍՆԱՆԿԱՑՈՒՄԸ**	**1**		10	
	•Սնանկության ինստիտուտի հասկացությունը և նշանակությունը, •Սնանկ ճանաչելու ընթացակարգը, •Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների սնանկացման առանձնահատկությունները:				Սույն թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում մագիստրանտները կիմանան ՀՀ-ում սնանկության ինստիտուտի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները:
Թեմա 7	**ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ**	**1**		10	

	Գործարարական հարաբերության սուբյեկտներին պատկանող նյութական միջոցների դասակարգումը, Իրավաբանական անձանց հիմնական միջոցների կարգավիճակը, Շրջանառու միջոցների իրավական կարգավիճակը, Հատուկ ֆոնդերի իրավական կարգավիճակը, Առևտրային հարաբերությունների մասնակիցներին պատկանող գույքի տնօրինման առանձնահատկությունները, Արդյունաբերական սեփականություն:				Սույն թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում մագիստրանտները կիմանան գույքի առանձին տեսակների իրավական կարգավիճակների առանձնահատկությունները:
Թեմա 8	**ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ**	**1**		9	
	Ներդրման և ներդրումային գործունեության հասկացությունը, Ներդրումային գործունեության օբյեկտների և սուբյեկտների առանձնահատկությունները, Ներդրումային գործունեության պետական կարգավորումը, Օտարերկրյա ներդրումների իրավական կարգավորումը, Ներդրումային գործունեության առանձին տեսակների իրավական կարգավորումը:				Սույն թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում մագիստրանտները կիմանան ներդրումային գործունեության իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները:
Թեմա 9	**ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ**	**1**		10	
	Գործարարության ֆինանսավորման և				Սույն թեմայի ուսումնասիրությ

	վարկավորման հասկացությունը և տեսակները, Պետական ֆինանսավորման իրավական հիմքերը, Գործարարական գործունեության ինքնաֆինանսավորումը, Բանկային, ապրանքային և առևտրային վարկավորման իրավական հիմքերը:				ան արդյունքում մագիստրանտներ ը կիմանան ֆինանսավորման և վարկավորման գործունեության իրավական կարգավորման առանձնահատկու թյունները:
Թեմա 10	**ԱՐՏԱՔԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ**	**1**		10	
	Արտաքին տնտեսական գործունեության հասկացությունը: Արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների շրջանակը, Արտաքին տնտեսական գործունեության պետական կարգավորումը Տարիֆային և հարկային կարգավորում, Քվոտավորումը և լիցենզավորումը որպես պետական կարգավորման մեթոդներ, Արտահանման և ներմուծման նկատմամբ պետական վերահսկողությունը, Արտաքին տնտեսական հարաբերություններում կիրառվող պայմանագրերը:				Սույն թեմայի ուսումնասիրությ ան արդյունքում մագիստրանտներ ը կիմանան արտաքին տնտեսական հարաբերությունն երի իրավական կարգավորման առանձնահատկու թյունները:
Ընդամենը 120 ժամ, 4 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացում,

- գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջինացում,
- գնահատման գործիքներ՝ յուրաքանչյուր ստուգման համար 4 միավորանոց սանդղակ և գիտելիքների, ակտիվության, ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակ, հաճախումների բաղադրիչներ:

06/H11. Գործադիր իշխանության ինստիտուտը պետական իշխանության համակարգում (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Նպատակը.

Համահավաք կերպով ներկայացնել «Գործադիր իշխանության ինստիտուտը պետական իշխանության համակարգում» դասընթացի ուսուցման համար անհրաժեշտ հիմնական հարցերը:

Կրթական արդյունքները.

<u>**կիմանան**</u>

- պետական իշխանության համակարգի սահմանադրական սկզբունքները
- գործադիր իշխանության սահմանադրական բնույթը եւ առանձնահատկությունը
- գործադիր իշխանության կազմավորման մոդելների առանձնահատկությունները
- գործադիր իշխանության մարմինների համակարգը
- գործադիր իշխանության գործունեության կազմակերպման կառուցակարգը
- գործադիր իշխանության նորմաստեղծ գործունեության իրավական բնութագրիչները

<u>**կկարողանան**</u>

1. **իրականացնել՝**

- պետական իշխանության համակարգերի համեմատական վերլուծություն
- գործադիր իշխանության համակարգային հիմնախնդիրների վերլուծություն:
- **նկարագրել՝**
- գործադիր իշխանության կազմավորման սահմանադրական կարգը,
- գործադիր իշխանության գործունեության կազմակերպման իրավական կառուցակարգը

2. **բնութագրել՝**

- գործադիր իշխանության սահմանադրական բնույթը
- գործադիր իշխանության համակարգային առանձնահատկությունները
- կառավարչական գործունեության առանձնահատկությունները

3. **մեկնաբանել՝**

- տարբեր բնագավառներում պետական քաղաքականությունը
- պետական իշխանության մարմինների իրավական կարգավիճակը
- հանրապետական գործադիր մարմինների իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները

կտիրապետեն

- պետական իշխանության սահմանադրական հիմունքներին
- իշխանությունների բաժանման եւ հավասարակշռման սահմանադրական սկրզբունքի վերաբերյալ հիմնական գիտելիքներին
- գործադիր իշխանության՝ որպես պետական իշխանության թեւի վերաբերյալ հիմնական ինստիտուտներին:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքի տիպը ժամերի թիվը			
		դասախո-սություն	սեմինար, գործնական	ինք-նուրույն	Վե
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1			
Թեմա 1	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԵՎ ՀԱՎԱՍԱՐԱԿՇՌՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ**	1		10	Մագիստրանտ պետական պետական ի դրանց ին ֆունկցիոնալ սահմանադրա հիմունքները, իշխանության իշխանության սահմանադրա բնութագրիչնե դիտարկել գործադիր պետական հասկացությու հարաբերակցո
	1.1. Իշխանությունների բաժանումը եւ հավասարակշռումը՝ որպես իրավական պետության հիմնարար սահմանադրական սկզբունք				
	1.2. Գործադիր իշխանության՝ որպես պետական իշխանության թեւի հասկացությունը, հիմնական բնութագրիչ գծերը եւ տեղը իշխանությունների բաժանման եւ հավասարակշռման համակարգում				
	1.3. Գործադիր իշխանություն եւ պետական կառավարում հասկա-				

	ցությունների փոխհարաբերակ-ցությունը				
Թեմա 2	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴԵԼՆԵՐԸ**	2		10	Մագիստրանտ հստակ պատկ գործադիր իշխ կազմավորման սահմանադրա մոդելների մա տարանջատել դրանց դրսևոր առանձնահատ կիմանա գործ հրաժարական սահմանադրա
	2.1. Գործադիր իշխանության կազմավորման սահմանադրաիրավական մոդելների հասկացությունը, տեսակները եւ դասակարգման հիմնական չափանիշները				
	2.2. Գործադիր իշխանության կազմավորման արտախորհրդարանական մոդելը				
	2.3. Գործադիր իշխանության կազմավորման խորհրդարանական մոդելը				
	2.4. Գործադիր իշխանության հրաժարականի սահմանադրաիրավական կարգավորման կառուցակարգը				
ԹԵՄԱ 3.	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳԸ**	**2**		10	Մագիստրան կկազմի գործ մարմիններ կազմակերպ կիմանա Ս սահմանս պատաս դր
	3.1. Գործադիր իշխանության գործունեության կազմակերպման ձեւերի հասկացությունը, դասակարգումը եւ սահմանադրաիրավական				

	կարգավորման կառուցակարգը				
	3.2. Կառավարության նիստերը՝ որպես գործադիր իշխանության բարձրագույն մարմնի գործունեության կազմակերպման ձեւ				
	3.3. Հանրապետական գործադիր մարմինների գործունեության կազմակերպման իրավական կառուցակարգը				
	3.4. Կառավարության սահմանադրաիրավական պատասխանատվությունը				
ԹԵՄԱ 4.	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐՄԱՍՏԵՂԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ**	**1**		10	Մագիստրանտ իշխանության ն գործունեության առանձնահատ պատկերացում իրավաչափութ արդյունավետո նախապայման կտարանջատի ենթաօրենսդրւ գործունեությու
	4.1. Գործադիր իշխանության նորմաստեղծ գործունեության հասկացությունը եւ իրավական նշանակությունը				
	4.2. Կառավարության իրավական ակտերի հասկացությունը, դասակարգումը եւ հիմնական բնութագրիչ գծերը				
	4.3.Կառավարության ենթաօրենսդրական նորմաստեղծ գործունեության իրավաչափության եւ արդյունավետության ապահովման հիմնական նախապայմանները				
ԹԵՄԱ 5.	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ**	**2**		8	Մագիստրանտ իշխանության մ համակարգը, ս կկազմի դրա կ սահմանադրա

					սկզբունքների
	5.1. Գործադիր իշխանության մարմինների համակարգի հասկացությունը, բաղկացուցիչ տարրերը եւ կառուցման հիմնական սկզբունքները				
	5.2. Կառավարությունը՝ որպես գործադիր իշխանության բարձրագույն մարմին				
	5.3. Գործադիր իշխանության մյուս մարմինների սահմանադրաիրավական կարգավիճակի հիմնախնդիրները				
	5.4. Տարածքային կառավարման մարմինները				
ԹԵՄԱ 6.	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ**	**1**		10	Մագիստրանտ կունենա բաց իշխ փոխհարա պետակա համ
	6.1. Գործադիր իշխանության եւ պետության գլխի փոխհարաբերությունները				
	6.2. Գործադիր եւ օրենսդիր իշխանությունների փոխհարաբերությունները				
	6.3. Գործադիր եւ դատական իշխանությունների փոխհարաբերությունները				
ԹԵՄԱ 7.	**ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅՈՒՄ**	**1**		10	Մագիստրանտ իշխանության դրսևորման առանձնահատ միջազգային սա պրակտիկայու
	7.1. Գործադիր իշխանության ինստիտուցիոնալ և համակարգային առանձնահատկությունները նախագահական կառավարման ձև ունեցող պետություններում				

	7.2. Գործադիր իշխանության ինստիտուցիոնալ և համակարգային առանձնահատկությունները խորհրդարանական և խառը կառավարման ձև ունեցող պետություններում				
ԹԵՄԱ 8	**ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ**		2		Մագիստրանտ գործնականում ստացած գիտե
	8.1. Կառավարության որոշման նախագծի նախապատրաստում				
	8.2. Կառավարության որոշման նախագծի համապատասխանության ստուգում օրենսդրական տեխնիկայի կանոններին				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
11. Առաջին միջանկյալ	0-4
12. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
13. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

06/H23. ՀՀ ազգային անվտանգության իրավական և ռազմավարական հիմունքները (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Ա. ծանոթացնել ԱԱՌ2007-ի և ԱԱՌ2020ժի դրույթներին,

Բ. ներկայացնել ՀՀ անվտանգության ռազմավարությունները՝ արտաքին ու ներքին քաղաքականության տեսանկյուններից,

Գ. նրա ուշադրությունը հրավիրել գեոքաղաքական ու քեոռազմավարական մի քանի հիմնահարցերի վրա, այդ թվում՝ տարածաշրջանում իրավիճակի, հարևան և ռազմավարական գործընկեր պետությունների ու կազմակերպությունների հետ համագործակցության սկզբունքների: (Ծրագիրը նաև կնպաստի մագիստրանտի՝ այսօրվա և վաղվա աշխարհի ընկալմանը և իրավունքի զարգացման ներքո անվտանգության ապահովման գործիքների ծանոթացմանը:)

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ապահովման հիմնական ուղղությունները

2. կկարողանա Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ապահովման հիմնական ուղղություններն ընկալելով՝ ինքնուրույն որոշել անհատի, հասարակության և պետության շահերի՝ որպես ազգային շահերի հիմնական շրջանակը

3. կտիրապետի Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության իրավական և ռազմավարական ապահովման հիմունքների մասին գիտելիքներին

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		դասախոսություն	սեմինար, գործնական	ինքնուրույն	
ԹԵՄԱ 1	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ	2		16	Կտիրապետի ազգային անվտանգության ապահովման իրավական բաղադրիչի մասին գիտելիքներին
	Ա. Իրավունք և անվտանգություն, իրավունք և ռազմավարություն, իրավաընկալման գործնական նշանակությունը Բ. Իրավական ապահովման առաջին, երկրորդ և երրորդ քայլերը Գ. «Սահմ.—օրենք—ենթաօր. ակտ» շղթան				
ԹԵՄԱ 2	ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԳԵՆԵԶԻՍԸ ԵՎ ԷՎՈԼՅՈՒՑԻԱՆ	2		16	Կիմանա «անվտանգություն

	Ա. Ի՞նչ է անվտանգությունը, ո՞րն է իրավունքի հետ դրա հարաբերակցությունը Բ. Գեո/քաղաքականություն և ռազմավարություն, միջազգային, տարածքաշրջանային և ազգային անվտանգություն, Գ. Ազգային անվտանգության ռազմավարության իրագործման երաշխիքներ. միայն իրավական, թե՞ նաև ռազմավարական				» հասկացության բովանդակության շրջանակը, կկարողանա ընդգծել կապը անվտանգության տարրերի հետ
ԹԵՄԱ 3	**ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ. ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ՝ ՈՒՂՂՎԱԾ ՆՐԱ ԴԵՄ**	**2**		16	Մագիստրանտը կկարողանա տտարբերել անվտանգության սպառնալիքները, կիմանա դրանց դիմագրավման ուղղությունները
	Ա. Որո՞նք են մեր ազգային շահերը Բ. Որո՞նք են ա/ա հիմնական արժեքները Գ. Ինչպիսին են սպառնալիքները				
ԹԵՄԱ 4	**ՆԵՐՔԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**	**1**		16	Մագիստրանտը կկարողանա տարբերել անվտանգության ռազմավարական ուղղությունները, կիմանա պետապարատի գործառույթները
	Ա. Արդյունավետ պետական կառավարում, բանակաշինություն, ազատական տնտեսություն, կյանքի նոր որակ և բարոյահոգեբանական մթնոլորտ Բ. Հավասարակշռություն, փոխլրացում, նախաձեռնողականություն. Հանրապետության երեք նախագահների արտաքին քաղաքականությունը Գ. Համաշխարհային և տարածաշրջանային ներգրավվածություն				
ԹԵՄԱ 5	**ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ**	**2**		12	Մագիստրանտը կկարողանա հասկանալ ՌԴ-ի հետ կապերի նրբությունները
	Ա. ՌԴ. գերտերությու՞ն. չափանիշները Բ. Կովկաս, «մերձավոր արտերկիր» Գ. Հայկական համայնքը ՌԴ-ում, Հայաստանի ռուս համայնք				
ԹԵՄԱ 6	**ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ**	**2**		16	Մագիստրանտը կկարողանա

	Ա. ԱՄՆ. գերտերությու՞ն. չափանիշները Բ. Հարավային կովկաս, Մեծ Մերձավոր Արևելք Գ. ԱՄՆ հայկական համայնք, լոբբինգ				հասկանալ ԱՄՆ-ի հետ կապերի նրբությունները
ԹԵՄԱ 7	**ՆՈՐ ԵՎՐՈՊԱ**	**1**		16	Մագիստրանտը կկարողանա հասկանալ ԵՄ-ի հետ կապերի նրբությունները
	Ա. ԵՄ. պետություն, թե՞ տնտեսական միություն Բ. Եվրոպականացում, «վերադա՞րձ դեպի մեր արմատները» Գ. Եվրոպայի հայ համայնքը				
Ընդամ ենը	**120 ժամ, 4 կրեդիտ**				

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացում,
- գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջինացում,
- գնահատման գործիքներ՝ յուրաքանչյուր ստուգման համար 4 միավորանոց սանդղակ և գիտելիքների, ակտիվության, ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակ, հաճախումների բաղադրիչներ:

06/H17. Մարդու իրավունքների պաշտպանությունը Եվրոդատարանում (4 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Ուսանողներին ծանոթացնել և համակարգային գիտելիքներ հաղորդել մարդու և քաղաքացու հիմնարար իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության միջազգային և ներպետական մեխանիզմների, Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանի գործունեության, Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական դատարանի հարաբերակցության և փոխգործողության առանձնահատկությունների, ՀՀ –ում դատական նախադեպի նշանակության և կիրառման, ինչպես նաև տեսական և նորմատիվ-իրավական հիմքերի համադրմամբ ուսանողների հմտությունների և կարողությունների ձեռք բերման, որոնք հետագայում անհրաժեշտ կլինեն պրակտիկ կիրառման համար: Ծրագիրը նպաստում է նաև «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների մասին եվրոպական կոնվենցիայի» իմացությանը, կոնվենցիոն դրույթների մեկնաբանմանը, ՀՀ-ում միջազգային նորմերի գերակայության և իմպլեմենտնացիայի գործընթացի առանձնահատկությունների իմացությանը և

ազգային դատարանների նկատմամբ կոնվենցիոն մեխանիզմների ներգործության ուսումնասիրությանը:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա ՀՀ-ում մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության մեխանիզմների տեսական, նորմատիվ և իրավական հիմքերը (բազան), ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ներպետական դատական ատյանների գործունեության, ինչպես նաև դատական նախադեպի կիրառման որոշ առանձնահատկություններ:

2. կկարողանա կիրառել և մեկնաբանել մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության և իրացման հարցերը, մարդու իրավունքները և ազատությունների կանոնակարգող նորմատիվ իրավական ակտերը, կողմնորոշվել միջազգային, պետական և հասարակական իրավապաշտպան կազմակերպությունների գործունեությունում, վերլուծել ՀՀ-ում մարդու իրավունքների պաշտպանության հետ կապված խնդիրները, գնահատել մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում գործող մեխանիզմների արդյունավետությունը:

3. կտիրապետի մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում տեղեկատվության հավաքման, մշակման և վերլուծության մեթոդների, տվյալ ոլորտի իրավական նորմատիվ ակտերի և իրավակիրառ ակտերի հետ աշխատելու ունակությունների, ինչպես նաև խախտված իրավունքի պաշտպանության էական միջոցների ընտրության կարողությունների:

Բովանդակությունը.

Թեմա 1 Եվրոպայի խորհուրդը և Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան: ***Թեմա 2*** Մարդու իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների տեսական և նորմատիվ-իրավական հիմունքները: ***Թեմա 3*** Սահմանադրական դատարանի, վճռաբեկ դատարանի դերը մարդու իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների համակարգում: ***Թեմա 4*** Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը մարդու իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների համակարգում: ***Թեմա 5*** Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան գանգատներ ներկայացնելու ընթացակարգը: ***Թեմա 6*** ՄԵԻԴ որոշումների իրավաբանական բնույթը: ***Թեմա 7*** ՄԻԵԿ 2-3 հոդվածների վերլուծություն, նախադեպային պրակտիկա: ***Թեմա 8*** ՄԻԵԿ 5-6 հոդվածների վերլուծություն, նախադեպային պրակտիկա: ***Թեմա 9*** ՄԻԵԿ 8,9,10 հոդվածների վերլուծություն, նախադեպային պրակտիկա: ***Թեմա 10*** Խտրականությամբ պայմանավորված մարդու իրավունքների խախտումը, 14, 9,11,12 հոդվածների վերլուծություն: ***Թեմա 11*** ՄԻԵԿ 14 Արձանագրությունը:

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

18/H33. Իրավաբանական գրագրություն (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել իրավական հետազոտություններ կատարելու և դրանց արդյունքում գրագետ ու արդյունավետ իրավավերլուծական տեքստեր կազմելու հմտություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կծանոթանա հանրաճանաչ, այդ թվում՝ ՀՀ բարձրագույն դատական ատյանների կողմից կիրառվող իրավավերլուծական և մեկնաբանողական հնարքներին

2. կկարողանա իրականացնել համակարգված իրավական հետազոտություն, կկարողանա օգտվել իրավական փաստաթղթերի ինտերնետային շտեմարաններից, մասնավորապես՝ HUDOC-ից:

Կտիրապետի IRAC իրավավերլուծական համակարգին, պատկերացում կունենա իրավավերլուծական ռազմավարությունների մասին, և կտիրապետի իրավավերլուծական տեքստերի շարադրման լեզվական հմտություններին,

Բովանդակությունը

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքների տիպը, ժամերի թիվը		
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն
Թեմա 1	Ընդհանուր պատկերացում դասընթացի մասին:	1		6
Թեմա 2	Իրավաան վերլուծական մեթոդաբանություն:	1		6
Թեմա 3	IRAC-ը որպես իրավավերլուծական մեթոդ և տեքստուալ միավոր: Հարցադրում և հետևություն:	1		6
Թեմա 4	IRAC-ի Կանոն հատվածի ընդհանուր բնութագիրը: Կանոնի մասնատում:	1		6
Թեմա 5	IRAC- վերլուծություն հատվածի ընդհանուր բնութագիրը: Իրավավերլուծական ռազմավարություններ:	**1**		9
Թեմա 6	Օրենքի վերլուծություն. ընդհանուր բնութագիր, ինտերնալ հնարքներ:	**1**		6
Թեմա 7	Օրենքի վերլուծություն. էքստերնալ հնարքներ, այլ	**1**		6

	հնարքներ:			
Թեմա 8	Նախադեպային իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը: Նախադեպային վերլուծություն:	**1**		6
Թեմա 9	Իրավաբանական տեքստի լեզվական որակների ներածություն: Արդյունավետ նախադասություններ:	**1**		9
Թեմա 10	Արդյունավետ պարբերություններ:	1		6
Թեմա 11	Իրավաբանական փաստաթղթերի մշտական գործընթացը:	**1**		**6**
Թեմա 12	Իրավական ակտերի շտեմարաններ:	**1**		**6**
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ				

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

06/H03. Սահմանադրական հսկողությունը և վերահսկողությունը ՀՀ-ում (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

«Սահմանադրական վերահսկողությունը և հսկողությունը Հայաստանի Հանրապետությունում» դասընթացի նպատակն է դասախոսությունների միջոցով և ինքնուրույն աշխատանքով մագիստրանտների մոտ կայուն գիտելիքներ իմաստավորել սահմանադրական վերահսկողության, սահմանադրական արդարադատության՝ որպես սահմանադրական վերահսկողության ձևի, սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտների և օբյեկտների մասին: Սահմանադրական դատարանի գործունեության հիմքերի, լիազորությունների, Սահմանադրական դատարանի լիազորություններն իրավական ակտերի սահմանադրականության ապահովման և Սահմանադրական դատարանի ընդունած ակտերի բնույթի ու նշանակության մասին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

Դասընթացի լրիվ կուրսը անցնելու արդյունքում ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները ներառում են.

- սահմանադրական վերահսկողության հասկացությունը, տեսակները և ուսումնասիրման մեթոդները, սահմանադրական արդարադատության հասկացությունը և խնդիրները, նախնական և հետագա (հաջորդող), պարտադիր և ֆակուլտատիվ վերահսկողությունը: Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտների սահմանադրաիրավական կարգավիճակը, օրենքների սահմանադրականության գնահատումը սահմանադրական դատարանի կողմից, միջազգային պայմանագրերի սահմանադրականության գնահատման առանձնահատկությունները, սահմանադրական արդարադատության մարմինների և մարդու իրավունքների պաշտպանի համագործակցությունը մարդու իրավունքների ապահովման պաշտպանության բնագավառում:
- Սահմանադրական հսկողության և վերահսկողության հիմնական առանձնահատկությունները, կոնկրետ և վերացական վերահսկողություն, վերահսկողությունն ըստ բովանդակության և ձևի: Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները և օբյեկտները, ՀՀ սահմանադրական դատարանի գործունեության կազմակերպման հիմքերը և լիազորությունները:
- Սահմանադրական դատարանի ընդունած ակտերի բնույթն ու նշանակությունը, Սահմանադրական դատարանի որոշումները, Սահմանադրական դատարանի լիազորությունները մարդու իրավունքների պաշտպանության բնագավառում, Մարդու իրավունքների պաշտպանը՝ որպես Սահմանադրական դատարան դիմող սուբյեկտ:

Բովանդակությունը.

N	ԲԱԺԻՆԸ ԹԵՄԱՆ	ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿԸ			
		դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	ինքնուրույն	վերջնարդյունք
Թեմա 1	**«Սահմանադրական վերահսկողություն» դասընթացի ուսումնասիրման առարկան**	1		6	Իմանալ Սահմանադրական վերահսկողության ընդհանուր բնութագիրը:
	➢ «Սահմանադրական վերահսկողություն» դասընթացի ընդհանուր բնութագիրը ➢ Սահմանադրական վերահսկողությունը՝ որպես ուսումնասիրման				

	առարկա ➢ Սահմանադրական վե-րահսկողություն				
Թեմա 2	**Սահմանադրական վերա-հսկողության և հսկողութ-յան ուսումնասիրման մեթո-դաբանական հիմքերը**	1		6	Տարբերակել Սահմանադրական վերահսկողության ուսումնասիրման մեթոդները և իմանալ յուրաքանչյուրի առանձնահատկությ ունները:
	➢ Սահմանադրական վե-րահսկողության և հսկո-ղության ուսումնասիր-ման մեթոդները ➢ Դիալեկտիկական մեթո-դը՝ որպես ուսումնա-սիրման համընդհանուր մեթոդ ➢ Վերլուծության, ընդհան-րացման, համեմատութ-յան, վերացարկման, հա-մակարգակառուցված-քային և այլ մեթոդները ➢ Մոդելավորման և այլ հատուկ գիտական մե-թոդները				
Թեմա 3	**«Սահմանադրական վերա-հսկողություն և հսկողութ-յուն» դասընթացի կապը մյուս իրավաբանական գի-տակարգերի հետ**	1		5	Ճանաչել Սահմանադրական վերահսկողության կապը սահմանադրական իրավունքի, ճյուղային իրավաբանական գիտությունների, ընդհանուր տեսական և պատմական գիտությունների հետ:
	➢ «Սահմանադրական վե-րահսկողություն և հսկո-ղություն» դասընթացի անմիջական կապը սահ-մանադրական իրավուն-քի հետ ➢ Սահմանադրական վե-				

	րահսկողությունը, հսկողությունը և ընդհանուր տեսական, պատմական գիտությունները ➢ Սահմանադրական վերահսկողությունը, հսկողությունը և ճյուղային իրավաբանական գիտությունները ➢ Սահմանադրական վերահսկողությունը, հսկողությունը և հատուկ իրավաբանական գիտությունները				
Թեմա 4	**Սահմանադրական վերահսկողության հասկացությունը և էությունը**	1		5	Սահմանել վերահսկողություն հասկացությունը, իմանալ սահմանադրական վերահսկողության հիմնական առանձնահատկությունները, տարբերակել պետական վերահսկողության ձևերը:
	➢ Վերահսկողության հասկացությունը և տեսակները ➢ Պետական վերահսկողության ձևերը ➢ Սահմանադրական վերահսկողության հիմնական առանձնահատկությունները ➢ Սահմանադրական վերահսկողության բովանդակության միջազգային-իրավական պրակտիկան				
Թեմա 5	**Սահմանադրական արդարադատությունը՝ որպես սահմանադրական վերահսկողության հատուկ ձև**	**1**		6	Սահմանել Սահմանադրական արդարադատության հասկացությունը, առանձնացնել խնդիրները, իմանալ

					սահմանադրական արդարադատության մարմինները:
	➢ Սահմանադրական արդարադատության հասկացությունը և խնդիրները ➢ Սահմանադրական արդարադատության մարմինները				
Թեմա 6	**Սահմանադրական վերահսկողության ձևերը**	1		6	Տարբերակել Սահմանադրական վերահսկողության տեսակները, իմանալ յուրաքանչյուրի առանձնահատկություններ:
	➢ Նախնական և հետագա (հաջորդող) վերահսկողություն ➢ Կոնկրետ և վերացական վերահսկողություն ➢ Պարտադիր և ֆակուլտատիվ վերահսկողություն ➢ Վերահսկողությունը՝ ըստ բովանդակության և ըստ ձևի ➢ Համապարփակ և սահմանափակ սահմանադրական վերահսկողություն				
Թեմա 7	**Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները և օբյեկտները**	1		5	Ճանաչել Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները և օբյեկտները:
	➢ Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտների սահմանադրաիրավական կարգավիճակը ➢ Սահմանադրական վերահսկողության օբյեկտները				
Թեմա 8	**Սահմանադրական դատարանի գործունեության հիմքերը**	1		6	Իմանալ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի գործունեության

					նորմատիվ-իրավական և կազմակերպական հիմքերի առանձնահատկություններ
	➢ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի գործունեության նորմատիվ-իրավական հիմքերը ➢ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի գործունեության կազմա-կերպական հիմքերը				
Թեմա 9	**Սահմանադրական դատա-րանի լիազորությունները**	1		5	Հստակ պատկերացնել ՀՀ Սահմանադրական դատարանի լիազորությունները և փոխհարաբերությունները պետական իշխանության այլ ինստիտուտների հետ:
	➢ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների ընդհանուր բնութագիրը ➢ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի փոխհարաբերությունները պետական իշխանության այլ ինստիտուտների (մարմինների, պաշտոնատար անձանց) հետ				
Թեմա 10	**Սահմանադրական դատա-րանի լիազորություններն իրավական ակտերի սահ-մանադրականության ա-պահովման բնագավառում: Սահմանադրական դատա-րանի այլ լիազորություն-ները**	1		5	Իմանալ միջազգային պայմանագրերի և նորմատիվ իրավական ակտերի սահմանադրականության որոշման գործընթացը:
	➢ Օրենքների սահմանադրականության գնահատումը սահմա-				

	նադրական դատարանի կողմից ➢ Միջազգային պայմանագրերի սահմանադրականության գնահատման առանձնահատկութ-յունները ➢ Ենթաօրենսդրական ակտերի սահմանադրականության որոշումը ➢ Սահմանադրական դատարանի այլ լիազորությունները				
Թեմա 11	**Սահմանադրական դատա-րանի ընդունած ակտերը**	1		6	Ընկալել Սահմանադրական դատարանի ընդունած ակտերի բնույթն ու նշանակությունը: Ճանաչել Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավասություն ունեցող սուբյեկտներին:
	➢ Սահմանադրական դատարանի ընդունած ակտերի բնույթն ու նշա-նակությունը, դրանց ի-րավաբանական ուժը ➢ Սահմանադրական դա-տարանի որոշումները ➢ Սահմանադրական դա-տարանի եզրակացութ-յունները				
Թեմա 12	**Սահմանադրական դատա-րանի լիազորությունները մարդու իրավունքների պաշտպանության բնագա-վառում**	1		5	Ընկալել Սահմանադրական դատարանի ընդունած ակտերի բնույթն ու նշանակությունը: Ճանաչել Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավասություն ունեցող

					սուբյեկտներին:
	➢ Մարդու իրավունքների պաշտպանը՝ որպես Սահմանադրական դատարան դիմող սուբյեկտ ➢ Անհատական դիմումի ինստիտուտը ➢ Սահմանադրական արդարադատության մարմինների և Մարդու իրավունքների պաշտպանի համագործակցությունը մարդու իրավունքների ապահովման և պաշտպանության բնագավառում ➢ Սահմանադրական դատարանի և պետական այլ մարմինների, պաշտոնատար անձանց, կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ համագործակցության ձևերն ու մեթոդները մարդու իրավունքների պաշտպանության բնագավառում և դրանց զարգացման հեռանկարները ➢				
Թեմա 13	**Սահմանադրական արդարադատությունը՝ ժողովրդավարության ապահովման երաշխիք**	1		5	

	➢ Սահմանադրական արդարադատության առաքելությունը ժողովրդավարության հաստատման ու հետագա զարգացման բնագավառում ➢ Սահմանադրական դատարանի լիազորություններն ընտրական ոլորտում և ինստիտուցիոնալ խնդիրները ՀՀ-ում ազատ, արդար և ժողովրդավարական ընտրություններ կազմակերպման և անցկացման բնագավառներում ➢ Սահմանադրական դատարանի դերը սահմանադրական պատասխանատվության միջոցների կիրառման գործում ➢ Սահմանադրական արդարադատության զարգացման հեռանկարները				Հասկանալ Սահմանադրական արդարադատության դերը ժողովրդավարության ապահովման գործում, իմանալ սահմանադրական արդարադատության զարգացման հեռանկարները:
Թեմա 14	**Սահմանադրական հսկողության մարմինները, հսկողության ձևերն ու մեթոդները**	1		5	Սահմանել Սահմանադրական հսկողությունը որպես պետաիրավական գործառույթ, իմանալ նրա հսկողության ձևերն ու մեթոդները, ճանաչել սահմանադրական հսկողություն իրականացնող մարմինների և պաշտոնատար անձանց համակարգը:

	➢ Սահմանադրական հսկողությունը որպես պետաիրավական գործառույթ, վերջինիս իրականացման սահմանադրական և օրենսդրական հիմքերը ➢ Սահմանադրական հսկողության բովանդակության միջազգային-իրավական պրակտիկան ➢ Սահմանադրական հսկողություն իրականացնող մարմինների և պաշտոնատար անձանց համակարգը ՀՀ-ում ➢ Սահմանադրական հսկողության բովանդակությունը, լիազորությունները, այդպիսի հսկողության ձևերն ու մեթոդները				
Ամփոփում					
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		Բաղադրիչ 1 – 10% (հաճախում, մինչև 2 միավոր) Բաղադրիչ 2- 20% (ընթացիկ 1, մինչև 4 միավոր) Բաղադրիչ 3- 20% (ընթացիկ 2, մինչև 4 միավոր) Բ աղադրիչ 4- 50% (եզրափակիչ, մինչև 10 միավոր)

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	*Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը*	*Տառային գնահատական*	*Գնահատման ավանդական եղանակը*	*ՀՀ ԳԱԱ ԳԿՄԿ գնահատական*
	18-20	A	գերազանց	
	13-17	B	լավ	
	8-12	C	բավարար	
	8<7,5	D	անբավարար	
	7,5-20	S	ստուգված	
	< 7,5	U	չստուգված	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ	Միջանկյալ և եզրափակիչ քննություններ			
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				

06/H06. Վարչարարության հիմունքներ և վարչական վարույթ (3 կրեդիտ)
Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց
Նպատակը.

Ուսումնասիրել վարչարարության և վարչական վարույթի հասկացությունները, վարչարարության հիմնարար սկզբունքները, գործերի ենթակայությունը վարչական մարմիններին, վարչական մարմինների փոխօգնությունը, վարչական վարույթի փուլերը, ժամկետներն ու մասնակիցները, վարչական մարմինների պաշտոնատար անձանց կողմից գործերը քննարկելու և լուծելու անհնարինությունը, բացարկ ու ինքնաբացարկ հայտնելը, վարչական ակտի հասկացությունը, տեսակներն ու ձևերը, վարչարարության շրջանակներում

բողոքարկման վարույթի և վարչական ակտերի հարկադիր կատարման առանձնահատկությունները: Ծրագրում ներառված են նաև այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են՝ վարչական արդարադատության իրավական ինստիտուտը, առաջացման նախադրյալները, տեղը դատական իշխանության համակարգում, արտասահմանյան երկրներում վերջինիս ձևավորման ու զարգացման պատմական օրինաչափությունները, առնչությունը մարդու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության խնդիրներին:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանա** վարչարարության և վարչական վարույթի հասկացությունները, վարչարարության հիմնարար սկզբունքները, վարչական վարույթի փուլերը և մասնակիցները, ներկայացուցչությունը վարչական վարույթում, վարչական ակտի հասկացությունը, տեսակներն ու ձևերը, վարչական ակտի ընդունելն ու իրազեկելը, բողոքարկման վարույթը և վարչական ակտերի հարկադիր կատարումը վարչարարության շրջանակներում, վարչական արդարադատության առաջացման նախադրյալները, վարչական արդարադատության հասկացությունը և իրավական ապահովումը, վարչական դատավարության հասկացությունն ու նշանակությունը և վարչական գործի դատական քննության հիմունքները:

2. **կարողանալ** ուսումնասիրել վարչարարության ինստիտուտի հետազոտական մեթոդաբանությունը և զարգացման օրինաչափությունները, ինքնուրույն գնահատել վարչական վարույթի նշանակման և անցկացման առանձնահատկությունները, ստացված տեսական գիտելիքների հիման վրա վերլուծել վարչարարության նընթակակարգային հիմնահարցերը, տարանջատել վարչարարության և վարչական վարույթի բաժանումները՝ ըստ տարբեր տեսությունների ու մոտեցումների, հասկանալ վարչական վարույթի էությունը և նրա կարևորությունը վարչական արդարադատության ապահովման համար, պատկերացնել և տարբերակել վարչական ու դատական կարգով անձի և քաղաքացու իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության կառուցակարգերը, վերլուծել արտասահմանյան առաջավոր փորձը մարդու իրավունքների վարչաիրավական ապահովման գործում, գնահատել այդ փորձի դրական ու բացասական ասպեկտները:

3. **տիրապետել** մարդու իրավունքների պաշտպանության զարգացման պատմական ուղիում վարչարարության ինստիտուտի գնահատականներին, վարչական վարույթի և դրա մեջ մտնող հիմնական տարրերի բնորոշումներին, ուսումնասիրման եղանակներն ու իրականացման հիմնական մոտեցումներին, վարչական դատավարության հասկացությանն ու նշանակությանը, վարչական գործի դատական քննության հիմունքներին, վարչական դատավարության կազմակերպման իրավական ապահովամբ ՀՀ-ում, վարչարարության կիրարկումներին մարդու իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող կառույցների հետ փոխգործակցության հեռանկարում, վարչարարությամբ

պատճառված վնասի համար պատասխանատվության ժամանակ վնասի հատուցման նախապայմաններին, եղանակներին, ընթացակարգին:

Բովանդակությունը.

N	ԲԱԺԻՆԸ, ԹԵՄԱՆ	ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ՏԻՊԸ, ԺԱՄԵՐԻ ԹԻՎԸ			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1			
Թեմա 1	**Վարչարարության և վարչական վարույթի հասկացությունները, վարչարարության հիմնարար սկզբունքները**	1		10	
	Վարչարարության և վարչական վարույթի հասկացությունները, կիրառման շրջանակները, օրենսդրական հիմքերը: Վարչարարության հիմնարար սկզբունքները Հայաստանի Հանրապետությունում: Գործերի ենթակայությունը վարչական մարմիններին, վարչական մարմինների փոխօգնությունը:				Ծանոթանալ ՀՀ գործող օրենսդրությամբ և մասնագիտական գրականության մեջ առկա վարչարարության և վարչական վարույթի սահմանումներին, կարողանալ վերլուծել դրանց հիմնական բաղադրատարրերն ու առանձնահատկությունները, տեսական գիտելիքներով տիրապետել վարչարարության հիմնարար սկզբունքներից բխող պահանջներին ու Հայաստանի Հանրապետությունում վարչական մարմիններին գործերի ընդդատության և ենթակայության, վարչական մարմինների փոխօգնության կազմակերպման հարցերին:
Թեմա 2	**Վարչական վարույթի հիմնադրույթները Հայաստանի Հանրապետությունում**	1		10	

	Վարչական վարույթի փուլերը և մասնակիցները, ներկայացուցչությունը վարչական վարույթում: Վարչական մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից գործերը քննարկելու և լուծելու անհնարինությունը, բացարկ ու ինքնաբացարկ հայտնելը: Վարչական վարույթի վերաբերյալ գործերը վարելը և հաշվառելը, իրականացման լեզուն, արձանագրությունն կազմելը, վարչական ծախսերը: Վարչական վարույթի ժամկետները, վարույթը կասեցնելը, կարճելը և վերսկսելը				Իմանալ ՀՀայստանի Հանրապետությունում վարչական վարույթի հարուցման, ընթացիկ ու եզրափակիչ փուլերին, դրանց մասնակիցների կարգավիճակներին վերաբերող կարգավորումները, Տիրապետել վարչական մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից գործերը քննարկելու և լուծելու անհնարինությանը, բացարկ ու ինքնաբացարկ հայտնելու օրենսդրությամբ ներկայացվող պահանջներին:
Թեմա 3	**Վարչական ակտը և դրա ընդունման ընթացակարգը**	2		10	
	Վարչական ակտի հասկացությունը, տեսակներն ու ձևերը: Վարչական ակտի ընդունելն ու իրազեկելը, որոշակիությունը և հիմնավորումը: Վարչական ակտը առ ոչինչ, անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու հիմքերը և ընթացակարգը:				Վերլուծել վարչական ակտը բնորոշող առանձնահատկությունները, դրանց տարբերակման մոտեցումներն ու հիմքերը, որպես իրավական ակտի կիրարկման կառուցակարգերը, Տիրապետել վարչական ակտի իրավաչափության և հիմնավորվածության պահանջներին:
Թեմա 4	**Բողոքարկման վարույթը և վարչական ակտերի հարկադիր կատարումը վարչարարության շրջանակներում**	1		8	

	Բողոքարկման հիմքերն և բողոքների քննարկման կարգը: Վարչական ակտի հարկադիր կատարման ապահովումը:				Իմանալ վարչարարության, վարչական վարույթի և արդյունքում ընդունված վարչական ակտի բողոքարկման տեսագործնական կարգավորումները, Կարողանալ գնահատել բողոքարկման և վարչական ակտի հարկադիր կատարման նորմատիվային պահանջները:
Թեմա 5	**Պատասխանատվություն ը վարչարարությամբ պատճառված վնասի համար**	2		10	
	Պատասխանատվությունը կրողը և պատասխանատվության հիմքերը: Վնասի հատուցման նախապայմանները, եղանակները և ընթացակարգը: Ոչ գույքային վնասի հատուցման հիմքերը և կարգը, ոչ գույքային վնասը դրամական միջոցներով հատուցելու ձևերը:				Ծանոթանալ վարչական մարմինների ու դրանց պաշտոնատար անձանց կողմից պատճառված վնասի որակման հիմքերին ու ընթացակարգերին, Կարողանալ նախանշել պատասխանատվության հատուցման պահանջները, Տիրապետել վնասի գնահատման ու հասցեագրման տեսագործնական առանձնահատկություննե րին:
Թեմա 6	**Վարչական արդարադատության իրավական ինստիտուտը**	1		10	

	Վարչական արդարադատության առաջացման նախադրյալները: Վարչական արդարադատության հասկացությունը և իրավական ապահովումը: Վարչական արդարադատությունը դատական իշխանության համակարգում: Արտասահմանյան երկրներում վարչական արդարադատության ձևավորման ու զարգացման պատմական օրինաչափությունները: Վարչական արդարադատության ինստիտուտը և մարդու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության խնդիրները:				Իմանալ արդարադատության մյուս տեսակների համեմատության վարչական արդարադատության կարևորության հարցերը, Կարողանալ տարբերակել վարչական արդարադատության արտասահմանյան առաջավոր փորձն ու ձեռքբերումները, Տիրապետել արդարադատության տվյալ տեսակին վերաբերող ընդհանրական գիտելիքներին:
Թեմա 7	**Վարչական դատավարական իրավունքը Հայաստանի Հանրապետությունում**	1		10	
	Վարչական դատավարության հասկացությունն ու նշանակությունը և վարչական գործի դատական քննության հիմունքները: Դատավարական սկզբունքներն ըստ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքի:				Ծանոթանալ վարչական ու դատական կարգով խախտված իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության կառուցակարգերին, Տիրապետել ՀՀ գործող օրենսդրության դատավարական ընթացակարգերին վերաբերող հիմնական կարգավորման մոտեցումները:
Թեմա 8	**Վարչական դատավարության կազմակերպումը Հայաստանի Հանրապետությունում**	2		10	

	Վարչական դատավարությունը և դրա փուլերը: Վարչական գործերի դատաքննությունն առաջին ատյանում, բողոքարկման ընթացակարգերը:				Իմանալ իրավունքների պաշտպանության կազմակերպման դատավարական ընդհանում գիտելիքներ, Կարողանալ տարբերակել դատական կարգով իրավունքների պաշտպանության և դրա բողոքարկման ընթացակարգերը:
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
14. Առաջին միջանկյալ	0-4
15. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
16. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

06/H08. ՀՀ և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգեր (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի գիտակրթական միջազգային կենտրոնի ուսանողներին ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգերը, դրանց առանձնահատկությունները, տարբերությունները նմանությունները. Կատարել համեմատական վերլուծություններ, փոխանցել գիտելիքներ Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության նոր համակարգի (2015 թվականի սահմանադրական փոփոխություններով) կազմակերպման և

գործունեության հիմունքների, դատարանների և դատական իշխանության ինքնակառավարման մարմինների կառուցվածքի, գործունեության և լիազորությունների, ինչպես նաև այդ հարցերին վերաբերող նորմատիվ կարգավորումների նոր մոտեցումների վերաբերյալ: Դրանից բացի, ծրագրի նպատակն է նաև ուսանողի մոտ ձևավորել դատական համակարգերի կոնկրետ մոդելների վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, դատական պաշտպանության ներպետական մեխանիզմներից պատշաճ օգտվելու համար անհրաժեշտ հմտություններ:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

- Պետական իշխանության իրականացման իրավական ձևերը,
- Դատական իշխանության ձևավորման և իրականացման իրավական ձևերը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանյան երկրներում,
- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգերի առանձնահատկությունները,
- Դատական իշխանության ինքնակառավարման մարմինների ձևավորման և գործունեության ձևերը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանյան երկրներում:

2. կկարողանա

Իրականացնել՝

- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգերի համեմատական վերլուծություն,
- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգերի առանձնահատկությունների և առկա խնդիրների քննարկում,
- Դատական պաշտպանության ներպետական իրավունքի պատշաճ իրացկանացում:

Նկարագրել և բնութագրել՝

- Դատական իշխանության ընդհանուր և հատուկ սկզբունքները, գործունեության նպատակները,
- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական իշխանության մարմինների ձևավորման ընթացակարգը, գործառույթները, դրանց առանձնահատկությունները, կառուցվածքը և զարգացման միտումները,
- Դատական պաշտպանության ներպետական իրավունքի իրականացման իրավական եղանակները և միջոցները:

Մեկնաբանել՝

- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական իշխանություններին վերաբերող օրենսդրությունը, ներպետական բարձրագույն դատական ատյանների նախադեպային որոշումներով, Բարձրագույն դատական խորհրդի որոշումներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված իրավակարգավորումները,

- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգերի արդի խնդիրները,
- Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանյան երկրներում դատավորների կարգավիճակը և առկա խնդիրները,
- Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանյան երկրներում դատական իշխանության ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունները:

Բացահայտել՝

- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական իշխանության մարմինների ձևավորման ընթացակարգի, գործառույթների, դրանց առանձնահատկությունների, կառուցվածքի վերաբերյալ առկա հիմնախնդիրները,
- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական իշխանության մարմինների ձևավորման ընթացակարգի, գործառույթների, դրանց առանձնահատկությունների, կառուցվածքի վերաբերյալ օրենսդրության արդյունավետ կիրարկումը:

3. կտիրապետի

- Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների դատական ոլորտը կարգավորող օրենսդությանը,
- Դատավորի պաշտոնում նշանակվելու (ընտրվելու) համար գործող ընթացակարգին,
- Դատական իշխանության բյուջեի կազմման և ֆինանսավորման գործընթացի վերաբերյալ անհրաժեշտ գիտելիքներին,
- Դատական դեպարտամենտում պետական ծառայության մասին անհրաժեշտ գիտելիքներին և ընթացակարգին,
- Դատարանների ծանրաբեռնվածության և ստացված գործերի մասին անհրաժեշտ վիճակագրական տվյալներին, ինչպես նաև ծանրաբեռնվածության հաղթահարման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցներին,
- Ուսումնառության արդյունքում ձեռք բերված մասնագիտական այլ հմտությունների:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնար
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
Թեմա 1	**Ներածություն**	**1**		1	Մագիստրանտի մոտ կձևա գիտելիք դատական իշխա կազմակերպման հիմնակա դրանց կարգավորման իրա մասին
	Դատական իշխանության կազմակերպումը: Առկա խնդիրները և դրանց կարգավորման իրավական հիմքերը:				

Թեմա 2	**Իշխանության հասկացությունը: Պետական իշխանության իրականացման իրավական ձևերը և դրանց նկատմամբ սահմանադրական վերահսկողության կարևորությունը**			6	Մագիստրանտը կիմանա ս իշխանության հասկացությ ձևերի ընդհանուր բնութա իշխանության՝ օրենսդիր, ո գործադիր ճյուղերի բաժան զսպիչների և հակակշիռնե
	Իշխանության և պետական իշխանության հասկացությունների բնորոշումները: Պետական իշխանության իրականացման իրավական ձևերը: Իշխանությունների բաժանման և հավասարակշռման սկզբունքը և դատական իշխանության դերն իշխանությունների բաժանման և հավասարակշռման համակարգում: Սահմանադրական վերահսկողության համակարգը:				
Թեմա 3	**Դատական իշխանության հասկացութային կազմը: Արդարադատությունը՝ որպես դատական իշխանության իրականացման հիմնական կազմակերպաիրավական ձև**	1		4	Մագիստրանտը կտիրապե իշխանության հասկացութ գործունեության նպատակ իշխանության կազմակերպ հիմնական ձևերից արդար հասկացությանը, իրավակ չափորոշիչներին:
	Դատական իշխանության հասկացության բնորոշումը և կազմը: Արդարադատության հասկացությունը և իրականացումը:				
Թեմա 4	**Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության կազմակերպման և գործունեության հիմունքները**	1		5	Մագիստրանտը կտիրապե իշխանության գործունեութ դատական ակտերի պարս բողոքարկելու և դրանց վե ապահովման, դատարանի ընդունման, դատական իշ պաշտոնական կայքի, ինչ վիճակագրության վարման գիտելիքների:
	Դատական իշխանության կազմակերպման հիմունքները: Դատական իշխանության				

	գործունեության սկզբունքները: Դատական ակտերի ընդունումը, պարտադիրությունը և վերանայումը: Դատական վիճակագրության վարումը և լուսաբանումը:				
Թեմա 5	**Հայաստանի Հանրապետության դատարանների համակարգի կառուցվածքը և դատարանների կողմից քննության ենթակա գործերի շրջանակը**	**1**		**5**	Մագիստրանտը կտիրապե ընդհանուր իրավասության մասնագիտացված դատար դատարանների, Վճռաբեկ բնութագրիչներին և դրանց
	Դատական եռաստիճան համակարգի կառուցվածքը, դրանց լիազորությունների շրջանակը: Ընդհանուր իրավասության և մասնագիտացված դատարանները, դրանց կողմից քննվող գործերի բնույթը: Դատական ակտերի օրինական ուժի մեջ մտնելու ժամկետները:				
Թեմա 6	**Դատավորի պաշտոնում նշանակվելու (ընտրվելու) համար գործող ընթացակարգը: Դատավորների թեկնածուների հավակնորդների, դատավորների թեկնածուների և առաջխաղացման ենթակա թեկնածուների ցուցակների կազմման և հաստատման գործընթացը**			**6**	Մագիստրանտը կիմանա ո իրավական կարգավիճակի զբաղեցնելու համար ներկա պահանջների, ընթացակա նշանակվելու սահմանափա
	Դատավորի պաշտոն զբաղեցնելու համար ներկայացվող պահանջները, անհամատեղելիության պահանջները և նշանակվելու սահմանափակումները, Դատավորների թեկնածուների հավակնորդների, դատավորների թեկնածուների և				

	առաջխաղացման ենթակա թեկնածուների ցուցակներում ընդգրկվելու համար օրենքով նախատեսված ընթացակարգերը:				
Թեմա 7	**Դատական իշխանության ինքնակառավարման մարմինները**	**1**		**4**	Մագիստրանտը կտիրապե իշխանության ինքնակառա Դատավորների ընդհանուր Բարձրագույն դատական խ կազմակերպման և գործու մասին անհրաժեշտ գիտել
	Դատավորների ընդհանուր ժողովի և Բարձրագույն դատական խորհրդի կառուցվածքը, նիստերը և լիազորությունների շրջանակը: Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից ընդունվող որոշումները:				
Թեմա 8	**Դատական իշխանության բյուջեի կազմման և ֆինանսավորման գործընթաց**			**6**	Մագիստրանտը կիմանա իրականացվում դատարանն դատական խորհրդի ֆինա միջնաժամկետ ծախսերի ծ հայտի նախագծի նախապ գործընթացները:
	Դատարանների և Բարձրագույն դատական խորհրդի միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի, բյուջետային հայտի և բյուջեի կատարողականի նախագծերի կազմումը և ներկայացումը:				
Թեմա 9	**Դատական դեպարտամենտի կառուցվածքը և գործառույթները**	**1**		**5**	Մագիստրանտը կտիրապե դեպարտամենտի կառուցվ վարչությունների, բաժիննե ստորաբաժանումների գոր անհրաժեշտ գիտելիքների
	Դատական դեպարտամենտի կենտրոնական մարմնի և առանձնացված ստորաբաժանումների կառուցվածքը, դրանց առանձին գործառույթները:				
Թեմա 10	**Պետական ծառայությունը Դատական դեպարտամենտում**	**1**		**6**	Մագիստրանտը կտիրապե ծառայության տեսակների, Դատական դեպարտամենտ պետական ծառայության ս աշխատանքի անցնելու օր պահանջներին և առանձնա մրցույթների անցկացման նշանակման գործընթացի
	Դատական դեպարտամենտում իրականացվող պետական ծառայության տեսակները, վարչական և հայեցողական պաշտոնները, տվյալ պաշտոններում նշանակվելու				

	օրենսդրական պահանջները և առանձնահատկությունները:				
Թեմա 11	**Սահմանադրական դատարանը: Իրավական կարգավիճակը և գործառույթները**	**1**		**6**	Մագիստրանտը կտիրապե արդարադատության բովա Սահմանդրական դատարա լրացուցիչ լիազորություննե Սահմանադրական դատա ընթացակարգին, Սահման դատարանի կայացրած որ եզրակացությունների առանձնահատկություններ դատարանի դատավոր ըն անհրաժեշտ պայմանների և ընթացակարգին:
	Սահմանադրական արդարադատության իրականացման նշանակությունը: Սահմանադրական դատարանի ձևավորման կարգը և կառուցվածքը: Սահմանադրական դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերը, լիազորությունների շրջանակը:				
Թեմա 12	**Արդարադատության ակադեմիան: Իրավական կարգավիճակը և գործառույթները**	**1**		**4**	Մագիստրանտը կտիրապե Արդարադատության ակա կարգավիճակի, դրա կառւ մարմինների, գործառույթն թեկնածուների և դատավո և վերապատրաստման գո կազմակերպման մասին ա գիտելիքներին:
	Արդարադատության ակադեմիայի իրավական կարգավիճակը: Ակադեմիայի կառավարման մարմինները: Ակադեմիայի հիմնական գործառույթները:				
Թեմա 13	**Դատավորների հաստիքների քանակը և ծանրաբեռնվածությունը**	**1**		**2**	Մագիստրանտը կտիրապե ծանրաբեռնվածության և ս մասին անհրաժեշտ վիճակ տվյալներին, ինչպես նաև հաղթահարման ուղղությա միջոցներին:
	Դատավորների հաստիքների քանակը: Վիճակագրական տվյալների հիման վրա դատավորների ծանրաբեռնվածության վերաբերյալ կատարվող վերլուծությունները, դատավորների ծանրաբեռնվածության հաղթահարման ուղիները:				
Թեմա 14	**Ֆրանսիայի Հանրապետության դատական համակարգի կառուցվածքը**	**1**		**4**	Մագիստրանտը կտիրապե Հանրապետության դատա ձևավորման, գործունեությ կարգավիճակի, դատավոր նշանակման առանձնահա ինչպես նաև կկարողանա
	Ֆրանսիայի վարչական, վարչական վերաքննիչ				

	դատարանները և նրանց ընդդատյա դատական գործերը: Ֆրանսիայի պետական խորհուրդը, կառուցվածքը և լիազորությունների շրջանակը: Ֆրանսիայի կոնֆլիկտների տրիբունալի կառուցվածքը և լիազորությունների շրջանակը: Ֆրանսիայի ընդհանուր իրավասության դատարանները. փոքր և մեծ տրիբունալները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը: Ֆրանսիայի վերաքննիչ դատարանները և դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը: Ֆրանսիայի վճռաբեկ դատարանի կառուցվածքը, լիազորությունների շրջանակը: Ֆրանսիայի մասնագիտացված դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերը:				վերլուծել Ֆրանսիայի Հան դատական իշխանության վերաբերյալ ստացած գիտ Հանրապետության դատա համակարգի վերաբերյալ հետ:
Թեմա 15	**Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դատական համակարգի կառուցվածքը**			**6**	Մագիստրանտը կտիրապե Դաշնային Հանրապետութ համակարգի ձևավորման, դատավորների կարգավիճ ընտրության կամ նշանակ առանձնահատկություններ կկարողանա համեմատել Դաշնային Հանրապետութ իշխանության համակարգի գիտելիքները Հայաստանի դատական իշխանության վերաբերյալ ստացած գիտ
	Գերմանիայի Սահմանադրական դատարանի կառուցվածքը, լիզորությունները և ՍԴ-ի կողմից քննվող գործերի շրջանակը: Գերմանիայի ընդհանուր իրավասության տեղամասային և երկրամասային դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը: Գերմանիայի երկրամասային բարձրագույն դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը:				

	Գերմանիայի Գերագույն դաշնային դատարանի կառուցվածքը, լիազորությունների շրջանակը: Գերմանիայի մասնագիտացված դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը:				
Թեմա 16	**Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դատական համակարգի կառուցվածքը, լիազորությունների շրջանակը**			4	Մագիստրանտը կտիրապե Միացյալ Նահանգների դա ձևավորման, գործունեությ կարգավիճակի, դատավոր նշանակման առանձնահա ինչպես նաև կկարողանա Ամերիկայի Միացյալ Նահա իշխանության համակարգի գիտելիքները Հայաստանի դատական իշխանության h վերաբերյալ ստացած գիտ
	ԱՄՆ-ի առաջին ատյանի դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը: ԱՄՆ-ի օկրուգային վճռաբեկ դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերի շրջանակը: ԱՄՆ-ի Գերագույն դատարանի կառուցվածքը, գործերի քննության առանձնահատկությունները, լիազորությունների շրջանակը: ԱՄՆ-ի հաշտարար դատավորների ինստիտուտը և դրա կողմից իրականացվող գործունեությունը:				
Թեմա 17	**Ռուսաստանի Դաշնության դատական համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը**	1		4	Մագիստրանտը կտիրապե Դաշնության դատական հա ձևավորման, գործունեությ կարգավիճակի, դատավոր նշանակման առանձնահա ինչպես նաև կկարողանա Ռուսաստանի Դաշնության իշխանության համակարգի գիտելիքները Հայաստանի դատական իշխանության h վերաբերյալ ստացած գիտ
	ՌԴ Սահմանադրական դատարանի կառուցվածքը և լիազորությունների շրջանակը: ՌԴ Գերագույն դատարանի կառուցվածքը և լիազորությունների շրջանակը: ՌԴ մասնագիտացված դատարանները, դրանց ընդդատյա դատական գործերը:				
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
17. Առաջին միջանկյալ	0-4
18. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
19. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

06/H15. ՀՀ մաքսային իրավունք (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

մաքսային իրավունք առարկան ուսումնասիրելիս ուսանողներին զինել անհրաժեշտ գիտելիքներով ըմբռնելու անկախ զարգացման ուղղի բռնած ինքնիշխան ՀՀ-ն մաքսային քաղաքականության էությունը արտաքին տնտեսական և առևտրային գործունեության ոլորտում, որը կնպաստի ուսանողների պրակտիկ գործունեության մեջ ճշտորեն կիրառելու այն: Ծրագրի հիմնական նպատակային դրույթները արտացոլում են

- ՀՀ և նրա մաքսային մարմինների ինչպես ներտնտեսական, այնպես էլ արտաքին տնտեսական գործընթացում տնտեսական իշխանության կազմակերպման ձևերը և մեթոդները:
- Ցույց են տալիս մաքսային մարմինների արտաքին առևտրային գործունեության ընթացքում ծավալվող իրավական հարաբերությունների առանձնահատկությունները և լուսաբանում են այդ հարաբերությունները կարգավորող մաքսային իրավական նորմերի բովանդակությունը:
- Հստակեցնում են մաքսային գործունեությանը բնորոշ հսկողության և վերահսկողության գործառույթները, որոնք իրենց դրսևորումն են ստանում մաքսային իրավական ցանկացած ինստիտուտի նորմերի կիրառման ընթացքում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանան**

Մաքսային իրավունքի ինչպես տեսական, այնպես էլ գործնական պարապմունքների ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքները կնպաստեն ուսանողներին արագ կողմնորոշվելու մաքսային օրենսդրության աղբյուրների բարդ համակարգում և ճիշտ կիրառելու այդ ակտերի պահանջները, արտաքին տնտեսական կյանքի այս կամ այն ոլորտում ծագած մաքսային տնտեսական հիմնախնդիրները լուծելիս կամ դրա հետ կապվող հարցեր քննարկելիս:

Վերոնշյալ առարկայի ուսումնական ձեռնարկում տեղ գտած մաքսային իրավական ինստիտուտները վերլուծելիս անհրաժեշտություն կառաջանա նաև ծանոթանալու վարչական, հարկային և ֆինանսական բնույթի որոշ փաստաթղթերի աշխատանքների հետ, որոնք հիմնականում վերաբերում են հանրապետության մաքսային սահմանով ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների փոխադրումների հայտարարագրմանը, մաքսատուրքերի, մաքսավճարների, մաքսային ռեժիմների և հատկապես հսկողության կազմակերպման ձևակերպումները, հարկերի գանձման կարգը:

2. Կկարողանան

Ուսանողները կկարողանան՝

1. վերլուծել Հայաստանի Հանրապետության և նրա մաքսային մարմինների ինչպես ներտնտեսական, այնպես էլ արտաքին տնտեսական գործընթացում տնտեսական իշխանության կազմակերպման ձևերը և մեթոդները,
2. ցույց տալ մաքսային մարմինների Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային տարածքում արտաքին առևտրային գործընթացում և երրորդ պետությունների հետ ծավալվող իրավական հարաբերությունների առանձնահատկությունները և լուսաբանել այդ հարաբերությունները կարգավորող մաքսային իրավական նորմերի բովանդակությունը,

3. Կտիրապետեն

Պետությունների արտաքին տնտեսական համագործակցությունն իրականացվում է Եվրոպական և Եվրասիական տնտեսական միությունների ակտիվ մասնակցությամբ, որոնք տնտեսական և իրավական մեթոդներով ուղղորդում են անդամ պետությունների մաքսային գործունեությանը, խստորեն պահպանելով մասնակից ցանկացած պետության տնտեսական և պետական ինքնիշխանությունը և անվտանգությունը միջազգային մաքսային համագործակցության ոլորտում:

ՀՀ մաքսային գործունեության ներպետական և միջազգային իրավական սկզբունքների ելակետային դրույթներին համապատասխան կտիրապետեն Եվրասիական տնտեսական միությունում և ՀՀ-ում գործող մաքսային համակարգին և մաքսային գործունեության իրավական կարգավորմանը:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքների տիպը, ժամերի թիվը			
		դասախո-սություն	սեմինար, գործնական	ինքնու-րույն	

Թեմա 1	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ				
	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆ, ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԸ, ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԵՎ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ	1		6	Միջազգային մ համագործակց պահանջված ի է մաքսային իր Կարգավորման հանրային բնու ցոլում են պետ ինքնիշխանութ որոնք կարգավ միջազգային իր մագիստրանտ կերացում կազ մասին:
	«Մաքսային իրավունքի կարգավորման առարկա» հասկացությունը «Մաքսային իրավունքի կարգավորման մեթոդ» հասկացությունը, առանձնա-հատկությունները, Մաքսային իրավունքի սկզբունքները, համակարգը և աղբյուրները:				
Թեմա 2	ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒ-ԹՅՈՒՆԸ, ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ԴԱՍԱ-ԿԱՐԳՈՒՄԸ	1		6	
	«Մաքսային իրավական նորմեր» հասկացությունը և տեսակները, Մաքսային իրավական նորմերի կառուցվածքը և դասակարգումը:				Մաքսային իրա ընկալումները մագիստրանտ իրավանորմեր ռուցվածքը:
Թեմա 3	ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ-ՆԵՐԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ և ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ	1		6	
	«Մաքսային իրավահարաբերություններ» հասկացությունը «Մաքսային իրավահարաբերությունների» կառուցվածքը, ծագման իրավա-կան հիմքերը և դասակարգումը:				Գույքային իրա կարգավորման իրավական հա իշխանակազմ ընդգծում են ա վահարաբերու առանձնահատ սահմանազատ ցիաիրավակա որոնք մագիստ կտան ճիշտ կո

Թեմա 4	ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԸ, ԴՐԱՆՑ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ-ՆԵՐԸ	1		9	
	«Մաքսային իրավունքի սուբյեկտներ» հասկացությունը, տեսակները, ՀՀ մաքսային մարմինների համակարգը, դրանց կազմակերպման և գոր-ծունեության սկզբունքները ՀՀ մաքսային մարմինների իրավասությունը, Մաքսային իրավունքի այլ սուբյեկտները, դրանց տեսակները, կարգավիճակի իրավական առանձնահատկությունները Մաքսային ներկայացուցիչը որպես մաքսային իրավահարաբերության սուբյեկտ Մաքսային փոխադրողը որպես մաքսային իրավահարաբերության սուբյեկտ Ժամանակավոր պահպանման պահեստի կազմակերպիչի կարգավիճակի իրավական առանձնահատկությունները Մաքսային պահեստի կազմակերպչի գործունեության իրավական կարգավորումը Անմաքս առևտրի խանութի կազմակերպչի կարգավիճակի իրավական առանձնահատկու-թյունները լիազորված տնտե-սական օպերատորը որպես մաքսային իրավահարաբերու-թյան սուբյեկտ				Մաքսային օրե մագիստրանտ կընձեռի լիարժ մաքսային իրա սուբյեկտների մասնակից այլ կարգավիճակի
Թեմա 5	ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵՂԱՓՈԽ-ՄԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ	1		9	Մաքսային միջ համաձայնագր մագիստրանտ սահմանազատ նաև դիվանագ

	ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ- ՆԵՐԸ				հյուպատոսակ անձնական օգ և իրերի իրավ
	Քաղաքացիների անձնական օգտագործման ապրանքները և տրանսպորտային միջոցների ներմուծման և արտահանման հայտարարագրման իրավական կարգավորումը Օտարերկրյա քաղաքացիների առանձին կատեգորիաներ՝ մաքսային սահմանով ապ-րանքների տեղափոխման մաքսային իրավական կարգավորումը				
Թեմա 6	ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԻ ԻՐԱՎԱ-ԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ	1		6	
	«Մաքսային ընթացակարգեր» հասկացությունը և իրավական առանձնահատկությունները Մաքսային ընթացակարգերի իրավական կարգավորում Մաքսային ընթացակարգերի տեսակները, դրանց իրավական կարգավորման առանձ-նահատկությունները				Ընթացակարգ տրանտներին կողմնորոշվել ընթացակարգ տրության իրա գործարքի արո աստիճանի:
Թեմա 7	ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ	1		6	
	Մաքսային հսկողություն» հասկացությունը, սկզբունք-ները Մաքսային հսկողություն իրականացնող սուբյեկտների կարգավիճակը, հսկողության գոտիները և օբյեկտները				Մաքսային գոր տացըլվում է օ սահմանված մ վերահսկողութ ցից յուրաքանչ կարգավորման թյուններ, որոն տիրապետել մ

	Մաքսային հսկողության ձևերը, դրանց կիրառման իրավական հիմքերը Մաքսային ստուգումը որպես հսկողության ձև, դրա բովան-դակության իրավական առանձ-նահատկությունները Ապրանքների և տրանսպոր-տային միջոցների հետբացթողումային հսկողու-թյան իրավական առանձնահատկությունները				
Թեմա 8	**ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**	1		9	
	«Արժութային կարգավորում և հսկողություն» հասկացությունը, իրավական կարգավորումը Մաքսային մարմինների կողմից իրականացվող արժութային հսկողությունը արտահանվող և ներմուծվող ապրանքների գործառնությունների ոլորտում				Միջազգային ս ներպետական թային հսկողու հում է պետութ մարմիններին, արժութային փ արտացոլում է պետություննե փոխհարաբեր
Թեմա 9	**ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱ-ՎՈՐՈՒՄԸ**	1		6	

	Մաքսավճարների իրավական կարգավորման ժամանակակից քաղաքական պահանջները «Հարկեր», «մաքսավճարներ» և «պարտադիր այլ վճարներ» հասկացությունը, տեսակները, իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները Հարկի հասկացությունը, իրավական առանձ-նահատկությունները Հարկային իրավահարաբերությունների կառուցվածքը Մաքսային մարմինների կողմից գանձվող հարկերի իրավական կարգավորումը Մաքսատուրքերի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները Մաքսատուրքերի վճարման ապահովման օրենսդրական հիմքերը Մաքսատուրքերի վճարումն ապահովող հարկադրանքի միջոցները Մաքսային վճարների իրավական կարգավորումը				Պետական բյու է մաքսային վճ գիստրանտը ա մաքսային տու կազնային և ոչ որոնք ընկած ե հիմքում: Հաշվ սահմանված մ գնահատելու ս պաշտպանվա
Թեմա 10	**ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱՊԱՀ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԻՐԱՌ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ-ՈՒՄ**	1		6	
	«Նախնական քննություն» հասկացությունը, դրա իրականացման ձևերը Նախաքննություն և հետաքննություն Հետաքննության մարմինների լիազորությունները Մաքսային մարմինների օպերատիվ հետախուզական գործունեությունը				Մաքսային սա արտահանման գործընթացներ ապահովման ն մինները օժտվ նեությամբ, որ իրավախախտ նախազգուշաց
Թեմա 11	**ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**	1		6	

	«Մաքսային իրավախախտումներ» հասկա-ցությունը և կազմը Պատասխանատվությունը մաք-սային կանոնների խախտումների համար Մաքսանենգության քրեաիրավական պատաս-խանատվությունը				Մաքսային իրա պատասխանա հիմքը մաքսայ նատվություննն սահմանված կ մաքսային կան է մաքսանենգ գիստրանտը տ պատասխանա առանձնահատ սահմանազատ քաղաքացիակ նատվության կ
Թեմա 12	**ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ԽԱԽՏՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾԵՐԻ ՎԱՐՈՒՅԹԸ**	1		6	
	«Մաքսային կանոնների խախտման վերաբերյալ գործերի վարույթ» հասկա-ցությունը Մաքսային կանոնների խախտման վերաբերյալ գործերի վարույթի խնդիրները և սկզբունքները Մաքսային կանոնների խախտման վերաբերյալ գործերի վարույթի իրավական հիմքերը Մաքսային կանոնների խախտման վերաբերյալ գոր-ծերի վարույթի փուլերը Մաքսային կանոնների խախտման վարույթի մասնակիցները, նրանց իրա-վունքները և պար-տականությունները Ապացույցները մաքսային իրա-վախախտումների վերաբերյալ գործերի վարույթում Մաքսային վարույթի հարկադ-րանքի միջոցները				Մաքսային վա իրավական հի տրանտը պետ մաքսային իրա վարույթի փուլ վական հիմքեր մարմինների կ իրավական ա
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու,

ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
20. Առաջին միջանկյալ	0-4
21. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
22. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

Տիտղոսային ծրագրի կամընտրական դասընթացներ

06/H14. ՀՀ հարկային իրավունք (3 կրեդիտ)
Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակն է հարկային հասկացությունները, հարկային վարչարարության հիմնարար սկզբունքները, գործերի ենթակայությունը վարչական մարմիններին, վարչական մարմինների փոխօգնությունը, վարչական վարույթի փուլերը, ժամկետներն ու մասնակիցները, վարչական մարմինների պաշտոնատար անձանց կողմից գործերը քննարկելու և լուծելու անհնարինությունը, բացարկ ու ինքնաբացարկ հայտնելը, վարչական ակտի հասկացությունը, տեսակներն ու ձևերը, վարչարարության շրջանակներում բողոքարկման վարույթի և վարչական ակտերի հարկադիր կատարման առանձնահատկությունները, նաև վարչարարությամբ պատճառված վնասի համար պատասխանատվության ժամանակ վնասի հատուցման նախապայմանները, եղանակները, ընթացակարգը: Ուսումնասիրվում են նաև վարչական արդարադատության իրավական ինստիտուտը, առաջացման նախադրյալները, արտասահմանյան երկրներում վերջինիս ձևավորման ու զարգացման պատմական օրինաչափությունները, առնչությունը մարդու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության խնդիրներին, ինչպես նաև վարչական դատավարության հասկացությունն ու նշանակությունը և վարչական գործի դատական քննության հիմունքները, Վարչական դատավարության կազմակերպման իրավական ապահովումը մեր երկրում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **Կիմանան** Հարկային վեճերի լուծման կարգը, հարկային օրենսդրության և հարկային հարաբերությունները կարգավորող մյուս իրավական ակտերի խախտումների համար պատասխանատվությունը, ինչպես նաև այն սկզբունքները,

որոնց վրա հիմնվում են հարկերի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը և հարկային հարաբերություններ կարգավորող մյուս իրավական ակտերը:

2. **Կկարողանան** Հարկային իրավական ինստիտուտները վերլուծելիս ծանոթանալ վարչական և ֆինանսական բնույթի հիմնական փաստաթղթերի հետ:

3. **Կտիրապետեն** Դասընթացը յուրացնել իսկ տիրապետեն հարկային իրավունքի առանձնահատկություններին, ճիշտ կնկալեն հարկային, ինչպես ներպետական այնպես էլ միջազգային իրավական ակտերի առանձնահատկությունները:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապմունքի տիպը, ժամերի թիվը			
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	Վերջնարդյունք
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ				
Թեմա 1	**Հարկը որպես տնտեսաիրավական կատեգորիա**	1		6	
	Հարկի սահմանման ժամանակակից հիմնախնդիրները: Հարկի իրավաբանական սահմանումը: Հարկի հատկանիշները և բնորոշ գծերը: Հարկի գործառույթները և դրանց փոխադարձ կապը: Հարկման սկզբունքներ և համակարգեր:Հարկերի դասակարգումը: Ուղղակի հարկեր: Անուղղակի հարկեր:Պետական պարտադիր այլ վճարների բնութագրումը և հարկից դրանց տարանջատման առանձնահատկությունները				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկը իրավաբանական հարթության մեջ ընկալելու համար: Միաժամանակ կտարբերակի հարկը, պարտադիր այլ վճարներից:
Թեմա 2	**Հարկային իրավունքը ՀՀ իրավունքի համակարգում**	1		6	
	Հարկային իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: Հարկային իրավունքի				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն

	հարաբերակցությունը իրավունքի մյուս ճյուղերի հետ: Հարկային իրավունքի համակարգը, նրա կազմը: Հարկային իրավունքի սկզբունքները և բովանդակությունը: Հարկային իրավունքի գործառույթները:				ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկային իրավունքի ուսումնասիրման առարկայի, մեթոդաբանության, ինչպես նաև տվյալ ճյուղին բնորոշ գործառույթների մասին:
Թեմա 3	**Հարկաիրավական նորմերը և հարաբերությունը**	1		6	
	Հարկաիրավական նորմի հասկացությունը, կառուցվածքը և դրա ընդհանուր բնութագիրը: Հարկաիրավական նորմերի դասակարգումը և բովանդակությունը:Հարկային իրավահարաբերությունների դասակարգումը: Հարկային իրավահարաբերության կառուցվածքը, տարրերը, սուբյեկտները: Հարկային իրավահարաբերությունների ծագման, փոփոխման և դադարման հիմքերը:				Վերջնարդյունք- թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկային իրավական նորմի բնութագրի մասին, կկարողանա դասակարգել նորմերն և տարբերակել իրավահարաբերության սուբյեկտային կազմը:
Թեմա 4	**ՀՀ հարկային համակարգը**	1		6	
	Հարկային համակարգի հասկացությունը և տնտեսաիրավական բնութագրումը: ՀՀ հարկային համակարգը և դրա տարրերը: ՀՀ հարկային համակարգի կայացում և զարգացումը: Հարկային հարաբերությունների նորմատիվ կարգավորումը: ՀՀ հարկային համակարգի մարմինները, դրանց գործառույթներն ու լիազորությունները:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկային համակարգի, հարկային հարաբերությունների, ինչպես նաև հարկային մարմինների գործառույթների վերաբերյալ:
Թեմա 5	**ՀՀ հարկային օրենսդրությունը**	1		6	

	Հարկային օրենսդրության հասկացությունը: Հարկային օրենքները: Հարկային օրենսդրության համակարգը: Հարկային օրենքի ընդունումն ու գործողության մեջ դնելը: «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված հիմնական դրույթները: Առանձին հարկատեսակների մասին ՀՀ օրենքները, հաստատագրված վճարներ, պարզեցված հարկ, պարտադիր սոցիալական ապահովության վճար: Մաքսատուրք, պետական տուրք: Միջազգային պայմանագրերը ՀՀ հարկային օրենսդրության համակարգում:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի ոլորտի նորմատիվ իրավական ակտերի՝ օրենքների, դրանցում արտացոլված հիմնականդրույթների , դրանց ընդունման և գործության վերաբերյալ:
Թեմա 6	**Պետության հարկային քաղաքականությունը**	1		6	
	Պետության հարկային քաղաքականության հասկացությունը, նպատակներն ու խնդիրները: Հարկային քաղաքականության սուբյեկտների կազմը: Հարկային քաղաքականության իրականացման մեթոդները, ձևերը, լծակները:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի երկրում իրականացվող հարկային քաղաքականության, դրա իրականացման, ձևերի մեթոդների վերաբերյալ:
Թեմա 7	**Հարկման սուբյեկտների իրավունքներն ու պարտականությունները:**	1		6	
	Հարկային ծառայության կազմակերպման սկզբունքներ: հարկային մարմնի գործառույթները: Հարկ վճարողների իրավունքները և պարտականությունները: Հարկային մարմնի իրավունքները և պարտականությունները:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի ինչպես հարկ վճարողի, այնպես էլ հարկային մարմնի հիմնական իրավունքների և պարտականություննե րի վերաբերյալ:
Թեմա	**Հարկային**	1		6	

8	**տեսչությունների աշխատանքի կազմակերպում**				
	Հարկային մարմինների կողմից հարկ վճարողների հաշվառումը: Հարկ վճարողների սպասարկման համակարգ				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկ վճարողին վերաբերելի հաշվառման և ընդհանրապես սպասարկման համակարգի մասին:
Թեմա 9	**Հարկային վերահսկողություն**	1		6	
	Հարկային ստուգումների նպատակներն ու տեսակները: Հարկային ուսումնասիրություններ: Ստուգվող սուբյեկտի և հարկային տեսուչի իրավունքներն ու պարտականությունները: Ստուգման անցկացման կազմակերպում և դրա արդյունքների ձևակերպում: Հարկային մարմինների գործողությունների բողոքարկման համակարգ:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկային ստուգման էության, ստուգման կազմակերպման, անցկացման և վերջնարդյունքի վերաբերյալ:
Թեմա 10	**Հարկային իրավախախտումները**	1		6	
	Հարկային իրավախախտման հասկացությունը և հիմնական հատկանիշները: Հարկային իրավախախտումների դասակարգումը: իրավախախտման սուբյեկտիվ կողմի հիմնահարցերը հարկային իրավունքում: Հարկային իրավախախտումների նպատակը և դրդապատճառները:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի հարկային ոլորտի իրավախախտման և դրանց դասակարգման, ինչպես նաև կատարման դրդապատճառների վերաբերյալ:
Թեմա 11	**Պատասխանատվությունը հարկային օրենսդրությունը**	1		6	

	խախտելու համար				
	Պատասխանատվության հասկացությունը և հատկանիշները: Հարկային պատասխանատվության սուբյեկտները: Ֆինանսական պատասխանատվություն: Վարչական պատասխանատվություն: Քրեական պատասխանատվություն:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի բավականին կարևոր ինստիտուտի՝ հարկային իրավախախտումների նկատմամբ կիրառվող պատասխանատվության վերաբերյալ:
Թեմա 12	**Միջազգային հարկային իրավունքի հիմունքները**	1		6	
	Պետությունների համագործակցության նորմատիվային բովանդակությունը հարկման ոլորտում: Հարկային համագործակցության նպատակները և ձևերը: Միջազգային կրկնակի հարկման հասկացությունը և դրա կարգավորման եղանակները: Տնտեսագիտական կրկնակի հարկում: Իրավաբանական կրկնակի հարկում:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի ոլորտի միջազգային կրկակի հարման ինստիտուտի, նշվածի կարգավորման եղանակների, ինչպես նաև պետությունների համագործակցության բովանդակության մասին:
Թեմա 13	**ՀՀ միջազգային հարկային պայմանագրերի տեսակներ**	1		6	
	Հարկային պայմանագրեր՝ Հայաստանը միջազգային պայմանագրերի համակարգում: Եկամուտների և գույքի կրկնակի հարկումը բացառելու մասին համաձայնագրեր: Հարկային հարցերում փոխադարձ վարչական օգնություն ցուցաբերելու մասին համաձայնագրեր:				թեմայի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողն ամբողջական պատկերացում կկազմի ոլորտի միջազգային իրավական ակտերի շրջանակում ոլորտին առնչվող պայմանագրերի, համաձայնագրերի և հարկային հարցերում փոխադարձ

					վարչական օգնություն ցուցաբերելու մասին համաձայնագրերի վերաբերյալ:
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույնձևովլրացուցիչգիտելիքներիձեռքբերմանունակություններիդրսևորման հիմանվրա.

- գնահատմանձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացում,
- գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջինացում,
- գնահատման գործիքներ՝ յուրաքանչյուր ստուգման համար 4 միավորանոց սանդղակ և գիտելիքների, ակտիվության, ինքնուրույն աշխատանքների կատարման մակարդակ, հաճախումների բաղադրիչներ:

06/H07. **<u>ՀՀ ընտրական իրավունք և համակարգեր</u>** (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը

Դասընթացի հիմնական նպատակը ուսանողներին ընտրությունների ողջ գործընթացի և ՀՀ օրենսդրության վերաբերյալ տեսական և գործնական գիտելիքների մատուցումն է: Դասավանդման հիմքում ընտրական տարբեր համակարգերի ու տեխնոլոգիաների յուրահատկությունների համեմատական վերլուծությունն է ու դրա հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության (ինչպես նաև Արցախի Հանրապետության) ընտրական օրենսդրության և ընտրությունների ոլորտի մանրամասն ուսումնասիրությունը: Այս գիտելիքների իմացությունն ու հմտությունների տիրապետումը թույլ է տալիս քաղաքացիական որոշակի դիրքորոշմամբ ուսանողներին ներգրավվել ընտրությունների գործընթացներում:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. **կիմանա**
   - ընտրությունների դերը ժողովրդաիշխանության համատեքստում,
   - ընտրությունների կազմակերպման ու անցկացման սկզբունքները,
   - ընտրությունների հիմնական սուբյեկտները, մասնակիցները,
   - պետության դերը ընտրությունների գործընթացում,

- հանրաքվեի կազմակերպման ու անցկացման գործընթացը,
- ընտրական տեխնոլոգիաների առանձնահատկությունները,
- կեղծիքներն ու մանիպուլիացիաներն ընտրական քարոզարշավում,
- ՀՀ ընտրությունների սահմանադրական հիմունքները,
- ՀՀ ընտրությունների կազմակերպման ու անցկացման մանրամասն գործընթացները,
- տարբեր մակարդակների՝ համապետական և ՏԻՄ ընտրությունների առանձնահատկությունները:

2. **կկարողանա**
   - ապահովել տեսական ու գործնական գիտելիքների արդյունավետ կիրառություն,
   - հանձնել ՀՀ ընտրական հանձնաժողովում ընդգրկվելու քննություն և ստանալ լիցենզիա,
   - արդյունավետ հաղորդակցվել ընտրությունների ոլորտում առկա խնդիրների շուրջ,
   - կազմակերպել ուսումնասիրվող թեմաների վերաբերյալ քննարկում,
   - աշխատել որպես տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամ կամ դիտորդ:
3. **կտիրապետի**
   - ՀՀ-ում ընտրությունների ոլորտը կարգավորող օրենսդրական դաշտին՝ ՀՀ ընտրական օրենսգիրք, ՀՀ ԿԸՀ որոշումներ և այլն,
   - տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի նվազագույն գիտելիքներին ու հմտություններին,
   - քաղաքացիական ակտիվ գիտակցություն ունեցող ընտրողին յուրահատուկ գիտելիքներին ու հմտություններին,
   - ընտրական ու քաղաքական թեմաներով քննարկումներ ու բանավեճեր վարելու առանձնահատկություններին:

Բովանդակությունը.

N	Բաժինը, թեման	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը			Վերջնարդյունք
		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
Թեմա 1	**Ներածություն: Ընտրություններ, ընտրական հետազոտությունների տեսական ու մեթոդական հիմունքները**	**1**		8	Մագիստրանտը կտիրապետի ընտրական հետազոտությունների մեթոդներին
	Ընտրությունների հասկացությունը և				

	սոցիալական գործառույթները, ընտրական հետազոտությունները որպես գիտելիքի ճյուղ ու առանձին առարկա, ընտրական հետազոտությունների մեթոդները:				
Թեմա 2	**Ընտրությունները հասարակության քաղաքական համակարգում**	**2**		8	Մագիստրանտը կիմանա ընտրությունների ձևերն ու ֆունկցիաները, դրանց կազմակերպման սկզբունքները
	Ընտրությունների ինստիտուտը որպես ժողովրդավարական համակարգի հիմնարար պայման, ընտրությունների էությունը, ձևերն ու ֆունկցիաները, ընտրությունների կազմակերպման ու անցկացման սկզբունքները:				
Թեմա 3	**Ընտրական համակարգ. էությունն ու կառուցվածքը**	**1**		8	Մագիստրանտը կտարբերի ընտրական համակարգերը, կիմանա ընտրական մարմինների կազմավորման կարգը
	Ընտրական համակարգի հասկացությունը, ընտրությունների սուբյեկտները. ընտրողներ, ընտրական մարմիններ, դրանց կազմավորման				

	ձևերը, կուսակցություններ, թեկնածուներ, վստահված անձինք, դիտորդներ, ԶԼՄ-եր, պետություն, ընտրական իրավունքը որպես ընտրական համակարգի բաղադրիչ, ընտրական իրավունքի աղբյուրների հասկացությունը:				
Թեմա 4	**Ընտրական գործընթաց**	**1**		7	Մագիստրանտը կտիրապետի ընտրական մարմնի անդամի լիազորություններին, կհասկանա ընտրական ողջ գործընթացը ՀՀ-ում
	Ընտրական գործընթացի հասկացությունը, ընտրական համակարգի գործունեության ընթացքը, փուլերը, ընտրությունների նշանակում, ընտրողների գրանցում, ընտրատարածքների ու տեղամասերի ձևավորում, թեկնածուների առաջադրում և գրանցում, նախընտրական պայքար ու քարոզչություն, քվեարկություն, արդյունքների ամփոփում, ընտրական համակարգի ձևափոխման գործընթացը:				
Թեմա 5	**Ընտրական համակարգերի տեսակները**	**1**		8	Մագիստրանտը կիմանա ընտրական մեծամասնական,

					համամասնական ու խառը ընտրական համակարգերի էությունը, դրանց հիմնական տարբերությունները
	Ընտրական համակարգերի հիմնական տեսակները, ընտրական համակարգի տեսակի ընտրության խնդիրը:				
Թեմա 6	**Հանրաքվեն ժողովրդաիշխանության համակարգում**	**2**		8	Մագիստրանտը կիմանա համապետական ու տեղական հանրաքվեների կազմակերպման առանձնահատ-կությունները
	Հանրաքվեի ինստիտուտի ընդհանուր բնութագիրը, հանրաքվեի կազմակերպման ու անցկացման գործընթացը:				
Թեմա 7	**Ընտրական տեխնոլոգիաներ**	**1**		8	Մագիստրանտը կտիրապետի որոշ քաղաքական ու ընտրական տեխնոլոգիաների
	Ընտրական տեխնոլոգիաները որպես քաղաքական տեխնոլոգիաների տարատեսակներ,				

	մասնագիտական գործունեությունն ու ռեսուրսային ապահովությունը ընտրական տեխնոլոգիաների ոլորտում:				
Թեմա 8	**Ընտրական քարոզարշավի ռազմավարությունն ու մարտավարությունը**	**1**		7	Մագիստրանտը կիմանա ընտրական քարոզարշավի ռազմավարության և մարտավարության տարբերությունները
	Ընտրական քարոզարշավի ռազմավարությունը, ընտրական քարոզարշավի մարտավարությունը:				
Թեմա 9	**Ոչ կոռեկտ ընտրական տեխնոլոգիաներ**	**1**		8	Մագիստրանտը կիմանա կիրառվող որոշ ոչ կոռեկտ ընտրական տեխնոլոգիաների մասին, կկարողանա հասկանալ դրանց ազդեցությունը ընտրությունների արդյունքների վրա
	Ոչ կոռեկտ ընտրական տեխնոլոգիաների առանձնահատկությունները, կեղծիքներն ու մանիպուլիացիան ընտրական				

	քարոզարշավում:				
Թեմա 10	**ՀՀ ընտրական իրավունք և օրենսդրություն**	**1**		8	Մագիստրանտը կիմանա ՀՀ ընտրությունների սահմանադրական հիմունքները, օրենսդրությունը, հանձնաժողովների կազմավորման կարգը, քվեարկության կազմակերպման ու անցկացման փուլերը, կկարողանա գործնականում կիրառել ստացած գիտելիքները
	ՀՀ ընտրությունների սահմանադրական հիմունքները, ընտրողների ցուցակները, ընտրական տեղամասերն ու ընտրատարածքները, նախընտրական քարոզչությունն ու ընտրությունների ֆինանսավորումը, վստահված անձինք, դիտորդները և ԶԼՄ-երի ներկայացուցիչները, ընտրական հանձնաժողովների համակարգը, հանձնաժողովների լիազորությունները,				

	ընտրական հանձնաժողովների կազմավորումը, քվեարկության կազմակերպումն ու կարգը, քվեարկության արդյունքների ամփոփումը, ՀՀ Նախագահի ընտրությունը, ՀՀ ԱԺ ընտրությունը, ՏԻՄ ընտրությունները, հանրաքվեն ՀՀ-ում:				
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնելու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա:

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
6. Առաջին միջանկյալ	0-4
7. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
8. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

06/H02. Պառլամենտական իրավունք (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

Ներկայացնել իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը, էությունը և նշանակությունը, իրավաստեղծ գործունեության և օրենսդրության պատմական զարգացումը Հայաստանում, ԱԺ պատգամավորի իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները, պատգամավորական խմբակցությունները ԱԺ-ում, ԱԺ պատգամավորական խմբերը, դրանց ստեղծման կարգը, ԱԺ նախագահը, նրա տեղակալները, իրավական ակտերի նախագծերի կարգավորման ազդեցության գնահատման կազմակերպումը, նստաշրջանները և նիստերի տեսակները, դրանց անցկացման ընթացակարգերը, ինչպես նաև Սահմանադրության կամ դրանում փոփոխություններ կատարելու և հանրաքվեի դրվելիք օրենքի նախագծերի քննարկման ընթացակարգը, պետական բյուջեի քննարկումը և հաստատումը ԱԺ-ում: Ուսումնասիրվում են նաև արտասահմանյան մի շարք երկրների, մասնավորապես, ԱՄՆ, Ֆրանսիայի և ՌԴ օրենսդիր համակարգերն ու գործառնության առանձնահատկությունները:

Կրթական արդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին մագիստրանտը.

1. կիմանա

1.1. նորմաստեղծ գործունեության ձևավորման և զարգացման համաշխարհային փորձը,

1.2. ՀՀ ԱԺ պատգամավորի իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները,

1.3. իրավական ակտերի նախագծերի կարգավորման ազդեցության գնահատման կազմակերպումը,

1.4. ՀՀ Ազգային ժողովի նստաշրջանները, Ազգային ժողովի նիստերի տեսակները, դրանց անցկացման ընթացակարգերը,

1.5. Ազգային ժողովում օրենքի նախագծի քննարկման կարգը,

1.6. միջազգային իրավական և ներպետական իրավական համակարգերի փոխազդեցության հիմնական ուղղությունները,

1.7. նորմաստեղծ համակարգի գործառնության առանձնահատկությունները արտասահմանյան երկրներում:

2. կկարողանա

2.1. ուսումնասիրել օրինաստեղծ գործունեության հիմունքները, օրենսդիր մարմնի գործառնական հիմնադրույթները,

2.2. ներկայացնել օրենսդրական նախաձեռնության ընթացակարգերը, պառլամենտի իրավասությանը վերապահված հարցերի քննարկման ընթացակարգերը,

2.3. հետազոտել օրենսդիր իշխանության կառույցների և իշխանական այլ ինստիտուտների հարաբերությունների իրավական կարգավորումները թե Հայաստանի Հանրապետությունում, թե արտասահմանյան մի շարք երկրներում:

3. կտիրապետի

մեկ ուսումնական դասընթացի շրջանակներում կտիրապետեն իրավաստեղծ գործունեության հիմունքները, օրենսդրական գործընթացները, օրենքների ընդունման և կիրառման առանձնահատկությունները, նաև օրենսդիր մարմնի կազմակերպական-գործառութային հարցերը:

Բովանդակությունը.

		Պարապմունքների

N	Բաժինը, թեման	տիպը, ժամերի թիվը		
		դասախոսություն	սեմինար, գործնական	ինքնուրույն
ԹԵՄԱ 1	Իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը, էությունը և պատմական զարգացումը Հայաստանում:	**1**		8
ԹԵՄԱ 2	Օրենսդիր իշխանությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: ՀՀ ԱԺ պատգամավորի իրավական կարգավիճակը:	**1**		8
ԹԵՄԱ 3	Ազգային ժողովի մարմիններն ու կառուցվածքային տարրերը, գործունեության կարգը:	**1**		8
ԹԵՄԱ 4	Ազգային ժողովի մշտական և ժամանակավոր հանձնաժողովները, ենթահանձնաժողովներն ու աշխատանքային խմբերը:	**1**		7
ԹԵՄԱ 5	Կառավարության կողմից իրավական ակտերի նախագծերի կարգավորման ազդեցության գնահատումը:	**1**		8
ԹԵՄԱ 6	ՀՀ Ազգային ժողովի նստաշրջանները և նիստերի տեսակները, դրանց անցկացման ընթացակարգերը:	**1**		8
ԹԵՄԱ 7	Ազգային ժողովում առանձնացված օրինագծերի քննարկումն ու ընդունման ընթացակարգերը:	**1**		7
Թեմա 8	ՀՀ օրենսդիր մարմնի գործակցությունը ՀՀ Նախագահի հետ:	**1**		8
Թեմա 9	Ազգային ժողովի աշխատանքների կազմակերպման ապահովումը:	**1**		8
Թեմա 10	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների օրենսդիր իշխանությունը:	**1**		8
Թեմա 11	Ֆրանսիայի պառլամենտական իրավունքի հիմունքները:	**1**		8
Թեմա 12	Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդիր համակարգը և պալատների փոխգործակցությունը:	**1**		8

	Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ				

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված 2 ընթացիկ քննություններից մեկն անցկացվում է ուսանողի գրավոր աշխատանքի, իսկ մյուսը՝ բանավոր ներկայացման գնահատման հիման վրա, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 10 միավոր առավելագույն արժեքով:

Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 4, 3, 3 միավոր:

06/H48. Հաշվապահահական հաշվառում և աուդիտի հիմունքներ (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ, 3-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց

Նպատակը.

պատակը.

ւսանողներին զինել տեսական գիտելիքներով,գործնական հմտություններով,ճիշտ հիմնավոր
րամաբանելու,գործունեության ընթացքում օգտվելու նորմատիվ իրավական փաստաթղթ
ր ապագա մասնագիտության սոցիալական նշանակությունը գիտակ
նակությամբ,կազմակերպչական կառավարչական որոշումներ առաջարկելու կարողությա
րանց համար պատասխանատվություն կրելու պատասխանատվությամբ:

Կրթական արդյունքները.

իմանան Ֆինանսական վերահսկողության և աուդիտի համակարգի մասին,ինչպես ն
աուդիտորական ստուգումների դերն ու նշանակությունը հաշվապահական հաշվետվությ
արժանահավատության ապահովման գործում:

Կկարողանան ինքնուրույն իրականացնել ֆինանսական վերահսկողություն,կազ
աուդիտորական եզրակացություն,ճիշտ գնահատել աուդիտորական ռիսկն ու էականությու
ստուգվող կազմակերպության հետ համատեղ բացահայտելու նրա գործունեությ
հիմնախնդիրները,ինքնուրույն ընտրելու իր աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները,ելնե
նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջներից:

տիրապետեն տեսական և գործնական գիտելիքների հաշվետու ձեռնարկությունների դրս
պոտենցիալ գործընկերների,հարկային,իրավապահ կամ պետական մարմիննե
նտեսահարաբերությունների կարգավորման վերաբերյալ, ինչը կամփոփվի աուդիտորակ
զրակացության մեջ,որը կնպաստի անհրաժեշտ ներդրումների և վարկային ռեսուրսնե
երգրավմանը:

Բովանդակությունը.

N	**Բաժինը, թեման**	Պարապունքների տիպը, ժամերի թիվը	Վերջնարդյունք

		Դասախոսություն	Սեմինար, գործնական	Ինքնուրույն	
	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	1		7	Կիմանա վերահսկողության որպես կառավարման ֆունկցիայի անհրաժեշտության մասին,օբյեկտի ստուգման և վերահսկողության պարամետրերից շեղումները հայտնաբերելու,վերահսկվող օբյեկտի վարքագիծը ճշգրտելու ուղղությամբ: Կտիրապետի կազ-յան ֆին-կան և տնտ-կան պոտենցիալի օգտագործման ձևերին հետագայում անխափան գործելու ուղղությամբ:
Թեմա 2	Հաշվապահական հաշվառման համակարգը,առարկան ու մեթոդը	1		8	Կիմանա աուդիտի առարկայի նշանակության և խնդիրների մասին,կծանոթանա նրա նորմատիվային համակարգին: Կտիրապետի հաշ-կան հաշվառման և աուդիտի միձազգային ստանդարտներին և կկարողանա կիրառել աուդիտի ընթացքում:
Թեմա 3	Աուդիտի համակարգի դասակարգումը	2		8	Կիմանա աուդիտի համակարգի դասակարգման հիմունքները,տեսակները,կտիրապետի «Աուդիտորական գործունեության մասին»օրենքի պահանջներին:
Թեմա 4	Աուդիտորի որակավորումը,աուդիտորական գործունեության բարոյական նորմերը	1		8	Կիմանա աուդիտորների որակավորման պահանջների,վկայական ստանալու ընթացակարգի,մասնագիտական վարքագծի կանոնների,սկզբունքների,դրանք խախտելու և պատասխանատվության մասին: Կտիրապետի աուդ-կան գործունեության բարոյական նորմերին և կանոններին և կղեկավարվի ՀՀ սահմանադրության և այլ իրավական ակտերի պահանջներով:

Թեմա 5	Աուդիտորական ծառայությունների իրակա-Նացման լիցենզավորումը	**1**		8	Կիմանա աուդիտորական գործունեության պահանջները,առ դիտի որակի արդյունավետու-թյան,լիցենզիա ստանալու,դրանից զրկվելու,աուդիտորի իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ պահանջվող խնդիրների,ստուգվող կազմ-յան իրավունքներին ներկայացվող պահանջները: Կկարողանա իրագործել օրենքով իրեն վերապահված իրավասությունները:
Թեմա 6	Վերահսկվող սուբյեկտի նախնական գնահա-Տականը	**1**		8	Աուդիտորը տնտեսվարողի հետ ծանոթանալուց հետո կարող է կարծիք կազմել և գնահատել ստուգվողի գործունեության վերաբերյալ և համաձայնեցնել աուդիտորական առաջադրանքի պայմանները: Տիրապետելով աուդիտորական ապացույցներին,ինչպես նաև կազ-յան անձանց ներգրավելու հնարավորությանը,կկարողանա կազմել նամակ-պարտավորագիր ընդգրկել փորձագետի և օգտվել նրա աշխատանքից: ,
Թեմա 7	Աուդիտորական ստուգման պլանավորումը	**1**		7	Կիմանա ստուգ-ման փուլերի,ընդ-հանուր պլանի և ծրագրի բովան-յանը,էականության նշանակության դերը: Կտիրապետի աուդիտորա-կան ռիսկի գնահատմանը,տեսակներին,էականության մակարդակին,,ու սումնասիրել ով էականությունը թե ընդհանուր,թե առանձին հաշիվների մնացորդները բացահայտելու առումով:
Թեմա 8	Աուդիտորական ապացույցներ, աուդիտի փաստաթղ	**1**		8	Կծանոթանա աուդիտորական ապացույցների էության,նշանակության,տեսակների,տեղին և ժամանակին լինելու պահանջներին: Կտիրապետի

	թավորումը				ընթացակարգերին և ապացույցներ հավաքելու մեթոդներին,միջազգային ստանդարտներով պահանջվող պայմաններին,ինչպես նաև աուդիտի փաստաթղթավորմանը:
Թեմա 9	Աուդիտորական եզրակացությունը և նրան ներկայացվող պահանջները	1		8	Կիմանա հաշվապահական հաշվետվության շեղումների,դրանց տեսակների գնահատման,աուդիտորական եզրակացության կառուցվարքի բովանդակության և տեսակների մասին: Կտիրապետ եզրակացությանը ներկայացվող պահանջներին,տրվող գնահատականներին:
Թեմա 10	Աուդիտի անցկացման մեթոդիկան և աուդիտո	1		8	Կիմանա աուդիտի իրականացման մեթոդների անհրաժեշտության մասին,կծանոթանա հհ բաժինների և հաշիվների աուդիտորական ստուգման մեթոդներին,անալիտիկ հաշվառման ռեգիստրների կազմին հհ հաշվետվությունը կազմելու ժամանակ թույլ տված բնորոշ սխալներին,աուդիտի անցկացման առանձնահատկություններին ՏՏ կիրառման պայմաններում: Կտիրապետի աուդիտորական ստուգման հիմնական ուղղություններին:
	Րական ստուգման հիմնական ուղղությունները				
Ընդամենը՝ 90 ժամ, 3 կրեդիտ					

Քննությունների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Գնահատումը կատարվում է տվյալ դասընթացի հիմնական նյութի իմացությամբ, հասկացածը գրավոր և բանավոր խոսքով ներկայացնել ու, ինքնուրույն ձևով լրացուցիչ գիտելիքների ձեռքբերման ունակությունների դրսևորման հիման վրա։

- Գնահատման ձևեր՝ ստուգողական գրավոր և բանավոր ներկայացումներ,
- Գնահատման ընթացակարգեր՝ ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների գումար, եզրափակիչ քննություն, հաճախումների և դասերին ցուցաբերած ակտիվության բաղադրիչ,
- Գնահատման բաղադրիչներ (գնահատման քայլը՝ 0.5).

Քննության տեսակը	**Միավոր**
9. Առաջին միջանկյալ	0-4
10. Երկրորդ միջանկյալ	0-4
11. Եզրափակիչ քննություն	0-10

Հաճախում	**Միավոր**
Դասահաճախում և ակտիվություն	0-2

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ (հեռակա, 2 տարի ուսուցմամբ)

ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ « ____ »

Ուսանող

____

ազգանուն

____

անուն, հայրանուն

Ընդունվել է մագիստրատուրա

___.__________________, 20___ թ.

Նախորդ որակավորումը

____

մասնագիտությունը

____

մասնագիտացումը

____

ավարտած բուհը

Շնորհված նախորդ որակավորումը

____

___.__________________, 20___ թ.

Մագիստրոսական

____

մասնագիտությունը

____

մասնագիտացումը

«Շնորհված է մագիստրոսի որակավորում»:

___.__________________, 20___ թ.

«Ուսանողի ուսումնառության անհատական ծրագիրը ստուգված է»:

Ուսումնական խորհրդատու՝

____

ազգանուն, անուն, գիտ.աստ., կոչում

____

ստորագրություն

___.__________________, 20___ թ.

Ծրագրի ղեկավար՝

____

ազգանուն, անուն, գիտ.աստ., կոչում

____

ստորագրություն

___.__________________, 20___ թ.

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ (54 կրեդիտ)						
Ընդհանուր և մասնագիտական դասընթացներ (6կրեդիտ)						
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ		Կրեդիտը / Գնահատ.		Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի	
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում	3			Ա	
	Հետազոտության մեթոդներ	3			Ա	
Լրացական դասընթացներ (0կրեդիտ)						
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ		Կրեդիտը / Գնահատ.		Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի	
	Անգլերեն	0			Ա	
Տիտղոսային ծրագրի պարտադիր դասընթացներ (30 կրեդիտ)						
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ		Կրեդիտը / Գնահատ.		Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի	

Տիտղոսային ծրագրի կամընտրական դասընթացներ (18 կրեդիտ)						
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ		Կրեդիտը / Գնահատ.		Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի	
ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ (42 կրեդիտ)						
Գիտահետազոտական հատվածի բաղադրիչներ (42 կրեդիտ)						
Դասընթաց/Կրթական մոդուլ		Կրեդիտը / Գնահատ.		Բացթողում / Ավելացում *	Կիսամ./ Տարի	
	Գիտական ղեկավարի սեմինար	9			Ա/Գ	
	Գիտահետազոտական աշխատանք	12			Ա/Գ	
	Գիտահետազոտական պրակտիկա	3			Գ	
	Գիտամանկավարժական պրակտիկա	3			Գ	
	Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն	15			Գ	
ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ՝ 96 կրեդիտ						

Ուսանող՝ ______________________________

ստորագրություն

______________________________________, 20___թ.

<u>Ծանոթություն.</u>* - Խնդրվում է դասընթացի «Բացթողում/Ավելացում» հաստատված ձևաթերթի պատճեն կցել սույն անհատական ծրագրին:

Հավելված 2

**ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ (հեռակա,
2 տարի ուսուցմամբ)**

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

(լրացվում է միայն անհրաժեշտության դեպքում)

Ուսանող	Մագիստրոսի ծրագրի անվանումը
______________________________ ազգանուն ______________________________ անուն՝ հայրանուն	մասնագիտություն ______________________________

«Ուսումնառության անհատական ծրագրի փոփոխությունը հաստատված է»:

Ուսումնական խորհրդատու՝	**Ծրագրի ղեկավար՝**
______________________________ ազգանուն՝ անուն՝ գիտ․ աստ․՝ կոչում	______________________________ ազգանուն՝ անուն՝ գիտ․ աստ․՝ կոչում
______________________ ստորագրություն	______________________ ստորագրություն
____ ____________________, 20 ___թ.	____ ____________________, 20 ___թ.

Կրթական մոդուլի թվանիշը և անվանումը		Կրեդիտ	Բացթողում/ Ավելացում	Կիսամյակ/ Տարի	
	Ընդամենը		կրեդիտ		

Ուսանող՝ ______________________ ստորագրություն

____ ____________________, 20 ___թ.

Հավելված 3

ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ-հեռակա 2 տարի

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ N________

Մագիստրոսի կրթական ծրագիր Գրանցման № ________ « »__________________20 թ.

Անձնական համար	Ազգանուն անուն հայրանուն
ՄՏՍԱ080212029	Ավանեսյան Ռեգինա Համլետի
Մասնագիտություն (մասնագիտացում)	
080200 Կառավարում	

1-ինկիսամյակ

Աշնանային կիսամյակ, 20 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահա-տական	Թվային միավորներ
18/M01	Մասնագիտական օտար լեզու /անգլերեն/ 1	-	Ստ.	-
05/M02	Տեղեկատ. տեխն. մասնագիտ. հետազոտություններում	3	Լավ	15
16/M04	Հետազոտության մեթոդներ	3	Լավ	15
XX/MXX	Դասընթաց –1	4	Բավ.	10
XX/MXX	Դասընթաց – 2	4	Լավ	13
XX/MXX	Դասընթաց – 3	4	Լավ	17
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 1	2	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտական ղեկ. սեմինար 1	3	Ստ.	-

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ
24	18	25	13.89

Ընդհանրացված արդյունքները 20 թ. աշնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
24	18	250	13.89

2-րդկիսամյակ

Գարնանային կիսամյակ, 20 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահա-տական	Թվային միավորներ
18/M01	Մասնագիտական օտար լեզու /անգլերեն/ 2	-	Ստ.	-
XX/MXX	Դասընթաց – 4	3	Լավ	17
XX/MXX	Դասընթաց – 5	3	Բավ.	8
XX/MXX	Դասընթաց – 6	3	Գեր.	20

XX/MXX	Դասընթաց – 7	4	Գեր.	19
XX/MXX	Դասընթաց – 8	3	Լավ	13
XX/MXX	Դասընթաց – 9	4	Բավ.	8
XX/MXX	Գիտական դեկ. սեմինար 2	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 2	3	Ստ.	-

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ
24	18	282	15.67

Ընդհանրացված արդյունքները 20 թ. գարնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
48	36	532	14.78

3-րդկիսամյակ

Աշնանային կիսամյակ, 20 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահա-տական	Թվային միավորներ
XX/MXX	Դասընթաց – 10	3	Գեր.	18
XX/MXX	Դասընթաց – 11	3	Լավ	17
XX/MXX	Դասընթաց – 12	3	Լավ	16
XX/MXX	Դասընթաց – 13	3	Լավ	15
XX/MXX	Դասընթաց – 14	3	Գեր.	19
XX/MXX	Դասընթաց – 15	3	Բավ.	9
XX/MXX	Գիտական ղեկ. սեմինար 3	2	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 3	4	Ստ.	-

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ
24	18	282	15.67

Ընդհանրացված արդյունքները 20 թ. աշնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
72	54	814	15.07

4-րդկիսամյակ

Գարնանային կիսամյակ, 20 թ.

Թվանիշ	Դասընթացի անվանումը	Կրեդիտ	Գնահա-տական	Թվային միավորներ
XX/MXX	Գիտահետազոտական պրակտիկա	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտամանկավարժական պրակտիկա	3	Ստ.	-
XX/MXX	Գիտահետազոտական աշխատանք 4	3	Ստ.	-
XX/MXX	Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն	15	Գեր.	18

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Կիսամյակային ՄՈԳ
24	15	270	18.00

Ընդհանրացված արդյունքները 20 թ. գարնանային կիսամյակից հետո

Լրացված գումարային կրեդիտներ	Լրացված գնահատված կրեդիտներ	Վարկանիշային միավորներ	Ամփոփիչ ՄՈԳ
96	69	1084	15.71

Ամփոփիչ արդյունքներ

Գումարային կրեդիտներ	Գնահատված կրեդիտներ	Արդյունարար վարկանիշային միավորներ	Արդյունարար ՄՈԳ
96	69	1084	15.71

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ ՎԵՐՋԸ
ԱՆՎԱՎԵՐ Է ԱՌԱՆՑ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՆԻՔԻ

Տեսուչ ____________ Ամբիոնի վարիչ Ուս. մասի պետ ____________

Հավելված 4

ՀՀ ԳԱԱ ԳԻՏԱԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Մագիստրոսական թեզի պաշտպանություն

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԹԵՐԹԻԿ

Ուսանող՝

Ազգանուն, անուն, հայրանուն ____

Մասնագիտություն, խումբ ____

Թեզի թեմա ____

____

Գիտական ղեկավար ____

(ազգանուն, անուն, գիտ. աստ. կոչում)

Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի նախագահ՝

Ազգանուն, անուն ____

Գիտական աստիճան, կոչում ____

Պաշտոն ____

Թեզի գնահատման արդյունքներն ըստ սահմանված

որակական չափանիշների

Թիվ	Հանձնաժողովի կազմը (ազգանուն, անուն)	Գնահատման միավորն ըստ սահմանված որակական չափանիշների				Ստորագրու-թյուն
		1	2	3	4	

Գնահատման միջին միավորը						

Գնահատման միջին արդյունքներն ըստ որակական չափանիշների

Թիվ	Որակական չափանիշ	Գնահատման միավորի սահմանված չափաքանակը	Գնահատման միջին միավորը	Գումա-րային միավորը	Գնահա տականը
1	Թեմայի արդիականության հիմնավորումը և գրականության վերլուծությունը	2			
2	Հետազոտության իրականացումը և արդյունքները	6			
3	Ձևակերպման որակը(շարադրանքը և ձևավորումը)	4			
4	Թեզի հրապարակային պաշտպանությունը	8			

Գնահատականն ըստ գումարային միավորի

Գումարային միավորը	
Գնահատականը	

Ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովը որոշում է՝

Մագիստրոսի որակավորման աստիճան (դիպլոմ) շնորհելու վերաբերյալ

____

Շնորհել/Չշնորհել (լրացնել)

Հանձնաժողովի նախագահ ________________________________

(ստորագրություն)

«_____»   _________________ 20 թ.

ՄԿԾ-ի վերջնարդյունքների համապատասխանությունը ՈԱՇ-ի բնութագրիչներին ըստ ձևաչափի

ՄԿԾ-ի ուսումնառության վերջնարդյունքներ	ՈԱՇ-ի բնութագրիչներ											ՄԿԾ-ի վերջնարդյունքների գնահատման մեթոդ
	Բնութագրիչ 1 Դրսևորում է խորը մասնագիտական գիտելիք. այդ թվում՝ տվյալ ոլորտի վերջին ձեռքբերումների վերաբերյալ, որը կիրառում է ուսումնառության, աշխատանքի և հետազոտության ընթացքում:	**Բնութագրիչ 2 Դրսևորում է տվյալ մասնագիտական բնագավառի և հարակից ոլորտների տեսությունների, առաջավոր սկզբունքների ու մեթոդների խորը իմացություն:**	**Բնութագրիչ 3 Կարող է կիրառել ձեռքբերված գիտելիքը և իմացությունը, մասնագիտական և/կամ միջմասնագիտական ոլորտների առաջավոր սկզբունքները և մեթոդները՝ նոր և անծանոթ իրադրություններում տեսական ու գործնական բարդ խնդիրներ լուծելու, հետազոտական ու նորարարական գործունեություն իրականացնելու համար:**	**Բնութագրիչ 4 Կարող է կիրառել մասնագիտական հաղորդակցման միջոցները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական լայն հանրությանը հստակ ու համակարգված ներկայացնելու և բացատրելու իր եզրահանգումները, համապատասխան հիմնավորումներն ու հետազոտության արդյունքները:**	**Բնութագրիչ 5 Կարող է վարժ կիրառել ՏՀՏ-ներ մասնագիտական և (կամ) միջմասնագիտական ոլորտներում նոր և բարդ խնդիրներ լուծելու և հետազոտությունների կատարմանը օժանդակելու համար:**	**Բնութագրիչ 6 Կարող է վերլուծել և գնահատել մասնագիտական և (կամ) միջմասնագիտական ոլորտներին առնչվող քանակական ու որակական տվյալներ ոչ ամբողջական կամ սահմանափակ տեղեկատվության պայմաններում եզրահանգումներ անելու և որոշումներ կայացնելու նպատակով:**	**Բնութագրիչ 7 Կարող է հետազոտել մասնագիտական ոլորտի հիմնախնդիրները և տալ նորարարական ու ստեղծագործական լուծումներ, ինչպես նաև առաջադրել ոլորտի գիտելիքի և պրակտիկայի ընդլայնմանը միտված արդիական գաղափարներ ու մոտեցումներ:**	**Բնութագրիչ 8 Կարող է մասնագիտացման և (կամ) ուսումնառության ոլորտում ծավալել գործունեություն, որը պահանջում է բարդ և անծանոթ աշխատանքային իրադրությունների կառավարման ու վերափոխման ռազմավարական նոր մոտեցումներ:**	**Բնութագրիչ 9 Կարող է ստեղծել և ղեկավարել մասնագիտական կամ հետազոտական թիմ և պատասխանատվություն ստանձնել նրա անդամների մասնագիտական առաջընթացի համար:**	**Բնութագրիչ 10 Ունակ է գնահատելու իր կրթական պահանջմունքներն ու մասնագիտական զարգացման կարիքները՝ ուսումնառությունը տարբեր միջավայրերում շարունակելու նպատակով:**	**Բնութագրիչ 11 Ունակ է նպաստելու քաղաքացիական հասարակության զարգացմանը, զուգակցելու ազգային արժեհամակարգը համամարդկային արժեքների հետ:**	
ՈՒԱ 1 Ունի բնագավառի խոր և համակարգված գիտելիք իրավունքի տեսության և սահմանադրական, վարչական քաղաքացիական իրավունքի ճյուղերից:	x	x										Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ՈՒԱ 2 Կարող է կիրառել բնագավառի հիմնարար փաստերը, սկզբունքները և տեսությունները:	x	x										Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն+թեստ, անհատական աշխատանք՝ շնորհանդես
ՈՒԱ 3 Ունի իրավագիտությանը հարակից մասնագիտությունների ընկալում:	x	x										Ստուգարք, անհատական աշխատանք, շնորհանդես/ պրեզենտացիա
ՈՒԱ 4 Կարող է գնահատել իրավական գործընթացների օրինաչափությունները և առանձնահատկությունները ներպետական իրավական համակարգում մեկնաբանել և հետազոտել դրանք:			x	x	x	x	x					Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն, +էսսեներ, անհատական աշխատանքներ, դաշտային հետազոտություններ, բանավեճ
ՈՒԱ 5 Ունակ է գրավոր և բանավոր ներկայացնել հետազոտության արդյունքները:			x	x	x	x	x					Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն, +էսսեներ, անհատական աշխատանքներ, դաշտային հետազոտություններ, բանավեճ
ՈՒԱ 6 Ունակ է իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ ակադեմիական, կրթական,մշակութային և վերլուծական ոլորտներում:								x	x	x	x	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն, +բանավեճ-մտքերի բախում, անհատական աշխատանքներ աշխատաժողովի հետ միասին,դասընթացի վերաբերյալ նորությունների մշտադիտարկում
ՈՒԱ 7 Ունի բավարար գիտելիք և հմտություններ՝ բարձրագույն կրթության երրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:								x	x	x	x	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն, +էսսեներ, անհատական աշխատանքներ, դաշտային հետազոտություններ, բանավեճ
ՈՒԱ 8 Ծրագրի շրջանակներում «իրավունքի տեսություն սահմանադրական իրավունք» ուղղությամբ իրականացված մասնագիտացումը շրջանավարտին տալիս է լրացուցիչ մասնագիտական կարողություններ և հմտություններ. վերլուծել, ուսումնասիրել և քննարկել ներպետական իրավունքի արդիական հիմնախնդիրները և զարգացումները:								x	x	x	x	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն, +բանավեճ-մտքերի բախում, անհատական աշխատանքներ աշխատաժողովի հետ միասին,դասընթացի վերաբերյալ նորությունների մշտադիտարկում

ȉ

Հավելված 6.

ՄԿԾ-ի դասընթացների վերջնարդյունքների համապատասխանությունը վերջնարդյունքներին, դասավանդման և գնահատման մեթոդներին

Դասընթացների վերջնարդյունքներ	Դասընթացի ժամաքանակ	Ծրագրի վերջնարդյունքներ								Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ		Գնահատման մեթոդներ
		Վերջնարդյունքի ձեռքբերման սպասելի մակարդակ՝ **1** - Ցածր մակարդակ (Գիտելիք և հասկացություն), **2** - Միջին մակարդակ (Կիրառում և վերլուծություն), **3** - Բարձր մակարդակ (Սինթեզ)								Լսարանային պարապմունքներ	Արտալսարանային պարապմունքներ	
		ՈՒԱ 1 Ունի բնագավառի խոր և համակարգված գիտելիք իրավունքի տեսության և սահմանադրական, վարչական քաղաքացիական իրավունքի ճյուղերից:	ՈՒԱ 2 Կարող է կիրառել բնագավառի հիմնարար փաստերը, սկզբունքները և տեսությունները:	ՈՒԱ 3 Ունի իրավագիտությանը հարակից մասնագիտությունների ընկալում:	ՈՒԱ 4 Կարող է գնահատել իրավական գործընթացների օրինաչափությունները և առանձնահատկությունները ներպետական իրավական համակարգում մեկնաբանել և հետազոտել դրանք:	ՈՒԱ 5 Ունակ է գրավոր և բանավոր ներկայացնել հետազոտության արդյունքները:	ՈՒԱ 6 Ունակ է իրականացնել ու հետազոտական աշխատանքներ ակադեմիական, կրթական և վերլուծական ոլորտներում:	ՈՒԱ 7 Ունի բավարար գիտելիք և հմտություններ՝ բարձրագույն կրթության երրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:	ՈՒԱ 8 Ծրագրի շրջանակներում «իրավունքի տեսություն սահմանադրական իրավունք» ուղղությամբ իրականացված մասնագիտացումը շրջանավարտին տալիս է լրացուցիչ մասնագիտական կարողություններ և հմտություններ. վերլուծել, ուսումնասիրել և քննարկել ներպետական իրավունքի արդիական հիմնախնդիրները և զարգացումները:			
ԴՎ 1 Իրավունքի փիլիսոփայություն	90						x			12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 2 Պետության և իրավունքի տեսություն	12	x							x	12	0	Ստուգարք
ԴՎ 3 Մասնագիտական օտար լեզու/անգլերեն/	24		x			x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 4 Մասնագիտական օտար լեզու/գերմաներեն/	24		x			x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 5 Մասնագիտական օտար լեզու/ֆրանսերեն/	24		x			x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 6 Համեմատական սահմանադրական իրավունք	120	x						x	x	12	108	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 7 Իրավունքի աղբյուրների տեսագործնական հիմնախնդիրներ	90	x							x	12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 8 Քաղաքացիական ծառայության իրավական կարգավորումը ՀՀ-ում	120				x			x		12	108	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 9 ՀՀ գործարարական իրավունք	120						x	x		12	108	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 10 Մասնագիտական օտար լեզու/անգլերեն-2/	24		x			x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 11 Մասնագիտական օտար լեզու/գերմաներեն-2/	24		x			x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 12 Մասնագիտական օտար լեզու/ֆրանսերեն-2/	24					x				24	0	Ստուգարք
ԴՎ 13 Գործադիր իշխանության ինստիտուտը պետական իշխանության համակարգում	90				x			x	x	12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 14 Մարդու իրավունքների պաշտպանությունը Եվրոդատարանում	120				x		x	x		12	108	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 15 Իրավաբանական գրագրություն	90	x				x		x		12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 16 ՀՀ հարկային իրավունք	90			x						12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 17 ՀՀ մաքսային իրավունք	90			x						12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 18 Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական հետազոտություններում	90		x			x				12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 19 Սահմանադրական վերահսկողությունը ՀՀ-ում	90						x	x		12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 20 Վարչարարության հիմունքներ և վարչական վարույթ	90	x						x		12	78	Միջանկյալ քննություններ, եզրափակիչ

												քննություն
ԴՎ 21 ՀՀ և արտասահմանյան երկրների դատական համակարգեր	90		x		x			x		12	78	Միջանկյալ քննություննե ր, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 22 ՀՀ ազգային անվտանգության իրավական և ռազմավարական հիմունքներ	120			x		x				12	108	Միջանկյալ քննություննե ր, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 23 ՀՀ ընտրական իրավունք և համակարգեր	90				x			x		12	78	Միջանկյալ քննություննե ր, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 24 Պառլամենտական իրավունք	90				x				x	12	78	Միջանկյալ քննություննե ր, եզրափակիչ քննություն
ԴՎ 25 Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտի հիմունքներ	90			x						12	78	Միջանկյալ քննություննե ր, եզրափակիչ քննություն